

I

(Legislatívne akty)

NARIADENIA

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2021/695

z 28. apríla 2021,

ktorým sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie, stanovujú jeho pravidlá účasti a šírenia a zrušujú nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013

(Text s významom pre EHP)

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 173 ods. 3, článok 182 ods. 1, článok 183 a článok 188 druhý odsek,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanoviská Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ⁽²⁾,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Cieľom Únie je posilniť jej vedeckú a technologickú základňu prostredníctvom posilnenia Európskeho výskumného priestoru, v rámci ktorého je zaručený voľný pohyb výskumných pracovníkov, vedeckých poznatkov a technológií, a podnecovania k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti vrátane konkurencieschopnosti priemyslu a zároveň podporovania všetkých výskumných a inovačných činností v záujme dosiahnutia strategických priorít a záväzkov Únie, ktorých konečným cieľom je presadzovanie mieru, hodnôt Únie a blaha jej národov.
- (2) Na dosiahnutie vedeckého, technologického, hospodárskeho, environmentálneho a spoločenského vplyvu v snahe o splnenie tohto všeobecného cieľa a na dosiahnutie čo najväčšej pridanej hodnoty investícií Únie do výskumu a inovácií by Únia mala investovať do výskumu a inovácií prostredníctvom programu Horizont Európa – rámcového programu pre výskum a inovácie na obdobie rokov 2021 – 2027 (ďalej len „program“). Program by mal podporovať tvorbu, lepšie šírenie a prenos kvalitných a excelentných vedomostí a kvalitných technológií v Únii, prilákať talenty na všetkých úrovniach a prispieť k plnému zapojeniu základne talentov Únie, uľahčiť prepojenia týkajúce sa spolupráce a posilniť vplyv výskumu a inovácií pri vývoji, podpore a vykonávaní politik Únie, podporiť a posilniť využívanie a zavádzanie inovačných a udržateľných riešení v hospodárstve Únie, najmä v malých a stredných podnikoch (ďalej len „MSP“), ako aj v spoločnosti, riešiť globálne výzvy vrátane zmeny klímy a cieľov udržateľného rozvoja Organizácie Spojených národov, vytvoriť pracovné miesta, posilniť hospodársky rast, podporiť konkurencieschopnosť priemyslu a zvýšiť atraktivnosť Únie v oblasti výskumu a inovácií. Programom by sa mali podporovať všetky formy inovácií vrátane prelomových inovácií, zlepšiť uvádzanie inovačných riešení na trh a optimalizovať realizáciu takýchto investícií v záujme zvýšeného vplyvu v rámci posilneného Európskeho výskumného priestoru.

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 62, 15.2.2019, s. 33 a Ú. v. EÚ C 364, 28.10.2020, p. 124.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 461, 21.12.2018, s. 79.

⁽³⁾ Pozícia Európskeho parlamentu zo 17. apríla 2019 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku) a pozícia Rady v prvom čítaní zo 16. marca 2021 (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku). Pozícia Európskeho parlamentu z ... (zatiaľ neuvverejnená v úradnom vestníku).

- (3) Program by sa mal zriadiť na obdobie trvania viacročného finančného rámca (ďalej len „VFR“) na roky 2021 – 2027, ako sa stanovuje v nariadení Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 ⁽⁴⁾, bez toho, aby boli dotknuté lehoty stanovené v nariadení Rady (EÚ) 2020/2094 ⁽⁵⁾.
- (4) Program by mal prispieť k zvýšeniu verejných a súkromných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým pomôcť, aby celkový investičný cieľ pre výskum a vývoj dosiahol aspoň 3 % hrubého domáceho produktu (ďalej len „HDP“) Únie. Dosiahnutie uvedeného cieľa by si vyžadovalo, aby členské štáty a súkromný sektor doplnili program vlastnými posilnenými investičnými opatreniami v oblasti výskumu, vývoja a inovácií.
- (5) V záujme dosiahnutia cieľov programu a pri rešpektovaní zásady excelentnosti by mal byť program zameraný okrem iného na posilnenie prepojení týkajúcich sa spolupráce v Európe, a tým prispievať k zmiernovaniu rozdielov v oblasti výskumu a inovácií.
- (6) S cieľom pomôcť dosiahnuť ciele politiky Únie by činnosti podporované v rámci tohto programu mali v relevantných prípadoch a v súlade so zásadou inovácií, využívať právne predpisy podporujúce inovácie a mali by podnecovať k ich vytváraniu s cieľom podporiť rýchlejšiu a intenzívnejšiu transformáciu významného vedomostného kapitálu Únie na inovácie.
- (7) Konceptie „otvorenej vedy“, „otvorených inovácií“ a „otvorenosti svetu“ by mali zabezpečiť excelentnosť a vplyv investícií Únie do výskumu a inovácií a zároveň chrániť záujmy Únie.
- (8) Otvorená veda vrátane otvoreného prístupu k vedeckým publikáciám a výskumným údajom, ako aj optimálne šírenie a využívanie vedomostí majú potenciál zvýšiť kvalitu, vplyv a prínosy vedy. Majú tiež potenciál urýchliť rozvoj vedomostí tým, že zvyšujú ich spoľahlivosť, účinnosť a presnosť, ako aj ich lepšiu zrozumiteľnosť pre spoločnosť a zlepšujú schopnosť reagovať na spoločenské výzvy. Mali by sa stanoviť ustanovenia, ktorými sa zabezpečí, aby prijímatelia poskytlí otvorený prístup k odborne recenzovaným vedeckým publikáciám. Podobne by sa malo zabezpečiť, aby prijímatelia poskytovali otvorený prístup k výskumným údajom podľa zásady „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“, pričom by sa mala zabezpečiť možnosť výnimiek s ohľadom na oprávnené záujmy prijímateľov. Väčší dôraz by sa mal predovšetkým klásť na zodpovedné spravovanie výskumných údajov, ktoré by malo byť v súlade so zásadami „vyhladateľnosti“, „prístupnosti“, „interoperability“ a „opätovnej použiteľnosti“ (ďalej len „zásady FAIR“), a to najmä širším uplatňovaním plánov správy údajov. Ak je to vhodné, prijímatelia by mali využívať možnosti, ktoré ponúka európsky cloud pre otvorenú vedu (ďalej len „EOSC“ – European Open Science Cloud) a európska dátová infraštruktúra, a dodržiavať ďalšie zásady a postupy otvorenej vedy. Vo všetkých dohodách o pridružení a spolupráci s tretími krajinami by sa mala podnecovať reciprocita v oblasti otvorenej vedy.
- (9) Prijímateľom programu, najmä MSP, sa odporúča, aby využívali príslušné existujúce nástroje Únie, ako je európska asistenčná služba pre otázky duševného vlastníctva, ktorá podporuje MSP a iných účastníkov programu pri ochrane a presadzovaní ich práv duševného vlastníctva.
- (10) Konceptia a návrh programu by mali byť odpoveďou na potrebu dosiahnuť kritický objem podporovaných činností v rámci Únie tým, že budú nabádať všetky členské štáty na účasť založenú na excelentnosti, a prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, v súlade s Agendou 2030 pre udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“), cieľmi udržateľného rozvoja a Parížskou dohodou prijatou na základe Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy ⁽⁶⁾ (ďalej len „Parížska dohoda“). Vykonávaním programu by sa malo zintenzívniť úsilie o dosiahnutie cieľov udržateľného rozvoja a záväzku Únie a jej členských štátov vykonávať Agendu 2030 so zámerom dosiahnuť jeho tri rozmery – hospodársky, sociálny a environmentálny – koherentným a integrovaným spôsobom.
- (11) Činnosťami podporovanými v rámci programu by sa malo prispievať k plneniu cieľov, priorít a medzinárodných záväzkov Únie.

⁽⁴⁾ Nariadenie Rady (EÚ, Euratom) 2020/2093 zo 17. decembra 2020, ktorým sa stanovuje viacročný finančný rámec na roky 2021 až 2027 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 11).

⁽⁵⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2020/2094 zo 14. decembra 2020, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po kríze COVID-19 (Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 23).

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ L 282, 19.10.2016, s. 4.

- (12) V rámci programu by sa mala využívať komplementárnosť s príslušnými existujúcimi európskymi plánmi a stratégiami v oblasti výskumu a inovácií a v relevantných prípadoch aj s dôležitými projektmi spoločného európskeho záujmu, ak sú súvisiace výskumné a inovačné potreby určené v strategickom plánovaní programu.
- (13) Programom by sa mala zabezpečiť transparentnosť verejného financovania a zodpovednosť zaň vo výskumných a inovačných projektoch, čím sa zabezpečí ochrana verejného záujmu.
- (14) Programom by sa mali podporovať výskumné a inovačné činnosti v oblasti spoločenských a humanitných vied. To zahŕňa prehľbovanie vedeckých poznatkov v uvedenej oblasti a využívanie poznatkov a pokroku z oblasti spoločenských a humanitných vied s cieľom zvýšiť hospodársky a spoločenský vplyv programu. V rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by sa spoločenské a humanitné vedy mali plne integrovať do všetkých klastrov. Okrem presadzovania spoločenských a humanitných vied v rámci projektov by sa ich integrácia mala podporovať aj prostredníctvom začleňovania nezávislých externých expertov z oblasti spoločenských a humanitných vied do odborných výborov a hodnotiacich komisií vždy, keď je to vhodné, ako aj prostredníctvom včasného monitorovania spoločenských a humanitných vied v rámci financovaných výskumných akcií a podávania správ o nich. V rámci programu by sa mala monitorovať najmä úroveň uplatňovania hľadiska spoločenských a humanitných vied.
- (15) V rámci programu by sa mal zachovať vyvážený prístup medzi výskumom na jednej strane a inováciami na druhej strane, ako aj medzi financovaním zdola nahor (zameraným na bádateľov alebo inovátorov) a zhora nadol (určeným na základe strategicky vymedzených priorít) podľa povahy zapojených výskumných a inovačných komunít v rámci Únie i podľa druhov a účelu vykonávaných činností a vplyvov, ktoré sa majú dosiahnuť. Od kombinácie uvedených faktorov by mal závisieť výber prístupu pre príslušné časti programu, z ktorých všetky prispievajú k plneniu všetkých všeobecných a špecifických cieľov programu.
- (16) Celkový rozpočet na zložku „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu by mal dosahovať aspoň 3,3 % celkového rozpočtu programu a mal by byť určený najmä právnym subjektom usadeným v krajinách, ktorých sa týka rozširovanie účasti.
- (17) Cieľom iniciatív zameraných na excelentnosť by malo byť posilnenie excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií v oprávnených krajinách, a to aj prostredníctvom podpory odbornej prípravy na účely zlepšenia manažérskej schopnosti v oblasti výskumu a inovácií, ocenení, posilnenia inovačných ekosystémov, ako aj vytvárania sietí výskumu a inovácií, a to aj na základe výskumných infraštruktúr financovaných zo strany Únie. Na to, aby žiadatelia boli oprávnení požiadať o financovanie v zložke „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu, mali by jasne preukázať, že projekty sú prepojené s vnútroštátnymi a/alebo regionálnymi stratégiami výskumu a inovácií.
- (18) S cieľom umožniť malým konzorciám pre spoluprácu, ktoré vykonávajú akcie od základného výskumu až po uplatnenie na trhu, rýchlejší prístup zdola nahor k finančným prostriedkom by malo byť možné uplatniť postup urýchlenia procesu výskumu a inovácií, pri ktorom by čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu nemal presiahnuť šesť mesiacov.
- (19) Prostredníctvom programu by sa mali podporovať všetky fázy výskumu a inovácií, najmä v rámci projektov spolupráce, a podľa potreby v rámci misií a európskych partnerstiev. Základný výskum má mimoriadny význam pre posilnenie schopnosti Únie prilákať najlepších vedcov a je dôležitou podmienkou tohto posilnenia, aby sa Únia stala globálnym centrom excelentnosti. V programe by sa mala zabezpečiť rovnováha medzi základným a aplikovaným výskumom. Uvedená rovnováha spolu s inováciami podporí konkurencieschopnosť hospodárstva, rast a vytváranie pracovných miest v Únii.
- (20) Z dôkazov vyplýva, že akceptovanie rozmanitosti vo všetkých významoch má pre dobrý vedecký výskum kľúčový význam, keďže veda z rozmanitosti ťaží. Rozmanitosť a inkluzívnosť prispievajú k excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií založených na spolupráci: spolupráca, ktorá sa uskutočňuje medzi rôznymi disciplínami, sektormi a v rámci celého Európskeho výskumného priestoru, umožňuje lepší výskum a vyššiu kvalitu návrhov projektov, môže viesť k vyššej miere využívania v spoločnosti a môže podporiť prínosy inovácií, a tým napredovanie Európy.
- (21) S cieľom zabezpečiť, aby bol vplyv programu čo najväčší, by sa osobitná pozornosť mala venovať multidisciplinárnym, interdisciplinárnym a transdisciplinárnym prístupom ako kľúčovým prvkom významného vedeckého pokroku.

- (22) Výskumné činnosti uskutočňované v rámci piliera „Excelentná veda“ by sa mali určiť na základe potrieb a príležitostí v oblasti vedy a mala by sa nimi podporovať vedecká excelentnosť. Výskumný program by sa mal stanoviť v úzkej spolupráci s vedeckou komunitou a mal by sa v ňom klásť dôraz na prilákanie nových talentov z oblasti výskumu a inovácií, ako aj začínajúcich výskumných pracovníkov, pričom sa má posilňovať Európsky výskumný priestor, zabráňovať úniku mozgov a zároveň podporovať ich cirkulácia.
- (23) Program by mal podporovať Úniu a jej členské štáty pri získavaní najlepších talentov a zručností, berúc do úvahy realitu veľmi intenzívnej medzinárodnej konkurencie.
- (24) Pilier „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by sa mal vytvoriť prostredníctvom klastrov výskumných a inovačných činností s cieľom maximalizovať integráciu v rámci príslušných tematických oblastí a zároveň zaistiť vysokú a udržateľnú úroveň vplyvu pre Úniu z hľadiska vynaložených zdrojov. Tým by sa podporila spolupráca presahujúca hranice disciplín, odvetví, politik a štátov v snahe o dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja prostredníctvom dodržiavania zásad Agendy 2030, Parížskej dohody a konkurencieschopnosti priemyslu Únie. Realizáciou rozsiahlych iniciatív s vysokými ambíciami vo forme výskumných a inovačných misí by sa umožnilo, aby program dosiahol pre spoločnosť transformačný a systémový vplyv, pokiaľ ide o podporu cieľov udržateľného rozvoja, a to aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce a vedeckej diplomacie. Činnosti v rámci tohto piliera by mali zahŕňať celú škálu výskumných a inovačných činností, aby sa zabezpečilo, že Únia zostane na špičkovej pozícii v strategicky vymedzených prioritných oblastiach.
- (25) Klastor „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“ by mal podstatne prispievať k výskumu týkajúcemu sa kultúrneho a kreatívneho sektora vrátane kultúrneho dedičstva Únie a najmä umožniť vytvorenie priestoru pre spoluprácu v oblasti európskeho kultúrneho dedičstva.
- (26) Úplné a včasné zapojenie všetkých druhov priemyselných subjektov do programu, od jednotlivých podnikateľov a malých a stredných podnikov až po veľké podniky, by výrazne prispelo k naplneniu cieľov programu, a to najmä pokiaľ ide o vytváranie udržateľných pracovných miest a rastu v Únii. Výsledkom takéhoto zapojenia zo strany priemyslu by mala byť jeho účasť na akciách podporovaných na úrovniach, ktoré prinajmenšom zodpovedajú úrovniam činností podľa rámcového programu Horizont 2020 zriadeného nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 ⁽⁷⁾ (ďalej len „Horizont 2020“).
- (27) Akciami v rámci programu by sa významne prispelo k uvoľneniu potenciálu strategických odvetví Únie vrátane kľúčových podporných technológií, v ktorých sa odrážajú ciele stratégie pre priemyselnú politiku Únie.
- (28) Konzultácie viacerých zainteresovaných strán vrátane občianskej spoločnosti a priemyslu by mali prispieť k perspektívam a prioritám stanoveným prostredníctvom strategického plánovania. Výsledkom toho by mali byť pravidelné strategické plány v oblasti výskumu a inovácií prijímané prostredníctvom vykonávacích aktov na účely vypracovania obsahu pracovných programov.
- (29) V pracovnom programe by sa mal v súvislosti s konkrétnou činnosťou, na ktorú sa majú poskytnúť finančné prostriedky, zohľadniť výsledok konkrétnych predchádzajúcich projektov, ako aj stav vedy, technológie a inovácie na vnútroštátnej úrovni, na úrovni Únie a na medzinárodnej úrovni, a relevantný politický a spoločenský vývoj a vývoj na trhoch.
- (30) Je dôležité podporiť priemysel Únie, aby si zachoval alebo získal vedúce svetové postavenie v oblasti inovácie, digitalizácie a klimatickej neutrality, najmä prostredníctvom investícií do kľúčových podporných technológií, ktoré budú oporou pre podnikanie v budúcnosti. Akciami programu by sa mali riešiť zlyhania trhu alebo prípady suboptimálnych investícií, primerane a transparentne posilňovať investície bez toho, aby dochádzalo k zdvojeniu súkromných investícií alebo ich vytlačeniu, a mala by sa nimi vytvárať jednoznačná európska pridaná hodnota a zabezpečovať návratnosť investícií pre verejnosť. Tým sa zaisťujú súlad medzi akciami programu a pravidlami Únie pre štátnu pomoc s cieľom stimulovať inovácie a zabrániť neprímeraným narušeniam hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

(7) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1291/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a zrušuje rozhodnutie č. 1982/2006/ES (Ú. v EÚ L 347, 20.12.2013, s. 104).

- (31) Programom by sa mali podporovať výskum a inovácie integrovaným spôsobom pri dodržaní všetkých príslušných ustanovení v rámci Svetovej obchodnej organizácie. Konceptia výskumu vrátane experimentálneho vývoja by sa mala používať v súlade s manuálom Frascati, ktorý vypracovala Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“), zatiaľ čo konceptia inovácie by sa mala používať v súlade s manuálom Oslo vypracovaným OECD a Eurostatom, ktorý sleduje všeobecný prístup zahŕňajúci sociálnu inováciu a dizajn. Rovnako ako v programe Horizont 2020 by sa pri klasifikácii činností technického výskumu, vývoja výrobkov a demonštračných činností, ako aj pri vymedzení typov akcií, ktoré sú k dispozícii vo výzvach na predkladanie návrhov, mali aj naďalej zohľadňovať vymedzenia OECD týkajúce sa úrovne technickej pripravenosti. Na akcie, ktorých činnosti presahujú úroveň technickej pripravenosti 8 (TRL 8), by sa nemali udeľovať granty. V pracovnom programe pre danú výzvu v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ by malo byť možné poskytovanie grantov na rozsiahle overovanie výrobkov a ich prvé uplatnenie na trhu.
- (32) Program by mal prispieť k cieľom v oblasti vesmíru na úrovni výdavkov, ktorá je aspoň proporčne porovnateľná s úrovňou v programe Horizont 2020.
- (33) V oznámení Komisie z 11. januára 2018 s názvom „Priebežné hodnotenie programu Horizont 2020: ako maximalizovať vplyv výskumu a inovácií EÚ“, uznesení Európskeho parlamentu z 13. júna 2017 o hodnotení vykonávania programu Horizont 2020 so zreteľom na jeho predbežné hodnotenie a návrh deviateho rámcového programu⁽⁸⁾ a v záveroch Rady z 1. decembra 2017 s názvom „Od priebežného hodnotenia programu Horizont 2020 k deviatemu rámcovému programu“ sa uvádza súbor odporúčaní pre program vrátane jeho pravidiel týkajúcich sa účasti a šírenia. Uvedené odporúčania vychádzajú zo skúseností získaných z programu Horizont 2020 a informácií od inštitúcií Únie a zainteresovaných strán. Medzi uvedené odporúčania patrí návrh opatrení na podporu cirkulácie mozgov a uľahčenie otvorenosti sietí výskumu a inovácií pre ambicióznejšie investície s cieľom dosiahnuť kritické množstvo a maximalizovať vplyv; podporovať prelomovú inováciu; uprednostňovať investície Únie do výskumu a inovácií v oblastiach s vysokou pridanou hodnotou, a to najmä zameraním sa na konkrétne misie, plným, dobre informovaným a včasným zapojením občanov, ako aj širokou komunikáciou; racionalizovať prostredie financovania v Únii s cieľom v plnej miere využívať potenciál v oblasti výskumu a inovácií vrátane výskumných infraštruktúr v celej Únii, napríklad efektívnym obmedzením rozsahu európskych partnerských iniciatív a systémov spolufinancovania; rozvíjať viac konkrétnych synergii medzi rôznymi finančnými nástrojmi Únie, najmä prostredníctvom odstránenia nekomplementárnych intervenčných logík a prekonania zložitosti rôzneho financovania a iných nariadení, a tiež s cieľom pomôcť mobilizovať nevyužitý potenciál výskumu a inovácií v celej Únii; posilniť medzinárodnú spoluprácu a zabezpečiť väčšiu otvorenosť, pokiaľ ide o účasť tretích krajín; a pokračovať v zjednodušovaní na základe skúseností získaných pri vykonávaní programu Horizont 2020.
- (34) Vzhľadom na to, že osobitnú pozornosť je potrebné venovať koordinácii a komplementárnosti medzi rôznymi politikami Únie, program by sa mal usilovať o synergie s inými programami Únie, a to od ich navrhovania a strategického plánovania po výber projektov, spravovanie, oznamovanie, šírenie a využívanie výsledkov, monitorovanie, audit a riadenie. Pokiaľ ide o financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií, synergiami by sa malo umožniť v čo najväčšej miere zosúladiť pravidlá vrátane pravidiel oprávnenosti nákladov. S cieľom zabrániť duplicitě alebo prekryvaniu, zvýšiť pákový efekt financovania zo strany Únie a znížiť administratívne zaťaženie žiadateľov a prijímateľov by sa malo umožniť presadzovať synergie najmä alternatívnym, kombinovaným a kumulatívnym financovaním a prevodom zdrojov.
- (35) V súlade s nariadením (EÚ) 2020/2094 a v medziach zdrojov, ktoré sú v ňom pridelené, by sa mali opatrenia v rámci programu týkajúce sa obnovy a odolnosti vykonávať s cieľom riešiť bezprecedentné dôsledky krízy spôsobenej ochorením COVID-19. Tieto dodatočné zdroje by sa mali použiť takým spôsobom, aby sa zabezpečilo dodržiavanie lehôt stanovených v nariadení (EÚ) 2020/2094. Tieto dodatočné zdroje by sa mali prideliť výlučne na akcie výskumu a inovácií zamerané na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19, a najmä jej hospodárskych, sociálnych a spoločenských dôsledkov.
- (36) Na dosiahnutie čo najväčšieho možného vplyvu financovania z prostriedkov Únie a najefektívnejšieho príspevku k cieľom politiky Únie a jej záväzkom by Unia mala mať možnosť nadviazať európske partnerstvá so subjektmi súkromného a/alebo verejného sektora. K takýmto partnerom patrí priemysel, MSP, univerzity, výskumné organizácie, zainteresované strany z oblasti výskumu a vývoja, subjekty s verejnoprávnym poslaním na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej alebo medzinárodnej úrovni alebo organizácie občianskej spoločnosti vrátane nadácií a mimovládnych organizácií, ktoré podporujú a/alebo vykonávajú výskum a inovácie, za predpokladu, že žiadaný vplyv môže Unia efektívnejšie dosiahnuť v partnerstve než sama.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 331, 18.9.2018, s. 30.

- (37) V závislosti od rozhodnutia členského štátu by malo byť možné, aby sa príspevky z programov spolufinancovaných z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+), Európskeho námorného, rybolovného a akvakultúrneho fondu (ENRAF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) považovali za príspevok zúčastneného členského štátu na európske partnerstvá v rámci programu. Uvedenou možnosťou by však nemala byť dotknutá potreba dodržiavať všetky ustanovenia uplatniteľné na uvedené príspevky stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku na roky 2021 až 2027 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027“) a v nariadeniach o jednotlivých fondoch.
- (38) Programom by sa mala posilniť spolupráca medzi európskymi partnerstvami a partnermi zo súkromného a/alebo verejného sektora na medzinárodnej úrovni, a to aj spájaním výskumných a inovačných programov a cezhraničných investícií do výskumu a inovácií, z ktorých získajú vzájomné prínosy občania aj podniky, a to pri zabezpečení zachovania záujmov Únie v strategických oblastiach.
- (39) Hlavné iniciatívy vznikajúcich technológií a technológií budúcnosti (ďalej len „FET“ – Future Emerging Technologies) sa osvedčili ako účinný a efektívny nástroj, ktorý spoločnosti prináša výhody na základe spoločného, koordinovaného úsilia Únie a jej členských štátov. Činnosti vykonávané v rámci hlavných iniciatív FET týkajúcich sa grafénu, projektu s názvom Ľudský mozog a kvantovej technológie, ktoré sa podporujú v rámci programu Horizont 2020, sa budú naďalej podporovať aj v rámci programu prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov zahrnutých do pracovného programu. Prípravné akcie podporované v rámci časti hlavné iniciatívy FET programu Horizont 2020 budú podkladom pre strategické plánovanie v rámci programu, ako aj zdrojom informácií pri práci na misiách, spolufinancovaných a/alebo spoločne programovaných európskych partnerstvách a pravidelných výzvach na predkladanie návrhov.
- (40) Spoločné výskumné centrum (ďalej len „JRC“ – Joint Research Centre) by malo naďalej prispievať nezávislými vedeckými dôkazmi zameranými na klienta a technickou podporou k tvorbe politík Únie počas celého politického cyklu. Priame akcie JRC by sa mali implementovať flexibilným, účinným a transparentným spôsobom, a to pri zohľadnení potrieb politík Únie a príslušných potrieb používateľov JRC a pri zabezpečení ochrany finančných záujmov Únie. JRC by malo naďalej tvoriť ďalšie zdroje.
- (41) V rámci piliera „Inovatívna Európa“ by sa mal prijať súbor opatrení na poskytovanie integrovanej podpory na účely reagovania na potreby podnikateľov a podnikania zamerané na realizáciu a urýchlenie prelomovej inovácie v záujme rýchleho rastu trhu, ako aj na presadzovanie strategickej autonómie Únie pri zachovaní otvoreného hospodárstva. Tiež by sa v rámci neho malo vytvoriť jednotné kontaktné miesto s cieľom prilákať a podporovať inovátorov a inovačné podniky všetkých druhov, ako sú napríklad MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorí majú potenciál rozšírenia na úrovni Únie, ako aj na medzinárodnej úrovni. Pilier by mal poskytovať rýchle a flexibilné granty a možnosti spoločných investícií, a to aj so súkromnými investormi. V záujme naplnenia týchto cieľov by mala byť zriadená Európska rada pre inovácie (ďalej len „EIC“ – European Innovation Council). Z piliera by sa mal podporovať aj Európsky inovačný a technologický inštitút (ďalej len „EIT“ – European Institute of Innovation and Technology) a európske inovačné ekosystémy všeobecne, a to najmä európskymi partnerstvami s aktérmi podporujúcimi inovácie na celoštátnej a regionálnej úrovni.
- (42) Na účely tohto nariadenia a najmä v prípade činností vykonávaných v rámci EIC by sa „startup“ mal chápať ako MSP v ranom štádiu svojho životného cyklu vrátane tých, ktoré sú vytvorené ako spin-off podniky z univerzitných výskumných činností, ktorý je zameraný na hľadanie inovačných riešení a podnikateľských modelov s možnosťou rozvíjania a ktorý je samostatný v zmysle článku 3 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES^(*); „spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ by sa mala chápať ako podnik, ktorý nie je MSP a ktorý má od 250 do 3 000 zamestnancov, pričom ich počet sa počíta v súlade s hlavou I článkami 3 až 6 prílohy k uvedenému odporúčaniu; a „malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ by sa mala chápať ako spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorá má do 499 zamestnancov.

(*) Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení pojmov mikropodniky, malé a stredné podniky (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (43) Politické ciele programu sa majú riešiť aj prostredníctvom finančných nástrojov a rozpočtovej záruky Programu InvestEU, pričom sa budú presadzovať synergie medzi týmito dvoma programami.
- (44) EIC by mala spolu s ostatnými zložkami programu podporovať všetky formy inovácie, od prírastkovej po prelomovú a disruptívnu inováciu, a mala by sa zameriavať najmä na inováciu vytvárajúcu trhové príležitosti. Prostredníctvom svojich nástrojov Prieskumník a Akcelerátor by sa EIC mala usilovať o identifikáciu, rozvoj a zavádzanie vysokorizikových inovácií všetkých druhov vrátane prírastkových inovácií, pričom by sa mala zamerať najmä na prelomové, disruptívne a špičkové technologické inovácie, ktoré majú potenciál stať sa inováciami vytvárajúcimi trhové príležitosti. Poskytovaním koherentnej a účinnej podpory by EIC mala vyplniť súčasné vákuum, pokiaľ ide o verejnú podporu prelomových inovácií a súkromných investícií do nich. Nástroje EIC si vyžadujú osobitné právne a riadiace prvky, aby sa zohľadnili jej ciele, najmä akciu nasadzovania na trh.
- (45) Nástroj Akcelerátor je určený na prekenuťie tzv. údolia smrti medzi výskumom, fázou pred masovou komercializáciou a fázou rozšírenia spoločností. Prostredníctvom nástroja Akcelerátor sa bude poskytovať podpora operáciám s vysokým potenciálom, ktoré predstavujú také technologické, vedecké, finančné, riadiace alebo trhové riziká, že sa ešte nepovažujú za financovateľné bankami, a preto nedokážu na trhu získať významné investície, a tak sa uvedeným nástrojom doplní Program InvestEU.
- (46) V úzkej súčinnosti s programom InvestEU by mal nástroj Akcelerátor v rámci svojich foriem podpory poskytovanej kombinovaným financovaním a kapitálovým financovaním financovať projekty realizované MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch aj malými spoločnosťami so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré buď ešte nedokážu generovať príjmy alebo nie sú ešte ziskové, prípadne nedokážu prilákať dostatočné investície na to, aby v plnom rozsahu realizovali podnikateľský plán svojho projektu. Takéto oprávnené subjekty by sa považovali za nefinancovateľné bankami, zatiaľ čo časť ich investičných potrieb mohol alebo by mohol zabezpečiť jeden alebo viacerí investori, ako napríklad súkromná alebo verejná banka, rodinný investičný subjekt, fond rizikového kapitálu alebo podnikateľský anjel. Uvedeným spôsobom je nástroj Akcelerátor určený na prekonanie zlyhania trhu a na financovanie sľubných, ale bankami ešte nefinancovateľných subjektov, ktoré realizujú prelomové inovačné projekty vytvárajúce trhové príležitosti. Keď sa tieto projekty stanú financovateľnými bankami, mohli by sa financovať z programu InvestEU.
- (47) Aj keď by sa rozpočet nástroja Akcelerátor mal rozdeliť najmä cez kombinované financovanie, na účely článku 48 by mala byť podpora z nástroja Akcelerátor poskytovaná MSP vrátane startupov len vo forme grantov zodpovedať podpore poskytovanej z rozpočtu nástroja pre MSP v rámci programu Horizont 2020.
- (48) EIT by sa mal najmä prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev a rozšírením svojho regionálneho inovačného programu usilovať o posilňovanie inovačných ekosystémov, ktoré sa zameriavajú na globálne výzvy. To by sa malo dosiahnuť podporou integrácie inovácií, výskumu, vysokoškolského vzdelávania a podnikania. V súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady o Európskom inovačnom a technologickom inštitúte (ďalej len „nariadenie o EIT“) a so svojim strategickým inovačným programom uvedeným v rozhodnutí Európskeho parlamentu a Rady o strategickom inovačnom programe Európskeho inovačného a technologického inštitútu (EIT) na roky 2021 – 2027 by mal EIT prostredníctvom svojich činností podporovať inovácie a podstatne zintenzívniť svoju podporu integrácie vysokoškolského vzdelávania v rámci inovačného ekosystému, a to najmä stimulovaním podnikateľského vzdelávania a podporou pevnej nedisciplinárnej spolupráce medzi priemyslom a akademickou obcou, ako aj identifikáciou potenciálnych zručností vrátane pokročilých digitálnych a inovačných zručností pre budúcich inovátorov na účely riešenia globálnych výziev. Systémy podpory zo strany EIT by mali prinášať výhody pre prijímateľov podpory EIC, zatiaľ čo startupy vznikajúce zo znalostných a inovačných spoločenstiev EIT by mali mať zjednodušený, a teda rýchlejší prístup k akciám EIC. Aj keď sa EIT zameriava na inovačné ekosystémy, čím by sa mal prirodzene zaradiť do piliera „Inovatívna Európa“, mal by podľa potreby podporovať aj ostatné piliere. Malo by sa zabrániť zbytočnej duplicitě medzi znalostnými a inovačnými spoločenstvami a ostatnými nástrojmi v tej istej oblasti, najmä ostatnými európskymi partnerstvami.
- (49) Mali by sa zabezpečiť a zachovať rovnaké podmienky pre spoločnosti, ktoré si konkurujú na danom trhu, keďže je to kľúčová podmienka pre všetky druhy inovácií vrátane prelomových, disruptívnych a prírastkových inovácií, čím sa v prvom rade umožní, aby si veľký počet malých a stredných inovátorov vybudoval výskumnú a inovačnú kapacitu, profitoval zo svojich investícií a získal podiel na trhu.

- (50) Programom by sa mala podporovať a integrovať spolupráca s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a iniciatívami na základe záujmov Únie, vzájomných prínosov, medzinárodných záväzkov, vedeckej diplomacie a podľa možnosti aj reciprocity. Medzinárodná spolupráca by mala mať za cieľ posilniť excelentnosť Únie v oblasti výskumu a inovácií, jej atraktívnosť, schopnosť udržať najväčšie talenty a konkurencieschopnosť hospodárstva a priemyslu, riešiť globálne výzvy vrátane cieľov udržateľného rozvoja, a to prostredníctvom dodržiavania zásad Agendy 2030 a Parížskej dohody, ako aj podporovať vonkajšie politiky Únie. Mal by sa presadzovať prístup všeobecnej otvorenosti pre medzinárodnú účasť a cieľové akcie medzinárodnej spolupráce, a to aj prostredníctvom vhodnej oprávnenosti na financovanie subjektov usadených v krajinách s nízkymi až strednými príjmami. Únia by sa mala usilovať o uzatváranie medzinárodných dohôd o spolupráci v oblasti výskumu a inovácií s tretími krajinami. Zároveň by sa malo presadzovať pridružovanie tretích krajín, najmä v rámci častí programu založených na spolupráci, v súlade s dohodami o pridružení a so zameraním na pridanú hodnotu pre Úniu. Pri pridelovaní finančných príspevkov pridružených krajín na program by Komisia mala zohľadniť úroveň účasti právnych subjektov uvedených tretích krajín na jednotlivých častiach programu.
- (51) S cieľom prehĺbiť vzťah medzi vedou a spoločnosťou a maximalizovať výhody, ktoré vyplývajú z ich interakcie, by sa v rámci programu malo vynakladať úsilie o zapojenie a zahrnutie všetkých spoločenských aktérov, ako sú občania a organizácie občianskej spoločnosti, do spolupráce pri navrhovaní a vytváraní programov, obsahu a procesov zodpovedného výskumu a inovácií, ktoré reagujú na obavy, potreby a očakávania občanov a občianskej spoločnosti, pri podpore vedeckého vzdelávania, sprístupňovaní vedeckých poznatkov pre verejnosť a pri uľahčovaní účasti občanov a organizácií občianskej spoločnosti na jeho činnostiach. To by sa malo uskutočňovať v rámci celého programu a prostredníctvom cieľových činností v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“. Zapojenie občanov a občianskej spoločnosti do výskumu a inovácií by malo byť spojené s osvetovými činnosťami pre verejnosť na účely podnietenia a udržania verejnej podpory programu. V rámci programu by sa mala tiež vynakladať snaha o odstránenie prekážok a zintenzívnenie synergií medzi vedou, technikou, kultúrou a humanitnými smermi s cieľom dosiahnuť novú kvalitu udržateľnej inovácie. Opatrenia prijaté na zlepšenie zapojenia občanov a občianskej spoločnosti do podporovaných projektov by sa mali monitorovať.
- (52) Vo vhodných prípadoch by sa v programe mali zohľadniť osobitné charakteristiky najvzdialenejších regiónov uvedených v článku 349 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a v súlade s oznámením Komisie z 24. októbra 2017 s názvom „Silnejšie a obnovené strategické partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi EÚ“, ktoré Rada uvítala.
- (53) V súlade s článkami 2 a 3 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“) a článkami 8 a 157 ZFEÚ by sa činnosti vyvíjané v rámci programu mali zameriavať na odstraňovanie rodových predsudkov a nerovností, posilňovanie rovnováhy medzi pracovným a súkromným životom a presadzovanie rovnosti žien a mužov v oblasti výskumu a inovácií vrátane zásady rovnosti odmeňovania bez diskriminácie na základe pohlavia. Rodový rozmer by sa mal začleniť do obsahovej náplne výskumu a inovácií a zohľadňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu. Okrem toho by sa činnosti v rámci programu mali zameriavať na odstránenie nerovností a podporu rovnosti a rozmanitosti vo všetkých aspektoch výskumu a inovácií, pokiaľ ide o vek, zdravotné postihnutie, rasu a etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru a sexuálnu orientáciu.
- (54) Vzhľadom na osobitosti odvetvia obranného priemyslu by mali byť podrobné ustanovenia o financovaní výskumných projektov v oblasti obrany z prostriedkov Únie stanovené v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697⁽¹⁰⁾ (ďalej len „Európsky obranný fond“), v ktorom sa vymedzujú pravidlá účasti na výskume v oblasti obrany. Činnosti, ktoré sa majú vykonávať v rámci Európskeho obranného fondu, by sa mali zameriavať výlučne na výskum a vývoj v oblasti obrany, zatiaľ čo činnosti vykonávané v rámci osobitného programu zriadeného rozhodnutím Rady (EÚ) 2021/764⁽¹¹⁾ (ďalej len „osobitný program“) a EIT by sa mali zameriavať výlučne na civilné aplikácie. Malo by sa zabrániť zbytočnej duplicitě.

⁽¹⁰⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/697 z 29. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky obranný fond a zrušuje nariadenie (EÚ) 2018/1092 (pozri stranu 149 tohto úradného vestníka).

⁽¹¹⁾ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2021/764 z 10. mája 2021, ktorým sa zriaďuje osobitný program na vykonávanie programu Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie a zrušuje rozhodnutie 2013/743/EÚ (Ú. v. EÚ L 167, 12.5.2021, s. 1).

- (55) Týmto nariadením sa na celé obdobie trvania programu stanovuje finančné krytie, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 18 Medziinštitucionálnej dohody zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ⁽¹²⁾ pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu. Uvedené finančné krytie zahŕňa sumu 580 000 000 EUR v bežných cenách na osobitný program zriadený rozhodnutím (EÚ) 2021/764 a na EIT v súlade so spoločným vyhlásením Európskeho parlamentu, Rady a Komisie zo 16. decembra 2020 o posilnení osobitných programov a prispôbení základných aktov ⁽¹³⁾.
- (56) Na tento program sa vzťahuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁴⁾ (ďalej len „nariadenie o rozpočtových pravidlách“). Nariadenie o rozpočtových pravidlách stanovuje pravidlá plnenia rozpočtu Únie vrátane pravidiel, ktoré sa týkajú grantov, cien, verejného obstarávania, nepriameho riadenia, finančných nástrojov, rozpočtových záruk, finančnej pomoci a refundácie výdavkov externých expertov.
- (57) V súlade s článkom 193 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa grant môže udeliť na akciu, ktorá sa už začala, za predpokladu, že žiadateľ je schopný preukázať potrebu začať akciu pred podpísaním dohody o grante. Náklady, ktoré vznikli pred dátumom predloženia žiadosti o grant, však s výnimkou riadne odôvodnených výnimočných prípadov nie sú oprávnené. S cieľom predísť akémukoľvek narušeniu podpory Únie, ktoré by mohlo poškodiť záujmy Únie, by malo byť možné v rozhodnutí o financovaní stanoviť, že počas obmedzeného obdobia na začiatku VFR na roky 2021 – 2027 a len v riadne odôvodnených prípadoch sú činnosti a náklady oprávnené od začiatku rozpočtového roka 2021, a to aj v prípade, že boli vykonané a vznikli pred podaním žiadosti o grant.
- (58) V rámci celého programu by sa mala nepretržite vyvíjať snaha o administratívne zjednodušenie, najmä zníženie administratívneho zaťaženia pre prijímateľov. Komisia by mala svoje nástroje a usmernenia ešte viac zjednodušiť, a to do takej miery, aby pre prijímateľov predstavovali len minimálne zaťaženie. Komisia by mala najmä zväziť vydanie skrátenej verzie usmernenia.
- (59) Dobudovanie Jednotného digitálneho trhu a rastúce príležitosti vyplývajúce z konvergenencie digitálnych a fyzických technológií si vyžadujú zvýšenie investícií. Program by mal prispieť k tomuto úsiliu výrazným zvýšením výdavkov na hlavné digitálne výskumné a inovačné činnosti v porovnaní s programom Horizont 2020 ⁽¹⁵⁾. Tým by sa malo zabezpečiť, aby Európa zostala na čele globálneho výskumu a inovácií v digitálnej oblasti.
- (60) Kvantový výskum v rámci klastra „Digitalizácia, priemysel a vesmír“ v rámci piliera II by mal mať prioritu vzhľadom na jeho kľúčovú úlohu pri digitálnej transformácii, a to najmä rozšírením vedúceho postavenia a excelentnosti Európy v oblasti kvantových technológií, čo umožní dosiahnuť plánovaný rozpočet stanovený v roku 2018.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 444I, 22.12.2020, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1).

⁽¹⁵⁾ V oznámení Komisie zo 14. februára 2018 s názvom „Nový, moderný viacročný finančný rámec, ktorý Európskej únii umožní efektívne naplňať priority po roku 2020“ sa uvádza suma 13 miliárd EUR vynaložená na hlavné digitálne činnosti v rámci programu pre výskum a inováciu Horizont 2020.

- (61) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013⁽¹⁶⁾ a nariadeniami Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽¹⁷⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽¹⁸⁾ a (EÚ) 2017/1939⁽¹⁹⁾ sa finančné záujmy Únie majú chrániť prostredníctvom primeraných opatrení vrátane opatrení týkajúcich sa prevencie, odhaľovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov; vymáhania stratených, neoprávnene vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov; a uloženia administratívnych sankcií v náležitých prípadoch.

Konkrétne má Európsky úrad pre boj proti podvodom (ďalej len „OLAF“) právomoc vykonávať v súlade s nariadeniami (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EÚ, Euratom) č. 883/2013 administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, ku korupcii alebo k akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra je v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 splnomocnená vyšetrovať a stíhať trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁽²⁰⁾. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť potrebné práva a prístup Komisii, OLAF-u, Dvoru audítorov a, pokiaľ ide o tie členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na posilnenej spolupráci podľa nariadenia (EÚ) 2017/1939, Európskej prokuratúre a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na implementácii finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (62) Tretie krajiny, ktoré sú členmi Európskeho hospodárskeho priestoru (ďalej len „EHP“), sa môžu zapojiť do programov Únie v rámci spolupráce zriadenej podľa Dohody o Európskom hospodárskom priestore⁽²¹⁾, ktorá umožňuje vykonávanie týchto programov na základe rozhodnutia prijatého podľa uvedenej dohody. Tretie krajiny sa môžu zapojiť aj na základe iných právnych nástrojov. V tomto nariadení by sa malo zaviesť osobitné ustanovenie vyžadujúce od tretích krajín, aby udelili potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí.
- (63) Podľa článku 94 rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ⁽²²⁾ osoby a subjekty usadené v zámorských krajinách alebo na zámorských územiach sú oprávnené získať financovanie v súlade s pravidlami a cieľmi programu a prípadnými dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým je zámorská krajina alebo územie spojené.
- (64) Podľa bodov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva⁽²³⁾ by sa tento program mal hodnotiť na základe informácií získaných v súlade s osobitnými požiadavkami na podávanie správ a na monitorovanie, pričom by sa malo predchádzať nadmernej regulácii a administratívne zaťaženiu, najmä vo vzťahu k členským štátom a prijímateľom v rámci programu. V prípade potreby by uvedené požiadavky mali zahŕňať merateľné ukazovatele ako základ hodnotenia účinkov programu v praxi.

⁽¹⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Nariadenie Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi (Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽¹⁹⁾ Nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry (Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²¹⁾ Ú. v. ES L 1, 3.1.1994, s. 3.

⁽²²⁾ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“) (Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽²³⁾ Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

- (65) S cieľom zabezpečiť účinné posúdenie pokroku programu pri plnení jeho cieľov by sa mala na Komisiu delegovať právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 ZFEÚ, pokiaľ ide o zmenu prílohy V v súvislosti s ukazovateľmi spôsobu dosahovania vplyvu, keď sa považujú za potrebné, a stanovenie východiskových a cieľových hodnôt, ako aj doplnenie tohto nariadenia o ustanovenia o zriadení rámca na monitorovanie a hodnotenie. Je osobitne dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni expertov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva. Predovšetkým v záujme rovnakého zastúpenia pri príprave delegovaných aktov sa všetky dokumenty doručujú Európskemu parlamentu a Rade v rovnakom čase ako expertom z členských štátov, a experti Európskeho parlamentu a Rady majú systematicky prístup na zasadnutia skupín expertov Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (66) Koherentnosťou a synergiami medzi programom a vesmírnym programom Únie sa prispeje k podpore konkurencieschopného a inovačného európskeho vesmírneho sektora v globálnom meradle, posilní sa nezávislosť Európy, pokiaľ ide o prístup ku vesmíru a jeho využívanie v chránenom a bezpečnom prostredí, a posilní sa postavenie Európy ako celosvetového aktéra. Excelentnosť vo výskume, prelomové riešenia a následní používatelia v rámci programu sa budú podporovať prostredníctvom údajov a služieb poskytovaných v rámci vesmírneho programu Únie.
- (67) Koherenciou a synergiami medzi programom a programom Erasmus+ sa podporí využívanie výsledkov výskumu prostredníctvom činností odbornej prípravy, šírenie inovačného ducha vo vzdelávacom systéme a zabezpečí sa, aby sa činnosti v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy zakladali na najaktuálnejších výskumných a inovačných činnostiach. V tejto súvislosti a v nadväznosti na pilotné akcie začaté v rámci programu Erasmus+ 2014 – 2020 týkajúce sa európskych univerzít bude program v prípade potreby synergickým spôsobom dopĺňať podporu, ktorá sa európskym univerzitám poskytuje v rámci programu Erasmus+.
- (68) S cieľom zvýšiť vplyv programu pri plnení priorít Únie by sa mali podnecovať a hľadať synergie s programami a nástrojmi zameranými na riešenie vznikajúcich potrieb Únie, okrem iného s Mechanizmom spravodlivej transformácie, Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a programom EU4Health.
- (69) Pravidlá týkajúce sa účasti na programe a jeho šírenia by mali primerane odrážať potreby programu, a to pri zohľadnení obáv a odporúčaní, ktoré vyjadrili rôzne zainteresované strany a ktoré tiež vyplynuli z priebežného hodnotenia programu Horizont 2020 vykonaného za pomoci nezávislých externých expertov.
- (70) Spoločnými pravidlami v rámci celého programu by sa mal zabezpečiť súdržný rámec, ktorým sa uľahčí účasť na programoch s finančnou podporou z rozpočtu programu vrátane účasti na programoch riadených financujúcimi orgánmi, ako sú EIT, spoločné podniky alebo akékoľvek iné štruktúry podľa článku 187 ZFEÚ, a účasti na programoch realizovaných členskými štátmi podľa článku 185 ZFEÚ. Mala by existovať možnosť prijímať osobitné pravidlá, ale takéto výnimky by sa mali obmedziť na nevyhnutne potrebné a riadne odôvodnené prípady.
- (71) Akcie, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti programu, by mali rešpektovať základné práva a dodržiavať zásady uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“). Takéto akcie by mali byť v súlade so všetkými právnymi záväzkami vrátane medzinárodného práva a so všetkými príslušnými rozhodnutiami Komisie, ako je oznámenie Komisie z 28. júna 2013 ⁽²⁴⁾, ako aj s etickými zásadami, ku ktorým patrí zabránenie akémukoľvek porušovaniu etiky vo výskume. V príslušných prípadoch by sa mali zohľadňovať stanoviská Európskej skupiny pre etiku vo vede a v nových technológiách, Agentúry Európskej únie pre základné práva a európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov. Pri výskumných činnostiach by sa mal zohľadňovať aj článok 13 ZFEÚ a malo by sa obmedziť využívanie zvierat na výskum a testovanie s cieľom úplne nahradiť ich využívanie.
- (72) S cieľom zaručiť vedeckú excelentnosť a v súlade s článkom 13 charty by mal program presadzovať rešpektovanie akademickej slobody vo všetkých krajinách, ktoré využívajú jeho finančné prostriedky.

⁽²⁴⁾ Ú. v. EÚ C 205, 19.7.2013, s. 9.

- (73) V súlade s cieľmi medzinárodnej spolupráce stanovenými v článkoch 180 a 186 ZFEÚ by sa mala presadzovať účasť právnych subjektov usadených v tretích krajinách a účasť medzinárodných organizácií na základe vzájomných prínosov a záujmov Únie. Vykonávanie programu by malo byť v súlade s opatreniami prijatými podľa článkov 75 a 215 ZFEÚ a malo by byť v súlade s medzinárodným právom. Pokiaľ ide o akcie, ktoré súvisia so strategickými aktivitami, záujmami, s autonómiou alebo bezpečnosťou Únie, malo by byť možné obmedziť účasť na osobitných akciách programu iba na právne subjekty usadené v členských štátoch alebo na právne subjekty, ktoré okrem toho, že sú usadené v členských štátoch, sú usadené v určených pridružených alebo iných tretích krajinách. Pri akomkoľvek vylúčení právnych subjektov usadených v Únii alebo v pridružených krajinách, ktoré podliehajú priamej alebo nepriamej kontrole tretích krajín, ktoré nie sú k programu pridružené, alebo právnych subjektov tretích krajín, ktoré nie sú k programu pridružené, by sa malo prihliadnuť na riziká, ktoré by začlenenie takýchto subjektov predstavovalo, na jednej strane, a na prínosy, ktoré by ich účasť priniesla, na strane druhej.
- (74) Program uznáva, že zmena klímy je jednou z najväčších globálnych a spoločenských výziev a zohľadňuje význam boja proti zmene klímy v súlade so záväzkom Únie vykonávať Parížsku dohodu, ako aj v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja. Program by tak mal prispieť k začleneniu akcií v oblasti klímy a k dosiahnutiu celkového cieľa, v rámci ktorého má 30 % rozpočtových výdavkov Únie prispievať k plneniu cieľov v oblasti klímy. Začleňovanie problematiky zmeny klímy by sa malo primerane integrovať do obsahovej náplne výskumu a inovácií a malo by sa uplatňovať vo všetkých štádiách výskumného cyklu.
- (75) V súvislosti so spôsobom dosahovania vplyvu, pokiaľ ide o klímu, by Komisia mala informovať o výsledkoch, inováciách a súhrnných odhadovaných účinkoch projektov, ktoré sú relevantné z hľadiska klímy, a to aj podľa častí programu a spôsobu vykonávania. Komisia by pri vykonávaní svojej analýzy mala zohľadniť dlhodobé hospodárske, spoločenské a environmentálne náklady a prínosy pre občanov Únie vyplývajúce z činností vykonávaných v rámci programu vrátane využívania inovačných riešení na zmiernenie zmeny klímy a prispôbenie sa tejto zmene, odhadovaný vplyv na pracovné miesta a vytváranie podnikov, hospodársky rast a konkurencieschopnosť, čistú energiu, zdravie a dobré životné podmienky vrátane kvality ovzdušia, pôdy a vody. Výsledky uvedenej analýzy vplyvu by sa mali zverejniť, mali by sa posúdiť v kontexte cieľov Únie v oblasti klímy a energetiky a mali by prispieť k následnému strategickému plánovaniu a k budúcim pracovným programom.
- (76) Vzhľadom na dôležitosť boja proti dramatickej strate biodiverzity by výskumné a inovačné činnosti v rámci programu mali prispievať k zachovaniu a obnove biodiverzity a k dosiahnutiu celkového cieľa, ktorým je zabezpečiť, aby sa v roku 2024 vynaložilo 7,5 % ročných výdavkov v rámci VFR na ciele v oblasti biodiverzity a aby sa v rokoch 2026 a 2027 na ciele v oblasti biodiverzity vynaložilo 10 % ročných výdavkov v rámci VFR, pričom sa zároveň zohľadní existujúce prekryvanie cieľov v oblasti klímy a cieľov v oblasti biodiverzity v súlade s Medziinštitucionálnou dohodou zo 16. decembra 2020 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov.
- (77) Na toto nariadenie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 ZFEÚ. Uvedené pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, verejného obstarávania, cien a nepriameho plnenia a zabezpečujú kontroly zodpovednosti finančných aktérov. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ zahŕňajú aj všeobecný režim podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
- (78) Využívanie citlivých podkladových informácií alebo prístup neoprávnených osôb k citlivým výsledkom môže mať nepriaznivý vplyv na záujmy Únie alebo jedného či viacerých členských štátov. Zaobchádzanie s dôvernými údajmi a utajovanými skutočnosťami by sa preto malo riadiť všetkými príslušnými ustanoveniami práva Únie vrátane vnútorných predpisov inštitúcií, akým je napríklad rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 ⁽²⁵⁾.

⁽²⁵⁾ Rozhodnutie Komisie (EÚ, Euratom) 2015/444 z 13. marca 2015 o bezpečnostných predpisoch na ochranu utajovaných skutočností EÚ (Ú. v. EÚ L 72, 17.3.2015, s. 53).

- (79) Je nevyhnutné stanoviť minimálne podmienky účasti, a to ako všeobecné pravidlo, keď by členom konzorcia mal byť aspoň jeden právny subjekt z niektorého členského štátu, ako aj s ohľadom na osobitosti konkrétnych typov akcií v rámci programu.
- (80) Je potrebné stanoviť podmienky poskytovania finančných prostriedkov Únie účastníkom akcií v rámci programu. Hlavnou formou podpory v rámci programu by mali byť granty. V záujme ďalšieho zjednodušenia by sa pri ich implementácii mali zohľadňovať všetky formy príspevkov stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách vrátane jednorazových platieb, paušálnych sadzieb alebo jednotkových nákladov. V dohode o grante by sa mali stanoviť práva a povinnosti prijímateľov a v prípade potreby aj poslanie a úlohy koordinátora. Pri vypracovaní vzorových dohôd o grante a ich akejkoľvek podstatnej zmene v záujme, okrem iného, ďalšieho zjednodušenia pre prijímateľov, by sa mala zabezpečiť úzka spolupráca s expertmi z členských štátov.
- (81) Miery financovania v tomto nariadení predstavujú maximálne sumy, aby sa splnila zásada spolufinancovania.
- (82) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách by sa mal prostredníctvom programu poskytnúť základ pre širšie akceptovanie bežných postupov nákladového účtovníctva prijímateľov, pokiaľ ide o náklady na zamestnancov a jednotkové náklady v prípade vnútropodnikovej fakturácie tovarov a služieb, a to aj pre veľké výskumné infraštruktúry v zmysle programu Horizont 2020. Všetci prijímatelia by mali mať možnosť rozhodnúť sa pre používanie jednotkových nákladov v prípade vnútropodnikovej fakturácie tovarov a služieb, vypočítaných podľa bežných účtovných postupov prijímateľov zahŕňajúcich kombináciu priamych a nepriamych nákladov. V uvedenej súvislosti by prijímatelia mali mať možnosť zahrnúť skutočné nepriame náklady vypočítané na základe kľúčov na určenie príspevkov do takýchto jednotkových nákladov na vnútropodnikovo fakturované tovary a služby.
- (83) Aktuálny systém úhrady skutočných nákladov na zamestnancov by sa mal ďalej zjednodušiť na základe prístupu projektového odmeňovania vypracovaného v rámci programu Horizont 2020 a ešte viac zosúladiť s nariadením o rozpočtových pravidlách, a to s cieľom zmenšiť rozdiely v odmeňovaní medzi výskumnými pracovníkmi Únie zapojenými do programu.
- (84) Preukázalo sa, že účastnícky záručný fond zriadený podľa programu Horizont 2020 a spravovaný Komisiou je dôležitým ochranným mechanizmom, ktorý zmiernuje riziká spojené so splatnými sumami, ktoré nerefundovali neplatiaci účastníci. Účastnícky záručný fond premenovaný na vzájomný poisťovací mechanizmus (ďalej len „mechanizmus“) by sa preto mal naďalej zachovať a rozšíriť sa o ďalšie financujúce orgány, najmä o iniciatívy podľa článku 185 ZFEÚ. Malo by byť možné rozšíriť mechanizmus na prijímateľov akýchkoľvek iných programov Únie s priamym riadením. Na základe dôkladného monitorovania možných negatívnych výnosov z investícií realizovaných mechanizmom by Komisia mala prijať vhodné zmiernujúce opatrenia s cieľom umožniť, aby bolo v rámci mechanizmu možné pokračovať v intervenciách na ochranu finančných záujmov Únie a vrátiť príspevky prijímateľom pri platbe zostatku.
- (85) Mali by sa stanoviť pravidlá upravujúce využívanie a šírenie výsledkov s cieľom zabezpečiť, aby prijímatelia podľa potreby chránili, využívali a šírili tieto výsledky a poskytovali k nim prístup. Väčší dôraz by sa mal klásť na využívanie uvedených výsledkov a Komisia by mala určiť a pomôcť prijímateľom maximalizovať príležitosti na využívanie výsledkov najmä v Únii. Využívanie výsledkov by malo zohľadňovať zásady programu vrátane podpory inovácií v Únii a posilnenia Európskeho výskumného priestoru.
- (86) Kľúčové prvky programu Horizont 2020, pokiaľ ide o jeho systém hodnotenia a výberu návrhov s osobitným zameraním na excelentnosť a v príslušných prípadoch na vplyv a na kvalitu a účinnosť implementácie, by mali ostať zachované. Návrhy by sa mali naďalej vyberať na základe hodnotenia nezávislých externých expertov. Proces hodnotenia by mal byť navrhnutý tak, aby sa zabránilo konfliktom záujmov a zaujatosti. Mala by sa zohľadniť možnosť dvojstupňového postupu predkladania a tam, kde je to vhodné, by sa v prvej fáze hodnotenia mohli hodnotiť anonymizované návrhy. Komisia by mala v prípade potreby aj naďalej zapájať do procesu hodnotenia nezávislých pozorovateľov. V prípade činností nástroja Prieskumník, misíí a v iných náležite odôvodnených prípadoch, ktoré sa uvádzajú v pracovnom programe, sa môže zohľadniť potreba zabezpečiť celkovú súdržnosť portfólia projektov za predpokladu, že návrhy splnili uplatniteľné prahové hodnoty. Ciele a postupy na tento účel by sa mali vopred uverejniť. V súlade s článkom 200 ods. 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách by žiadatelia mali dostať spätnú väzbu v súvislosti s hodnotením ich návrhu, v relevantnom prípade vrátane najmä dôvodov zamietnutia.

- (87) V súlade s článkom 126 a článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách by sa mali, ak je to možné, v súvislosti so všetkými časťami programu systematicky vzájomne využívať posúdenia a audity spolu s inými programami Únie, aby sa znížilo administratívne zaťaženie prijímateľov finančných prostriedkov Únie. Toto vzájomné využívanie by sa malo výslovne zabezpečiť tým, že sa zväžia aj ďalšie prvky uistenia, ako sú systémové a procesné audity.
- (88) Osobitné výzvy v oblastiach výskumu a inovácií by sa mali riešiť prostredníctvom udeľovania cien, a to prípadne aj prostredníctvom udeľovania spoločných alebo spojených cien, organizovaného Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom s ďalšími orgánmi Únie, pridruženými krajinami, inými tretími krajinami, medzinárodnými organizáciami alebo neziskovými právnymi subjektmi. Ceny by mali podporovať dosahovanie cieľov programu.
- (89) Typy financovania a spôsoby plnenia uvedené v tomto nariadení by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť špecifické ciele akcií a dosiahnuť výsledky, berúc do úvahy najmä náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané riziko nesúladu. Malo by sa pri tom zväžiť použitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a stupníc jednotkových nákladov.
- (90) V záujme zabezpečenia kontinuity v poskytovaní podpory v príslušnej oblasti politiky a umožnenia začatia vykonávania od začiatku VFR na roky 2021 – 2027 by toto nariadenie malo nadobudnúť účinnosť čo najskôr a malo by sa uplatňovať so spätnou účinnosťou od 1. januára 2021.
- (91) Keďže ciele tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodov zabránenia zdvojovaniu, dosiahnutia kritického objemu v kľúčových oblastiach a maximalizovania pridanej hodnoty Únie ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o EÚ. V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku toto nariadenie neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.
- (92) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1290/2013 ⁽²⁶⁾ a nariadenie (EÚ) č. 1291/2013 by sa preto mali zrušiť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto nariadením sa zriaďuje Horizont Európa – rámcový program pre výskum a inovácie (ďalej len „program“) počas doby trvania VFR na roky 2021 – 2027, stanovujú sa pravidlá účasti na nepriamych akciách v rámci programu a ich šírenia a určuje sa rámec, ktorým sa riadi podpora Únie výskumným a inovačným činnostiam počas rovnakej doby trvania.

Toto nariadenie stanovuje ciele programu, rozpočet na roky 2021 až 2027, formy financovania z prostriedkov Únie a pravidlá poskytovania týchto finančných prostriedkov.

2. Program sa vykonáva takto:

- a) osobitným programom zriadeným rozhodnutím (EÚ) 2021/764;
- b) finančným príspevkom na Európsky inovačný a technologický inštitút zriadený nariadením o EIT;

⁽²⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1290/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa ustanovujú pravidlá účasti na programe Horizont 2020 – rámcový program pre výskum a inováciu (2014 – 2020) a pravidlá jeho šírenia, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1906/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 81).

c) osobitným programom pre výskum v oblasti obrany zriadeným nariadením (EÚ) 2021/697.

3. S výnimkou článkov 1 a 5, článku 7 ods. 1 a článku 12 ods. 1 sa toto nariadenie nevzťahuje na osobitný program pre výskum v oblasti obrany uvedený v odseku 2 písm. c) tohto článku.

4. Ak nie je uvedené inak, pojmy „Horizont Európa“, „program“ a „osobitný program“ používané v tomto nariadení sa vzťahujú na záležitosti, ktoré sa týkajú iba osobitného programu uvedeného v odseku 2 písm. a).

5. EIT vykonáva program v súlade so svojimi strategickými cieľmi na roky 2021 až 2027, ako sa stanovuje v strategickom inovačnom programe EIT, pričom zohľadňuje strategické plánovanie uvedené v článku 6 a v osobitnom programe uvedenom v odseku 2 písm. a) tohto článku.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto nariadenia sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „výskumné infraštruktúry“ sú zariadenia, ktoré poskytujú zdroje a služby výskumným komunitám na realizáciu výskumu a podporu inovácií v ich oblastiach, zahŕňajú súvisiace ľudské zdroje, hlavné vybavenie alebo súpravy prístrojov; zariadenia založené na vedomostiach, ako sú zbierky, archívy alebo infraštruktúry vedeckých údajov; výpočtové systémy, komunikačné siete a akúkoľvek inú infraštruktúru jedinečnej povahy a otvorenú pre externých používateľov, ktorá má zásadný význam pre dosahovanie excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií; v prípade potreby sa môžu použiť nad rámec výskumu, napríklad vo vzdelávaní alebo vo verejných službách a môžu byť „centralizované“, „virtuálne“ alebo „decentralizované“;
2. „stratégia pre inteligentnú špecializáciu“ sú národné alebo regionálne inovačné stratégie, ktoré určujú priority s cieľom vytvoriť konkurenčnú výhodu tým, že rozvíjajú a spájajú silné stránky výskumu a inovácií s potrebami podnikov na riešenie nových príležitostí a vývoja na trhu koherentným spôsobom bez toho, aby dochádzalo k duplicitě a fragmentácii úsilia, vrátane tých, ktoré majú formu národného alebo regionálneho strategického politického rámca pre výskum a inovácie alebo sú jeho súčasťou, a spĺňajú základnú podmienku stanovenú v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027;
3. „európske partnerstvo“ je iniciatíva vypracovaná vďaka včasnému zapojeniu členských štátov a pridružených krajín, pri ktorej sa Únia spolu so súkromnými a/alebo verejnými partnermi (ako napríklad priemyslom, univerzitami, výskumnými organizáciami, subjektmi poverenými vykonávaním verejnej služby na miestnej, regionálnej, vnútroštátnej alebo medzinárodnej úrovni alebo organizáciami občianskej spoločnosti vrátane nadácií a mimovládnych organizácií) zaviazujú spoločne podporovať vypracovanie a vykonávanie programu výskumných a inovačných činností, a to aj tých, ktoré súvisia so zavádzaním na trhu a v regulačnej, či politickej oblasti;
4. „otvorený prístup“ je online prístup poskytovaný bezplatne pre koncových používateľov k výstupom výskumu, ktoré pochádzajú z akcií v rámci programu v súlade s článkom 14 a článkom 39 ods. 3;
5. „otvorená veda“ je prístup k vedeckému procesu, založený na otvorenej spolupráci, nástrojoch a šírení vedomostí a zahŕňa prvky uvedené v článku 14;
6. „misia“ je portfólio činností v oblasti výskumu a inovácií zameraných na excelentnosť a s dôrazom na vplyv vo všetkých disciplínach a odvetviach, ktoré sú určené na to, aby: i) dosiahli merateľný cieľ v stanovenom čase, ktorý by sa nedal dosiahnuť jednotlivými akciami; ii) mali vplyv na spoločnosť a tvorbu politík prostredníctvom vedy a technológie a iii) mali význam pre veľkú časť európskeho obyvateľstva a široké spektrum európskych občanov;
7. „obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je obstarávanie služieb v oblasti výskumu a vývoja zahŕňajúce účasť na riziku a zisku podľa trhových podmienok a konkurenčný vývoj vo fázach s jasným oddelením obstarávaných služieb v oblasti výskumu a vývoja od nasadenia komerčných objemov konečných výrobkov;
8. „verejnú obstarávanie inovačných riešení“ je obstarávanie, v ktorom verejní obstarávatelia konajú ako prvý zákazník inovačných tovarov alebo služieb, ktoré ešte nie sú vo veľkom rozsahu dostupné na komerčnom základe, a môže zahŕňať skúšky zhody;

9. „prístupové práva“ sú práva na využívanie výsledkov alebo podkladov podľa podmienok stanovených v súlade s týmto nariadením;
10. „podklady“ sú akékoľvek údaje, know-how alebo informácie v akejkoľvek forme alebo akejkoľvek povahy, hmotné alebo nehmotné vrátane práv, ako sú práva duševného vlastníctva, ktoré: i) majú prijímatelia v držbe pred prístupom k danej akcii; a ii) prijímatelia určili písomnou dohodou ako potrebné na vykonávanie akcie alebo využitie jej výsledkov;
11. „šírenie“ je zverejnenie výsledkov vhodnými prostriedkami, okrem prostriedkov vyplývajúcich z ochrany alebo využívania výsledkov, vrátane vedeckých publikácií v akomkoľvek médiu;
12. „využívanie“ je využitie výsledkov v ďalších výskumných a inovačných činnostiach, na ktoré sa nevzťahuje dotknutá akcia, vrátane okrem iného ich komerčného využitia, napríklad na vývoj, tvorbu a výrobu výrobku alebo procesu a na obchodovanie s nimi, alebo na vytvorenie a poskytovanie služby, alebo ich využitie v normalizačných činnostiach;
13. „spravodlivé a primerané podmienky“ sú vhodné podmienky vrátane možných finančných podmienok alebo podmienok bezplatného poskytovania, ktoré zohľadňujú konkrétne okolnosti žiadosti o prístup, napríklad skutočnú alebo potenciálnu hodnotu výsledkov alebo podkladov, ku ktorým sa požaduje prístup, a/alebo rozsah, obdobie trvania alebo iné charakteristiky plánovaného využívania;
14. „financujúci orgán“ je orgán alebo organizácia, ako sa uvádza v článku 62 ods. 1 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktoré Komisia poverila úlohami plnenia rozpočtu v rámci programu;
15. „medzinárodná organizácia európskeho výskumu“ je medzinárodná organizácia, ktorej väčšinu členov tvoria členské štáty alebo pridružené krajiny a ktorej základným cieľom je presadzovať vedeckú a technickú spoluprácu v Európe;
16. „právny subjekt“ je fyzická osoba alebo právnická osoba zriadená a uznaná ako taká podľa práva Únie, vnútroštátneho práva alebo medzinárodného práva, ktorá má právnu subjektivitu a spôsobilosť konať vo svojom mene, vykonávať práva a podliehať povinnostiam, alebo subjekt, ktorý nemá právnu subjektivitu podľa článku 197 ods. 2 písm. c) nariadenia o rozpočtových pravidlách;
17. „krajiny, ktorých sa týka rozširovanie účasti“ alebo „krajiny s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií“ sú krajiny, v ktorých je potrebné zriadiť právne subjekty, aby boli oprávnené pôsobiť ako koordinátori v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ v časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ programu; z členských štátov sú to tieto krajiny: Bulharsko, Chorvátsko, Cyprus, Česko, Estónsko, Grécko, Maďarsko, Lotyšsko, Litva, Malta, Poľsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko a Slovinsko počas celého trvania programu; v prípade pridružených krajín to znamená zoznam oprávnených krajín stanovený na základe ukazovateľa a uverejnený v pracovnom programe. Právne subjekty z najvzdialenejších regiónov v zmysle vymedzenia v článku 349 ZFEÚ sú tiež plne oprávnené ako koordinátori v rámci tejto zložky;
18. „neziskový právny subjekt“ je právny subjekt, ktorý je na základe svojej právnej formy neziskový alebo ktorý má právnu alebo štatutárnu povinnosť nerozdeľovať zisk svojim akcionárom alebo jednotlivým členom;
19. „malý alebo stredný podnik“ alebo „MSP“ je mikropodnik, malý alebo stredný podnik v zmysle vymedzenia v článku 2 prílohy k odporúčaniu Komisie 2003/361/ES ⁽²⁷⁾;
20. „malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou“ je subjekt, ktorý nie je MSP a ktorý má najviac 499 zamestnancov, pričom počet pracovníkov sa vypočítava v súlade s článkami 3 až 6 prílohy k odporúčaniu 2003/361/ES;
21. „výsledky“ sú akékoľvek hmotné alebo nehmotné účinky danej akcie, napríklad údaje, know-how alebo informácie, bez ohľadu na ich formu alebo povahu a bez ohľadu na to, či môžu alebo nemôžu byť chránené, ako aj všetky práva, ktoré sú s nimi spojené, vrátane práv duševného vlastníctva;

⁽²⁷⁾ Odporúčanie Komisie 2003/361/ES zo 6. mája 2003 o vymedzení mikropodnikov a malých a stredných podnikov (Ú. v. EÚ L 124, 20.5.2003, s. 36).

22. „výstup výskumu“ sú výsledky dosiahnuté v rámci danej akcie, ktoré sa môžu sprístupniť v podobe vedeckých publikácií, údajov alebo iných technických výsledkov a procesov, ako sú softvér, algoritmy, protokoly a elektronické zápisníky;
23. „Známka excelentnosti“ je značka kvality, ktorou sa preukazuje, že návrh predložený v rámci výzvy na predkladanie návrhov prekročil všetky prahové hodnoty hodnotenia stanovené v pracovnom programe, nemohol však získať financovanie z dôvodu nedostatočných rozpočtových prostriedkov na danú výzvu na predkladanie návrhov v pracovnom programe a mohol by získať podporu z iných zdrojov financovania na úrovni Únie alebo na vnútroštátnej úrovni;
24. „strategický plán v oblasti výskumu a inovácií“ je vykonávací akt, ktorý stanovuje stratégiu realizácie obsahu v pracovnom programe na obdobie najviac štyroch rokov, nadväzuje na rozsiahly povinný konzultačný proces s viacerými zainteresovanými stranami a určuje priority, vhodné typy akcií a formy implementácie, ktoré sa majú použiť;
25. „pracovný program“ je dokument prijatý Komisiou na implementáciu osobitného programu v súlade s článkom 14 rozhodnutia (EÚ) 2021/764 alebo obsahovo a štrukturálne rovnocenný dokument prijatý financujúcim orgánom;
26. „zmluva“ je dohoda uzatvorená medzi Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom a právnym subjektom, ktorou sa vykonávajú inovačné akcie a akcie trhového nasadenia podporené kombinovaným financovaním z programu Horizont Európa alebo EIC;
27. „vratný preddavok“ je časť kombinovaného financovania z programu Horizont Európa alebo EIC zodpovedajúca pôžičke podľa hlavy X nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorú však Únia udeľuje priamo na neziskovom základe s cieľom pokryť náklady na činnosti inovačnej akcie a ktorú má prijímateľ vrátiť Únii za podmienok stanovených v zmluve;
28. „utajovaná skutočnosť“ je utajovaná skutočnosť Európskej únie, vymedzená v článku 3 rozhodnutia (EÚ, Euratom) 2015/444, ako aj utajovaná skutočnosť členských štátov, utajovaná skutočnosť tretích krajín, s ktorými má Únia dohodu o bezpečnosti utajovaných skutočností, a utajovaná skutočnosť medzinárodnej organizácie, s ktorou má Únia dohodu o bezpečnosti utajovaných skutočností;
29. „operácia kombinovaného financovania“ je akcia podporovaná z rozpočtu Únie vrátane akcie v rámci mechanizmu alebo platformy kombinovaného financovania v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 6 nariadenia o rozpočtových pravidlách, ktorá kombinuje nesplatné formy podpory a/alebo finančné nástroje z rozpočtu Únie so splatnými formami podpory od rozvojových alebo iných verejných finančných inštitúcií, ako aj od komerčných finančných inštitúcií a investorov;
30. „kombinované financovanie z programu Horizont Európa“ je finančná podpora programu na vykonanie inovačnej akcie a akcie trhového nasadenia, ktorá pozostáva z osobitej kombinácie grantu alebo vratného preddavku a kapitálovej investície, alebo akejkoľvek inej splatnej formy podpory;
31. „kombinované financovanie EIC“ je priama finančná podpora poskytovaná v rámci EIC na inovačnú akciu a akciu trhového nasadenia, ktorá pozostáva z osobitej kombinácie grantu alebo vratného preddavku a kapitálovej investície, alebo akejkoľvek inej splatnej formy podpory;
32. „výskumná a inovačná akcia“ je akcia, ktorá pozostáva prevažne z činností zameraných na nadobudnutie nových vedomostí alebo preskúmanie uskutočniteľnosti nových alebo zlepšených technológií, výrobkov, procesov, služieb alebo riešení. Môže zahŕňať základný a aplikovaný výskum, vývoj a integráciu technológií, testovanie, demonštračné činnosti a overovanie na prototyp malého rozsahu v laboratóriu alebo simulovanom prostredí;
33. „inovačná akcia“ je akcia, ktorá pozostáva prevažne z činností priamo zameraných na vyhotovenie plánov a príprav alebo návrhov nových, upravených alebo zlepšených výrobkov, procesov alebo služieb, pričom môže zahŕňať výrobu prototypov, testovanie, demonštračné činnosti, pilotné projekty, rozsiahle overovanie výrobkov a ich prvé uplatnenie na trhu;
34. „akcia Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania“ je hlavná výskumná akcia vedená bádateľmi vrátane overenia koncepcie zo strany Európskej rady pre výskum, ktorých hosťiteľom je jeden alebo viacero prijímateľov, ktorým poskytuje finančné prostriedky Európska rada pre výskum (ďalej len „ERC“ – European Research Council);
35. „akcia zameraná na odbornú prípravu a mobilitu“ je akcia, ktorá sa zameriava na zlepšovanie zručností, vedomostí a kariérnych vyhladok výskumných pracovníkov na základe mobility medzi krajinami, a v relevantnom prípade medzi odvetviami či odborními;

36. „akcia na spolufinancovanie programu“ je akcia určená na poskytnutie viacročného spolufinancovania na program činností zriadený alebo vykonávaný právnymi subjektmi, ktoré riadia alebo financujú výskumné a inovačné programy a ktoré nie sú financujúcimi orgánmi Únie; takýmto programom činností sa môže podporovať nadväzovanie kontaktov a koordinácia, výskum, inovácie, pilotné akcie a inovačné akcie a akcie trhového nasadenia, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu, zvyšovanie informovanosti a komunikácia, šírenie a využívanie, a poskytovať akákoľvek relevantná finančná podpora, napríklad granty, ceny a obstarávanie, ako aj kombinované financovanie z programu Horizont Európa alebo ich kombinácia. Akcia na spolufinancovanie programu sa môže vykonať týmito právnymi subjektmi priamo alebo v ich mene prostredníctvom tretích strán;
37. „akcia zameraná na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím“ je akcia, ktorej primárnym cieľom je realizácia obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, implementovaná prijímateľmi, ktorí sú verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi;
38. „akcia zameraná na verejné obstarávanie inovačných riešení“ je akcia, ktorej primárnym cieľom je realizácia spoločného alebo koordinovaného verejného obstarávania inovačných riešení, implementovaná prijímateľmi, ktorí sú verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi;
39. „koordinácia a podporná akcia“ je akcia, ktorá prispieva k plneniu cieľov programu, s výnimkou výskumných a inovačných činností, okrem prípadov, keď sa uskutočňujú v rámci zložky „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“ časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“; ako aj koordinácia zdola nahor bez spolufinancovania výskumných činností zo strany Únie, ktorou sa umožňuje spolupráca medzi právnymi subjektmi z členských štátov a pridružených krajín s cieľom posilniť Európsky výskumný priestor;
40. „motivačné ocenenie“ je ocenenie na podnietenie investícií v danom smere určením cieľa pred vykonaním činnosti;
41. „cena ako vyjadrenie uznania“ je ocenenie s cieľom odmeniť úspechy dosiahnuté v minulosti a vynikajúcu prácu po jej vykonaní;
42. „inovačná akcia a akcia trhového nasadenia“ je akcia zahŕňajúca inovačnú akciu a ďalšie činnosti potrebné na trhové nasadenie inovácie vrátane rozširovania podnikov, poskytovania kombinovaného financovania z programu Horizont Európa alebo EIC;
43. „nepriame akcie“ sú výskumné a inovačné činnosti, na ktoré Únia poskytuje finančnú podporu a ktoré vykonávajú účastníci;
44. „priame akcie“ sú výskumné a inovačné činnosti, ktoré vykonáva Komisia prostredníctvom Spoločného výskumného centra (ďalej len „JRC“ - Joint Research Centre);
45. „obstarávanie“ je verejné obstarávanie, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 49 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
46. „prepojený subjekt“ je subjekt, ako sa vymedzuje v článku 187 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách;
47. „inovačný ekosystém“ je ekosystém, ktorý spája na úrovni Únie aktérov alebo subjekty, ktorých funkčným cieľom je umožniť rozvoj technológie a inovácie; zahŕňa vzťahy medzi materiálmi zdrojmi (ako sú napríklad fondy, vybavenie a zariadenia), inštitucionálnymi subjektmi (ako sú napríklad inštitúcie vysokoškolského vzdelávania a podporné služby, výskumné a technologické organizácie, podniky, investori v oblasti rizikového kapitálu a finanční sprostredkovatelia) a tvorcami politik a subjektmi poskytujúcimi financovanie na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni;
48. „projektové odmeňovanie“ je odmeňovanie, ktoré je viazané na účasť osoby na projektoch, je súčasťou bežných odmeňovacích postupov prijímateľa a vypláca sa konzistentne.

Článok 3

Ciele programu

1. Všeobecným cieľom programu je dosiahnuť vedecký, technologický, hospodársky a spoločenský vplyv investícií Únie v oblasti výskumu a inovácií, aby sa posilnili vedecké a technologické základne Únie a podporila konkurencieschopnosť Únie vo všetkých členských štátoch vrátane jej priemyslu, dosiahnuť strategické priority Únie a prispieť k realizácii cieľov a politik Únie, riešiť globálne výzvy vrátane cieľov udržateľného rozvoja dodržiavaním zásad Agendy 2030 a Parížskej dohody a posilniť Európsky výskumný priestor. Prostredníctvom programu sa tak maximalizuje pridaná hodnota Únie, a to zameraním sa na ciele a činnosti, ktorých účinná realizácia nie je možná, ak členské štáty konajú samostatne, je však možná, ak spolupracujú.

2. Program má tieto špecifické ciele:

- a) rozvíjať, presadzovať a stimulovať vedeckú excelentnosť, podporovať vznik a šírenie kvalitných nových základných a aplikovaných vedomostí, zručností, technológií a riešení, podporovať odbornú prípravu a mobilitu výskumných pracovníkov, prilákať talenty na všetkých úrovniach a prispievať k plnému zapojeniu základne talentov Únie do akcií podporovaných v rámci programu;
- b) získavať vedomosti, posilniť vplyv výskumu a inovácií pri tvorbe, podpore a vykonávaní politik Únie a podporovať prístup k inovačným riešeniam a ich využívanie v európskom priemysle, najmä v MSP, ako aj v spoločnosti v záujme riešenia globálnych výziev vrátane zmeny klímy a cieľov udržateľného rozvoja;
- c) podporovať všetky formy inovácií, uľahčovať technologický rozvoj, demonštračné činnosti a transfer vedomostí a technológií, posilňovať zavádzanie a využívanie inovačných riešení;
- d) optimalizovať plnenie programu v záujme posilnenia Európskeho výskumného priestoru a zvýšenia jeho vplyvu a atraktívnosti, podporovať účasť na základe excelentnosti zo všetkých členských štátov na programe vrátane krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií a uľahčovať prepojenia týkajúce sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií.

Článok 4

Štruktúra programu

1. Na účely osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT je program rozčlenený na tieto časti, ktoré prispievajú k dosiahnutiu všeobecných a špecifických cieľov stanovených v článku 3:

a) Pilier I „Excelentná veda“ s týmito zložkami:

- i) ERC;
- ii) akcie Marie Curie-Sklódowskej (ďalej len „MSCA“ – Marie Skłodowska-Curie Actions);
- iii) výskumné infraštruktúry.

b) Pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ s týmito zložkami, berúc do úvahy, že spoločenské a humanitné vedy zohrávajú dôležitú úlohu v rámci všetkých klastrov:

- i) klaster „Zdravie“;
- ii) klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
- iii) klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;
- iv) klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
- v) klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- vi) klaster „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“;
- vii) nejadrové priame akcie JRC.

c) Pilier III „Inovatívna Európa“ s týmito zložkami:

- i) EIC;
- ii) európske inovačné ekosystémy;
- iii) EIT.

d) Časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ s týmito zložkami:

- i) rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti;
- ii) reforma a zlepšenie európskeho systému výskumu a inovácií.

2. Hlavné smery činností programu sú stanovené v prílohe I k tomuto nariadeniu.

Článok 5

Výskum a vývoj v oblasti obrany

Činnosti, ktoré sa majú vykonávať v rámci osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. c) a ktoré sú stanovené v nariadení (EÚ) 2021/697, sa zameriavajú výhradne na výskum a vývoj v oblasti obrany, pričom ciele a hlavné smery činností sú zamerané na podporu konkurencieschopnosti, účinnosti a inovačnej kapacity európskej obrannej technologickej a priemyselnej základne.

Článok 6

Strategické plánovanie a implementácia a formy financovania z prostriedkov Únie

1. Program sa vykonáva prostredníctvom priameho riadenia alebo prostredníctvom nepriameho riadenia financujúcimi orgánmi.
2. Financovanie v rámci programu sa môže poskytovať prostredníctvom nepriamych akcií v akejkoľvek forme stanovenej v nariadení o rozpočtových pravidlách, avšak granty sú hlavnou formou podpory v rámci programu. Financovanie v rámci programu sa tiež môže poskytovať prostredníctvom cien, obstarávania a finančných nástrojov v rámci operácií kombinovaného financovania a kapitálovej podpory v rámci nástroja Akceleračtor.
3. Pravidlá účasti a šírenia stanovené v tomto nariadení sa vzťahujú na nepriame akcie.
4. Hlavné typy akcií, ktoré sa majú použiť v rámci programu, sú vymedzené v článku 2. Formy financovania uvedené v odseku 2 tohto článku sa flexibilne používajú pri všetkých cieľoch programu, pričom ich použitie sa určuje na základe potrieb a charakteristík daného cieľa.
5. Program podporuje aj priame akcie. Ak uvedené priame akcie prispievajú k iniciatívam zriadeným podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ, uvedený príspevok sa nepovažuje za súčasť finančného príspevku prideleného na uvedené iniciatívy.
6. Vykonávanie osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a znalostné a inovačné spoločenstvá EIT sú podporované transparentným a strategickým plánovaním výskumných a inovačných činností, ako je stanovené v osobitnom programe uvedenom v článku 1 ods. 2 písm. a), najmä pokiaľ ide o pilier „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, a vzťahujú sa aj na príslušné činnosti v rámci iných pilierov a časti „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“.

Komisia zabezpečuje včasné zapojenie členských štátov a rozsiahle výmeny s Európskym parlamentom doplnené konzultáciami so zainteresovanými stranami a širokou verejnosťou.

Strategickým plánovaním sa zabezpečuje zosúladenie s ostatnými relevantnými programami Únie a konzistentnosť s prioritami a záväzkami Únie a zvyšuje sa komplementárnosť a synergie s vnútroštátnymi a regionálnymi programami a prioritami financovania, čím sa posilňuje Európsky výskumný priestor. Oblasti možných misií a oblasti možných inštitucionalizovaných európskych partnerstiev sa stanovujú v prílohe VI.

7. S cieľom umožniť malým konzorciám pre spoluprácu rýchlejší prístup k finančným prostriedkom je možné v náležitých prípadoch v rámci niektorých výziev na predkladanie návrhov zameraných na výber výskumných a inovačných akcií alebo inovačných akcií v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ a EIC Prieskumník navrhnuť postup urýchlenia procesu výskumu a inovácií (ďalej len „postup FTIRI“ – Fast Track Research and Innovation Procedure).

Výzva na predkladanie návrhov v rámci postupu FTIRI má tieto kumulatívne charakteristiky:

- a) výzvy na predkladanie návrhov v rámci prístupu zdola nahor;
- b) kratší čas medzi podaním žiadosti a udelením grantu nepresahujúci šesť mesiacov;
- c) podpora poskytovaná len malým konzorciám pre spoluprácu zloženým najviac zo šiestich rôznych a nezávislých oprávnených právnych subjektov;

d) maximálna finančná podpora na konzorcium nepresahujúca 2,5 milióna EUR.

V pracovnom programe sa určia výzvy na predkladanie návrhov, ktoré využívajú postup FTRL.

8. Činnosti v rámci programu sa vykonávajú najmä prostredníctvom otvorených, súťažných výziev na predkladanie návrhov, a to aj v rámci misií a európskych partnerstiev.

Článok 7

Zásady programu

1. Výskumné a inovačné činnosti vykonávané v rámci osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a v rámci EIT sa zameriavajú výlučne na civilné uplatnenie. Rozpočtové presuny medzi sumou pridelenou na osobitný program podľa článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT a sumou pridelenou na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c) nie sú povolené, pričom je potrebné zabrániť zbytočnej duplicite medzi týmito dvoma programami.

2. Program zaisťuje multidisciplinárny prístup a v náležitých prípadoch stanovuje začlenenie spoločenských a humanitných vied do všetkých klastrov a činností vyvíjaných v rámci programu vrátane špecifických výziev na predkladanie návrhov týkajúcich sa tém súvisiacich so spoločenskými a humanitnými vedami.

3. V častiach programu založených na spolupráci sa zabezpečuje rovnováha medzi nižšími a vyššími úrovňami technickej pripravenosti, čím sa zahrnie celý hodnotový reťazec.

4. Programom sa zabezpečuje účinná podpora a integrácia spolupráce s tretími krajinami a medzinárodnými organizáciami a iniciatívami na základe vzájomného prínosu, záujmov Únie, medzinárodných záväzkov, a v náležitých prípadoch reciprocity.

5. Program pomáha krajinám, ktorých sa týka rozširovanie účasti, zvýšiť ich účasť na ňom a podporovať široké geografické pokrytie v rámci projektov spolupráce, a to aj šírením vedeckej excelentnosti, podporou nových väzieb spolupráce, podnecovaním cirkulácie mozgov, ako aj vykonávaním článku 24 ods. 2 a článku 50 ods. 5. Toto úsilie sa prejavuje v primeraných opatreniach členských štátov vrátane formou stanovenia atraktívnych plátov pre výskumných pracovníkov, a to s podporou unijných, vnútroštátnych aj regionálnych fondov. Bez toho, aby sa oslabili kritériá excelentnosti, sa osobitná pozornosť s ohľadom na situáciu v príslušnej oblasti výskumu a inovácií venuje zabezpečeniu geografickej rovnováhy v hodnotiacich komisiách a v orgánoch, ako sú rady a expertné skupiny.

6. Programom sa zabezpečuje účinné presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých a uplatňovanie hľadiska rodovej rovnosti vrátane zahrnutia rodového rozmeru v obsahovej náplni výskumu a inovácií. Jeho cieľom je riešiť príčiny rodovej nerovnováhy. Osobitná pozornosť sa venuje zabezpečeniu čo najväčšej miery rodovej rovnováhy v hodnotiacich komisiách a v ostatných relevantných poradných subjektoch, ako sú rady a expertné skupiny.

7. Program sa vykonáva v synergii s inými programami Únie, pričom sa zároveň usiluje o maximálne administratívne zjednodušenie. Neúplný zoznam synergii s inými programami Únie je uvedený v prílohe IV.

8. Program prispieva k zvýšeniu verejných a súkromných investícií do výskumu a inovácií v členských štátoch, a tým pomáha dosiahnuť celkové investície do výskumu a vývoja vo výške aspoň 3 % HDP Únie.

9. Pri vykonávaní programu je naďalej cieľom Komisie administratívne zjednodušenie a zníženie záťaže pre žiadateľov a prijímateľov.

10. V rámci všeobecného cieľa Únie, ktorým je začleňovanie opatrení v oblasti klímy do odvetvových politík Únie a fondov Únie, musia akcie v rámci tohto programu v náležitých prípadoch prispievať najmenej 35 % výdavkov k plneniu cieľov v oblasti klímy. Do obsahovej náplne výskumu a inovácií sa musí zodpovedajúcim spôsobom začleniť klimatické hľadisko.

11. Program podporuje spoločné vytváranie a navrhovanie prostredníctvom zapájania občanov a občianskej spoločnosti.

12. V programe sa zabezpečuje transparentnosť a zodpovednosť verejného financovania vo výskumných a inovačných projektoch, čím sa chráni verejný záujem.

13. Komisia alebo príslušný financujúci orgán zabezpečí, aby všetci potenciálni účastníci dostali v čase uverejnenia výzvy na predkladanie návrhov k dispozícii dostatočné pokyny a informácie, najmä príslušnú vzorovú dohodu o grante.

Článok 8

Misie

1. Misie sa programujú v rámci piliera „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, môžu k nim však prispievať aj akcie vykonávané v rámci iných častí programu, ako aj doplnkové akcie vykonávané v rámci iných programov Únie. Misie umožňujú konkurenčné riešenia, ktorých výsledkom je celoeurópska pridaná hodnota a vplyv.

2. Misie sa vymedzujú a vykonávajú v súlade s týmto nariadením a osobitným programom, pričom sa zabezpečí aktívne a včasné zapojenie členských štátov a rozsiahle výmeny s Európskym parlamentom. Misie, ich ciele, rozpočet, cieľové hodnoty, rozsah, ukazovatele a míľniky sa určia v strategických plánoch v oblasti výskumu a inovácií, alebo v náležitých prípadoch v pracovných programoch. Hodnotenia návrhov v rámci misií sa vykonávajú v súlade s článkom 29.

3. Počas prvých troch rokov programu sa maximálne 10 % ročného rozpočtu piliera II programuje prostredníctvom osobitných výziev na predkladanie návrhov na vykonávanie misií. Na zostávajúce roky programu sa toto percento môže zvýšiť pod podmienkou kladného posúdenia výberu misie a procesu riadenia. Komisia oznámi celkový podiel rozpočtu každého pracovného programu vyčleneného na misie.

4. Misie:

- a) využívajú ciele udržateľného rozvoja ako zdroje pre svoju podobu a vykonávanie, majú jasnú obsahovú náplň výskumu a inovácií a pridanú hodnotu Únie a prispievajú k dosahovaniu priorít a záväzkov Únie a cieľov programu stanovených v článku 3;
- b) zahŕňajú oblasti spoločného európskeho významu, sú inkluzívne, podporujú široké zapojenie a aktívnu účasť rozličných druhov zainteresovaných strán z verejného a súkromného sektora vrátane občanov a koncových používateľov a prinášajú výsledky v oblasti výskumu a inovácií, z ktorých by mohli mať prospech všetky členské štáty;
- c) sú ambiciózne a inšpiratívne a majú veľký, vedecký, technologický, spoločenský, hospodársky, environmentálny alebo politický význam a vplyv;
- d) majú jasné zameranie a jasné ciele, sú cielené, merateľné, časovo ohraničené a majú jasné rozpočtové krytie;
- e) sú vybrané transparentným spôsobom a sústreďujú sa na ciele, ktoré sú ambiciózne, založené na excelentnosti a zamerané na dosahovanie vplyvu, pričom sú však realistické, a na činnosti v oblasti výskumu, vývoja a inovácií;
- f) majú potrebný rozsah, škálu a mobilizáciu zdrojov a pákový efekt dodatočných verejných a súkromných finančných prostriedkov potrebných na dosiahnutie ich výsledku;
- g) stimulujú činnosti vo viacerých disciplínach (vrátane spoločenských a humanitných vied) a zahŕňajú činnosti zo širokého spektra úrovni technickej pripravenosti vrátane nižších úrovni technickej pripravenosti;
- h) sú otvorené viacerým riešeniam a prístupom zdola nahor, ktoré zohľadňujú ľudské a spoločenské potreby a prínosy a uznávajú význam rozmanitých príspevkov k ich dosiahnutiu;
- i) transparentným spôsobom využívajú synergie s inými programami Únie, ako aj s vnútroštátnymi a v relevantných prípadoch s regionálnymi inovačnými ekosystémami.

5. Komisia v súlade s článkami 50 a 52 a prílohou V monitoruje a hodnotí každú misiu, a to aj pokiaľ ide o pokrok pri dosahovaní krátkodobých, strednodobých a dlhodobých cieľov, pokrývajúc vykonávanie, monitorovanie a postupné ukončovanie misií. Posúdenie prvých misií zriadených v rámci programu sa uskutoční najneskôr v roku 2023 a pred tým, ako sa prijme akékoľvek rozhodnutie o vytvorení nových misií alebo o pokračovaní, ukončení alebo presmerovaní prebiehajúcich misií. Výsledky tohto posúdenia sa zverejnia a okrem iného budú zahŕňať analýzu procesu výberu misií, ako aj ich riadenia, rozpočtu, zamerania a doterajšieho pokroku.

Článok 9

Európska rada pre inovácie

1. Komisia zriadi Európsku radu pre inovácie (ďalej len „EIC“) ako centrálné riadené jednotné kontaktné miesto na vykonávanie akcií v rámci piliera III „Inovatívna Európa“, ktoré sa týkajú EIC. EIC sa zameriava najmä na prelomové a disruptívne inovácie s osobitným dôrazom na inovácie vytvárajúce trhové príležitosti, pričom zároveň podporuje všetky typy inovácií vrátane prírastkových.

EIC funguje v súlade s týmito zásadami:

- a) jasná pridaná hodnota Únie;
- b) samostatnosť;
- c) schopnosť riskovať;
- d) efektívnosť;
- e) účinnosť;
- f) transparentnosť;
- g) zodpovednosť.

2. EIC je otvorená všetkým typom inovátorov vrátane jednotlivcov, univerzít, výskumných organizácií a podnikov (MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou), ako aj individuálnych prijímateľov a multidisciplinárnych konzorcií. Najmenej 70 % rozpočtu EIC sa vyčlení pre MSP vrátane startupov.

3. Rada EIC a riadiace prvky EIC sú uvedené v rozhodnutí (EÚ) 2021/764

Článok 10

Európske partnerstvá

1. Časti programu možno vykonať prostredníctvom európskych partnerstiev. Únia sa do európskych partnerstiev zapája jednou z týchto foriem:

- a) účasť na európskych partnerstvách založených na základe memoránd o porozumení alebo zmluvných dohôd medzi Komisiou a partnermi uvedenými v článku 2 bode 3, v ktorých sa špecifikujú ciele európskeho partnerstva, súvisiace záväzky Únie a iných partnerov týkajúce sa ich finančných a/alebo nefinančných príspevkov, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, a spôsoby podávania správ. Zahŕňajú určenie doplnkových výskumných a inovačných činností vykonávaných partnermi a v rámci programu (spoluprogramované európske partnerstvá);
- b) účasť na programe výskumných a inovačných činností, ako aj poskytovanie finančného príspevku na uvedený program s uvedením cieľov, kľúčových ukazovateľov výkonnosti a vplyvu, a výsledkov, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe záväzku partnerov, týkajúceho sa ich finančných a/alebo nefinančných príspevkov, a integrácie ich príslušných činností s použitím akcie na spolufinancovanie programu (spolufinancované európske partnerstvá);
- c) účasť na výskumných a inovačných programoch, ako aj poskytovanie finančného príspevku na uvedené programy, ktoré uskutočňujú viaceré členské štáty v súlade s článkom 185 ZFEÚ alebo subjekty zriadené podľa článku 187 ZFEÚ, ako sú napríklad spoločné podniky alebo znalostné a inovačné spoločenstvá EIT v súlade s nariadením o EIT (inštitucionalizované európske partnerstvá).

Inštitucionalizované európske partnerstvá sa vykonávajú len vtedy, ak by sa prostredníctvom iných častí programu vrátane iných foriem európskych partnerstiev nedosiahli ciele alebo by sa nevytvorili očakávané potrebné vplyvy a ak je to odôvodnené dlhodobou perspektívou a vysokým stupňom integrácie. Európske partnerstvá v súlade s článkom 185 alebo 187 ZFEÚ vykonávajú centrálné riadenie všetkých finančných príspevkov s výnimkou riadne odôvodnených prípadov. V prípade centrálného riadenia všetkých finančných príspevkov sa príspevky z jedného zúčastneného štátu na projektovej úrovni uskutočňujú na základe financovania požadovaného v návrhoch právnych subjektov so sídlom v tomto zúčastnenom štáte, pokiaľ sa všetky zúčastnené štáty nedohodnú inak.

V pravidlách pre inštitucionalizované európske partnerstvá sú upresnené okrem iného cieľa, kľúčové ukazovatele výkonnosti a vplyvu, výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, ako aj súvisiace záväzky týkajúce sa finančných a/alebo nefinančných príspevkov partnerov.

2. Európske partnerstvá:
 - a) sa vytvárajú na účely riešenia európskych alebo globálnych výziev iba v prípadoch, v ktorých by sa ciele programu dosiahli účinnejšie prostredníctvom európskeho partnerstva, než samotnou Úniou, a v porovnaní s inými formami podpory v rámci programu; primeraný podiel z rozpočtu programu sa prideli tým akciám programu, ktoré sa vykonávajú prostredníctvom európskych partnerstiev; väčšina rozpočtu v rámci piliera II sa vyčlení na akcie mimo európskych partnerstiev;
 - b) dodržiavajú zásady pridanej hodnoty Únie, transparentnosti a otvorenosti, a vplyvu v rámci Európy a pre Európu, silného pákového efektu v dostatočnom rozsahu, dlhodobých záväzkov všetkých zapojených strán, flexibility pri vykonávaní, koherentnosti, koordinácie a komplementarity s iniciatívami na úrovni Únie, ako aj na miestnej, regionálnej, celoštátnej a v relevantných prípadoch na medzinárodnej úrovni alebo s inými európskymi partnerstvami a misiami;
 - c) uplatňujú jasný prístup založený na životnom cykle, sú časovo obmedzené a obsahujú podmienky postupného ukončenia financovania programu.
3. Európske partnerstvá podľa odseku 1 písm. a) a b) tohto článku sa určia v strategických plánoch v oblasti výskumu a inovácií skôr, než sa vykonajú v rámci pracovných programov.
4. Ustanovenia a kritériá týkajúce sa výberu, implementácie, monitorovania, hodnotenia a postupného ukončenia európskych partnerstiev sú stanovené v prílohe III.

Článok 11

Preskúvanie oblastí misií a partnerstiev

Komisia do 31. decembra 2023 v rámci celkového monitorovania programu preskúma prílohu VI k tomuto nariadeniu vrátane misií a inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zriadených podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ a predloží správu o hlavných zisteniach Európskemu parlamentu a Rade.

Článok 12

Rozpočet

1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2027 sa stanovuje na 86 123 000 000 EUR v bežných cenách pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a pre EIT a na 7 953 000 000 EUR v bežných cenách pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. c).
2. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 pre osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a pre EIT je takéto:
 - a) 23 546 000 000 EUR na pilier I „Excelentná veda“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 15 027 000 000 EUR na ERC;
 - ii) 6 333 000 000 EUR na MSCA;
 - iii) 2 186 000 000 EUR na výskumné infraštruktúry;
 - b) 47 428 000 000 EUR na pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 6 893 000 000 EUR na klaster „Zdravie“;
 - ii) 1 386 000 000 EUR na klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
 - iii) 1 303 000 000 EUR na klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;

- iv) 13 462 000 000 EUR na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
- v) 13 462 000 000 EUR na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- vi) 8 952 000 000 EUR na klaster „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“;
- vii) 1 970 000 000 EUR na nejadrové priame akcie JRC;
- c) 11 937 000 000 EUR na pilier III „Inovatívna Európa“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 8 752 000 000 EUR pre EIC;
 - ii) 459 000 000 EUR na európske inovačné ekosystémy;
 - iii) 2 726 000 000 EUR na EIT;
- d) 3 212 000 000 EUR na časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ na obdobie 2021 až 2027, z toho:
 - i) 2 842 000 000 EUR na „rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“;
 - ii) 370 000 000 EUR na „reformu a posilňovanie európskeho systému výskumu a inovácií“.

3. V dôsledku úpravy špecifickej pre program stanovenej v článku 5 nariadenia (EÚ, Euratom) 2020/2093 sa suma uvedená v odseku 1 na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) tohto nariadenia a na EIT zvýši o dodatočné pridelenie sumy vo výške 3 000 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018, ako sa uvádza v prílohe II k nariadeniu (EÚ, Euratom) 2020/2093.

4. Orientačné rozdelenie sumy uvedenej v odseku 3 je takéto:

- a) 1 286 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier I „Excelentná veda“, z toho:
 - i) 857 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na ERC;
 - ii) 236 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na MSCA;
 - iii) 193 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na výskumné infraštruktúry;
- b) 1 286 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“, z toho:
 - i) 686 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“;
 - ii) 257 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“;
 - iii) 171 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
 - iv) 171 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- c) 270 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na pilier III „Inovatívna Európa“, z toho:
 - i) 60 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na Európske inovačné ekosystémy;
 - ii) 210 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na EIT;
- d) 159 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“, z toho:
 - i) 99 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na „rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“;
 - ii) 60 000 000 EUR v stálych cenách roku 2018 na „reformu a posilňovanie európskeho systému výskumu a inovácií“.

5. Komisia sa môže v rámci každoročného rozpočtového postupu odchýliť od súm uvedených v odseku 2 najviac o 10 % s cieľom reagovať na nepredvídané situácie alebo nový vývoj či potreby. Takáto odchýlka nie je možná pri sume uvedenej v odseku 2 písm. b) bode vii) a pri celkovej sume stanovenej pre časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“ uvedení v odseku 2.

6. Zo sumy uvedenej v odsekoch 1 a 3 tohto článku na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a na EIT sa môžu takisto uhrádzať výdavky na prípravu, monitorovanie, kontrolu, audit, hodnotenie a iné činnosti a výdavky potrebné na riadenie a vykonávanie programu vrátane všetkých administratívnych výdavkov, ako aj na hodnotenie dosahovania jeho cieľov. Administratívne výdavky súvisiace s nepriamymi akciami nesmú prekročiť 5 % celkovej sumy nepriamych akcií osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a EIT. Okrem toho sa zo sumy uvedenej v odsekoch 1 a 3 tohto článku na osobitný program uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) a na EIT môžu takisto uhrádzať:

- a) pokiaľ sa týkajú cieľov programu: výdavky na štúdie, stretnutia expertov, informačné a komunikačné akcie;
- b) výdavky spojené so sieťami informačných technológií zameranými na spracovanie a výmenu informácií vrátane nástrojov informačných technológií na úrovni organizácie a ostatné výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú v súvislosti s riadením programu.

7. V prípade potreby na umožnenie riadenia akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027, možno do rozpočtu Únie na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v odseku 6.

8. Rozpočtové záväzky, ktoré sa vzťahujú na akcie trvajúce viac ako jeden rozpočtový rok, sa môžu rozdeliť na ročné čiastkové platby počas viacerých rokov.

9. V súlade s článkom 193 ods. 2 písm. a) druhým pododsekom nariadenia o rozpočtových pravidlách sa v riadne odôvodnených prípadoch uvedených v rozhodnutí o financovaní a na obmedzené obdobie môžu činnosti podporované podľa tohto nariadenia a príslušné náklady považovať za oprávnené od 1. januára 2021, a to aj v prípade, že boli vykonané a vznikli pred podaním žiadosti o grant.

Článok 13

Zdroje z Nástroja Európskej únie na obnovu

1. S výhradou článku 3 ods. 3, 4, 7 a 9 nariadenia (EÚ) 2020/2094 sa opatrenia uvedené v článku 1 ods. 2 uvedeného nariadenia vykonávajú v rámci programu s použitím súm uvedených v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) uvedeného nariadenia.

2. Sumy uvedené v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) nariadenia (EÚ) 2020/2094 predstavujú vonkajšie pripísané príjmy, ako sa stanovuje v článku 3 ods. 1 uvedeného nariadenia. Uvedené dodatočné sumy sa musia výlučne prideliť na výskumné a inovačné akcie zamerané na riešenie dôsledkov krízy spôsobenej ochorením COVID-19, najmä jej hospodárskych, sociálnych a spoločenských dôsledkov. Uprednostňujú sa inovačné MSP a osobitná pozornosť sa venuje ich začleneniu do projektov spolupráce v rámci piliera II.

3. Orientačné rozdelenie súm uvedených v článku 2 ods. 2 písm. a) bode iv) nariadenia (EÚ) 2020/2094 je takéto:

- a) 25 % na klaster „Zdravie“;
- b) 25 % na klaster „Digitalizácia, priemysel a vesmír“;
- c) 25 % na klaster „Klíma, energetika a mobilita“;
- d) 25 % na EIC.

Článok 14

Otvorená veda

1. Program podporuje otvorenú vedu ako prístup k vedeckému procesu založený na spolupráci a šírení vedomostí, najmä v súlade s týmito prvkami, ktoré sú zabezpečené v súlade s článkom 39 ods. 3 tohto nariadenia:

- a) otvorený prístup k vedeckým publikáciám, ktoré sú výsledkom výskumu financovaného v rámci programu;

- b) otvorený prístup k výskumným údajom vrátane tých, na ktorých sa zakladajú vedecké publikácie, v súlade so zásadou „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“.
2. Zásada reciprocity v rámci otvorenej vedy sa podporuje a presadzuje vo všetkých dohodách o pridružení a spolupráci s tretími krajinami vrátane dohôd podpísaných financujúcimi orgánmi poverenými nepriamym riadením programu.
3. Zodpovedné spravovanie výskumných údajov musí byť zabezpečené v súlade so zásadami „vyhľadateľnosti“, „prístupnosti“, „interoperability“ a „opätovnej použiteľnosti“ (ďalej len „zásady FAIR“). Pozornosť sa venuje aj dlhodobému uchovávaniu údajov.
4. Podporujú a presadzujú sa aj ďalšie postupy otvorenej vedy, a to aj v prospech MSP.

Článok 15

Alternatívne, kombinované a kumulatívne financovanie a prevody zdrojov

1. Program sa vykonáva v synergii s ostatnými programami Únie v súlade so zásadou stanovenou v článku 7 ods. 7.
2. Známkou excelentnosti sa udeľuje na výzvy na predkladanie návrhov stanovené v pracovnom programe. V súlade s príslušným ustanovením nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 a príslušným ustanovením nariadenia o strategických plánoch SPP môžu získať podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) alebo Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ERDF):
- a) spolufinancované akcie vybrané v rámci programu a
- b) akcie, ktoré získali Známkou excelentnosti, a to za predpokladu, že spĺňajú všetky tieto podmienky:
- i) boli posúdené vo výzve na predkladanie návrhov v rámci programu;
- ii) spĺňajú minimálne požiadavky na kvalitu stanovené v uvedenej výzve na predkladanie návrhov; a
- iii) neboli financované v rámci danej výzvy na predkladanie návrhov výlučne z dôvodu rozpočtových obmedzení.
3. Finančné príspevky v rámci programov spolufinancovaných z ERDF, ESF+, ENRAF a EPFVR sa môžu považovať za príspevok zúčastneného členského štátu na európske partnerstvá podľa článku 10 ods. 1 písm. b) a c) tohto nariadenia, ak sú dodržané príslušné ustanovenia nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027 a špecifické nariadenia pre jednotlivé fondy.
4. Na akciu, na ktorú sa poskytol príspevok z iného programu Únie, možno takisto poskytnúť príspevok v rámci programu, ak tieto príspevky nepokrývajú tie isté náklady. Pravidlá príslušného programu Únie sa uplatňujú na príslušný príspevok na akciu. Kumulatívne financovanie nesmie presiahnuť celkové oprávnené náklady na akciu. Podpora z rôznych programov Únie sa môže vypočítať na pomernom základe v súlade s dokumentmi, ktorými sa stanovujú podmienky podpory.
5. Zdroje pridelené členským štátom v rámci zdieľaného riadenia sa môžu na žiadosť dotknutého členského štátu previesť na program za podmienok stanovených v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027. Komisia implementuje tieto zdroje priamo v súlade s článkom 62 ods. 1 prvým pododsekom písm. a) nariadenia o rozpočtových pravidlách alebo nepriamo v súlade s písmenom c) uvedeného pododseku. Uvedené zdroje sa použijú v prospech dotknutého členského štátu.
6. V prípade, že Komisia neprijala právny záväzok v rámci priameho alebo nepriameho riadenia zdrojov prevedených v súlade s odsekom 5, príslušné neviazané zdroje sa môžu na žiadosť členského štátu presunúť späť na jeden alebo viacero príslušných zdrojových programov v súlade s podmienkami stanovenými v príslušných ustanoveniach nariadenia o spoločných ustanoveniach na roky 2021 – 2027.

Článok 16

Tretie krajiny pridružené k programu

1. Program je otvorený pridruženiu týchto tretích krajín (pridružené krajiny):
 - a) členom Európskeho združenia voľného obchodu, ktorí sú členmi EHP, v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore;
 - b) prístupujúcim krajinám, kandidátskym krajinám a potenciálnym kandidátom v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - c) krajinám európskej susedskej politiky v súlade so všeobecnými zásadami a všeobecnými podmienkami účasti týchto krajín na programoch Únie stanovenými v príslušných rámcových dohodách a rozhodnutiach Rady pre pridruženie alebo v podobných dohodách a v súlade s osobitnými podmienkami stanovenými v dohodách medzi Úniou a týmito krajinami;
 - d) tretím krajinám a územiám, ktoré spĺňajú všetky tieto kritériá:
 - i) dobrá kapacita v oblasti vedy, techniky a inovácií;
 - ii) prihlásenie sa k otvorenému trhovému hospodárstvu založenému na pravidlách vrátane spravodlivého a rovnocenného zaobchádzania s právami duševného vlastníctva, rešpektovania ľudských práv, s podporou demokratických inštitúcií;
 - iii) aktívne presadzovanie politík na zlepšenie hospodárskej a sociálnej situácie občanov.
 2. Pridruženie každej z tretích krajín uvedených v odseku 1 písm. d) k programu musí byť v súlade s podmienkami stanovenými v dohode upravujúcej účasť tretej krajiny na programe Únie, ak sa touto dohodou:
 - a) zabezpečuje spravodlivú rovnováhu, pokiaľ ide o príspevky a výhody tretej krajiny zúčastňujúcej sa na programoch Únie;
 - b) stanovujú podmienky účasti na programoch Únie vrátane výpočtu finančných príspevkov na jednotlivé programy a ich administratívne náklady;
 - c) neudeľuje tretej krajine rozhodovacia právomoc v súvislosti s programom Únie;
 - d) zaručujú práva Únie na zabezpečenie správneho finančného riadenia a na ochranu finančných záujmov Únie.
- Príspevky uvedené v písmene b) prvého pododseku tohto odseku predstavujú pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
3. Pokiaľ ide o rozsah pridruženia každej tretej krajiny k programu, musí sa zohľadňovať analýza prínosov pre Úniu a cieľ prispievať k hospodárskemu rastu v Únii prostredníctvom inovácií. Podobne, s výnimkou členov EHP, prístupujúcich krajín, kandidátskych krajín a potenciálnych kandidátov môžu byť v prípade konkrétnej krajiny z dohody o pridružení vyňaté časti programu.
 4. V dohode o pridružení sa podľa možností stanoví recipročná účasť právnych subjektov usadených v Únii na rovnocenných programoch pridružených krajín v súlade s podmienkami stanovenými v uvedených programoch.
 5. Podmienky určujúce úroveň finančných príspevkov musia zaručovať pravidelnú automatickú opravu výrazných odchýlok v porovnaní so sumou, ktorú získajú subjekty usadené v pridruženej krajine na základe účasti na programe, s prihliadnutím na náklady na riadenie, vykonávanie a prevádzku programu. Pri pridelovaní finančných príspevkov sa zohľadňuje úroveň účasti právnych subjektov pridružených krajín na každej časti programu.

HLAVA II

PRAVIDLÁ ÚČASTI A ŠÍRENIA

KAPITOLA I

Všeobecné ustanovenia

Článok 17

Financujúce orgány a priame akcie JRC

1. Pravidlá stanovené v tejto hlave sa nevzťahujú na priame akcie, ktoré realizuje JRC.
2. V riadne odôvodnených prípadoch sa financujúce orgány s výnimkou článkov 18, 19 a 20 môžu odchýliť od pravidiel stanovených v tejto hlave, ak:
 - a) je takéto odchýlenie stanovené v základom akte zriaďujúcom financujúci orgán alebo zverujúcom tomuto orgánu úlohy súvisiace s plnením rozpočtu; alebo
 - b) v prípade financujúcich orgánov podľa článku 62 ods. 1 písm. c) bodu ii), iii) alebo v) nariadenia o rozpočtových pravidlách, ak je to stanovené v dohode o príspevku a ak si to vyžadujú ich špecifické prevádzkové potreby alebo povaha akcie.

Článok 18

Oprávnené akcie a etické zásady

1. Bez toho, aby bol dotknutý odsek 2 tohto článku, na financovanie sú oprávnené len akcie, ktorými sa plnia ciele uvedené v článku 3.

Nefinancujú sa tieto oblasti výskumu:

- a) činnosti zamerané na klonovanie človeka na reprodukčné účely;
- b) činnosti zamerané na modifikáciu genetického dedičstva človeka, v dôsledku ktorých by sa takéto modifikácia mohla stať dedičnou ⁽²⁸⁾;
- c) činnosti určené na vytváranie ľudských embryí výlučne na účely výskumu alebo na účely získania kmeňových buniek, okrem iného aj prostredníctvom prenosu jadier somatických buniek.

2. Výskum ľudských kmeňových buniek, dospelých, ako aj embryonálnych, sa môže financovať v závislosti od obsahu vedeckého návrhu a právneho rámca zapojených členských štátov. Financovanie sa neposkytuje v rámci Únie ani mimo nej na výskumné činnosti, ktoré sú zakázané vo všetkých členských štátoch. Žiadne financovanie sa v členskom štáte neposkytuje na výskumnú činnosť, ktorá je v danom členskom štáte zakázaná.

Článok 19

Etické otázky

1. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v súlade s etickými zásadami a príslušným právom Únie, vnútroštátnym právom a medzinárodným právom vrátane charty a Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho dodatkových protokolov.

Osobitná pozornosť sa venuje zásade proporcionality, právu na súkromie, právu na ochranu osobných údajov, právu na telesnú a duševnú nedotknuteľnosť osoby, právu na nediskrimináciu a potrebe zabezpečiť ochranu životného prostredia a vysokú úroveň ochrany zdravia ľudí.

⁽²⁸⁾ Môže sa financovať výskum súvisiaci s liečbou rakoviny pohlavných žliaz.

2. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, musia poskytnúť:
 - a) etické sebahodnotenie, v ktorom určia a podrobne uvedú všetky predvídateľné etické otázky súvisiace s cieľom, vykonávaním a pravdepodobným vplyvom financovaných činností vrátane potvrdenia o súlade s odsekom 1 a opisu, ako to bude zabezpečené;
 - b) potvrdenie, že činnosti budú v súlade s Európskym kódexom správania pre etiku vo výskume uverejneným federáciou európskych akadémií vied (All European Academies) a že sa nebudú vykonávať žiadne činnosti vylúčené z financovania;
 - c) pri činnostiach vykonávaných mimo Únie potvrdenie, že tie isté činnosti by boli povolené v niektorom z členských štátov, a
 - d) pri činnostiach, pri ktorých sa využívajú ľudské embryonálne kmeňové bunky, v náležitom prípade podrobné údaje o licenčných a kontrolných opatreniach, ktoré prijímajú príslušné orgány dotknutých členských štátov, ako aj podrobné údaje o etických povoleniach, ktoré musia byť udelené pred začatím príslušných činností.
3. Návrhy sa systematicky preverujú s cieľom určiť akcie, ktoré vyvolávajú zložité alebo závažné etické otázky, a podrobiť ich etickému hodnoteniu. Etické hodnotenie vykonáva Komisia, ak jeho vykonaním nie je poverený financujúci orgán. Všetky akcie, pri ktorých sa využívajú ľudské embryonálne kmeňové bunky alebo ľudské embryá, musia byť predmetom etického hodnotenia. Etické preverky a hodnotenia sa vykonávajú s pomocou expertov na etiku. Komisia a financujúce orgány zabezpečia transparentnosť etických postupov bez toho, aby bola dotknutá dôvernosť obsahu uvedených postupov.
4. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, musia pred začatím príslušných činností získať všetky povolenia alebo iné povinné dokumenty od príslušných vnútroštátnych a miestnych etických výborov alebo od iných orgánov, ako sú napríklad orgány na ochranu osobných údajov. Uvedené dokumenty sa musia archivovať a na požiadanie poskytnúť Komisii alebo príslušnému financujúcemu orgánu.
5. Ak je to vhodné, Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonávajú etické kontroly. V prípade závažných alebo zložitých etických otázok vykonáva etické kontroly Komisia, ak vykonaním tejto úlohy nepoverí financujúci orgán.

Etické kontroly sa vykonávajú s pomocou expertov na etiku.

6. Akcie, ktoré nespĺňajú etické požiadavky uvedené v odsekoch 1 až 4, a preto nie sú eticky prijateľné, sa zamietnu alebo ukončia po tom, ako sa potvrdí ich neprijateľnosť z etického hľadiska.

Článok 20

Bezpečnosť

1. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v súlade s platnými bezpečnostnými pravidlami, a najmä pravidlami na ochranu utajovaných skutočností pred neoprávneným zverejnením, ako aj s príslušným právom Únie a vnútroštátnym právom. V prípade výskumu vykonávaného mimo Únie, pri ktorom sa používajú alebo vznikajú utajované skutočnosti, je tiež nevyhnutné, aby bola popri dodržiavaní uvedených požiadaviek uzavretá dohoda o bezpečnosti medzi Úniou a treťou krajinou, v ktorej sa má výskum vykonávať.
2. V náležitom prípade musia návrhy obsahovať bezpečnostné sebahodnotenie, v ktorom sa určia bezpečnostné obavy a podrobne sa uvedie, ako sa uvedené obavy budú riešiť, aby bolo dodržané príslušné právo Únie a vnútroštátne právo.
3. V náležitom prípade Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonajú bezpečnostnú preverku návrhov, ktoré vzbudzujú bezpečnostné obavy.
4. Akcie vykonávané v rámci programu musia byť v náležitých prípadoch v súlade s rozhodnutím (EÚ, Euratom) 2015/444 a jeho vykonávacími predpismi.

5. Právne subjekty, ktoré sa zúčastňujú na akcii, zabezpečia ochranu utajovaných skutočností, použitých alebo vytvorených pri akcii, pred neoprávneným zverejnením. Pred začatím príslušných činností poskytnú dôkaz o personálnej bezpečnostnej previerke alebo bezpečnostnej previerke zariadenia od príslušných národných bezpečnostných orgánov.
6. Ak s utajovanými skutočnosťami budú musieť manipulovať nezávislí externí experti, pred svojím vymenovaním sú títo experti povinní absolvovať príslušnú bezpečnostnú previerku.
7. V náležitom prípade môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán vykonávať bezpečnostné kontroly.
8. Akcie, ktoré nie sú v súlade s bezpečnostnými pravidlami podľa tohto článku, sa môžu kedykoľvek zamietnuť alebo ukončiť.

KAPITOLA II

Granty

Článok 21

Granty

Granty v rámci programu sa udeľujú a riadia v súlade s hlavou VIII nariadenia o rozpočtových pravidlách, ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak.

Článok 22

Právne subjekty oprávnené na účasť

1. Na akciách v rámci programu sa môže zúčastniť každý právny subjekt, bez ohľadu na to, kde je usadený, a to aj právny subjekt z nepridruženej tretej krajiny alebo medzinárodné organizácie, za predpokladu splnenia podmienok stanovených v tomto nariadení, ako aj všetkých podmienok stanovených v pracovnom programe alebo vo výzve na predkladanie návrhov.
2. S výnimkou riadne odôvodnených prípadov, keď sa v pracovnom programe stanovuje inak, právne subjekty tvoriace konzorcium sú oprávnené zúčastniť sa akcií v rámci programu za predpokladu, že dané konzorcium zahŕňa:
 - a) aspoň jeden nezávislý právny subjekt usadený v ktoromkoľvek členskom štáte a
 - b) aspoň dva ďalšie nezávislé právne subjekty, z ktorých každý je usadený v inom členskom štáte alebo pridruženej krajine.
3. Akcie ERC v oblasti výskumu na hraniciach poznania, akcie EIC, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu alebo akcie na spolufinancovanie programu môže implementovať jeden alebo viacero právnych subjektov pod podmienkou, že jeden z uvedených právnych subjektov musí byť usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine na základe dohody uzatvorenej v súlade s článkom 16.
4. Koordinačné a podporné akcie môže vykonávať jeden alebo viacero právnych subjektov, ktoré môžu byť usadené v členskom štáte, pridruženej krajine alebo, vo výnimočných prípadoch, v inej tretej krajine.
5. Pri akciách súvisiacich so strategickými aktívami, záujmami, autonómiou alebo bezpečnosťou Únie sa môže v pracovnom programe stanoviť, že účasť môže byť obmedzená na právne subjekty usadené len v členských štátoch alebo na právne subjekty usadené v určených pridružených alebo iných tretích krajinách popri členských štátoch. Akékoľvek obmedzenie účasti právnych subjektov usadených v pridružených krajinách, ktoré sú členmi EHP, je v súlade s podmienkami stanovenými v Dohode o Európskom hospodárskom priestore. Z riadne odôvodnených a výnimočných dôvodov, s cieľom zaručiť ochranu strategických záujmov Únie a jej členských štátov, sa v rámci pracovného programu môže vylúčiť účasť právnych subjektov usadených v Únii alebo v pridružených krajinách, ktoré podliehajú priamej alebo nepriamej kontrole nepridružených tretích krajín, alebo právnych subjektov nepridružených tretích krajín na jednotlivých výzvach na predkladanie návrhov, alebo ich účasť podmieniť podmienkami stanovenými v pracovnom programe.

6. Ak je to vhodné a riadne odôvodnené, v pracovnom programe sa môžu popri kritériách uvedených v odsekoch 2 až 5 stanoviť kritériá oprávnenosti s cieľom zohľadniť osobitné politické požiadavky alebo povahu a ciele akcie vrátane počtu právnych subjektov, typu právneho subjektu a miesta usadenia.
7. Pri akciách s využitím súm podľa článku 15 ods. 5 je účasť obmedzená na jeden právny subjekt usadený v jurisdikcii delegujúceho riadiaceho orgánu, ak sa s uvedeným riadiacim orgánom nedohodlo inak.
8. Ak sa tak uvádza v pracovnom programe, JRC sa môže zúčastňovať na akciách.
9. JRC, medzinárodné európske výskumné organizácie a právne subjekty založené podľa práva Únie sa považujú za usadené v inom členskom štáte než v štátoch, v ktorých sú usadené iné právne subjekty zúčastňujúce sa na akciách.
10. V prípade akcií Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania, akcií zameraných na odbornú prípravu a mobilitu, a pokiaľ sa tak stanovuje v pracovnom programe, sa medzinárodné organizácie so sídlom v členskom štáte alebo pridruženej krajine považujú za usadené v tomto členskom štáte alebo pridruženej krajine. Pokiaľ ide o iné časti programu, medzinárodné organizácie, ktoré nie sú medzinárodnými európskymi výskumnými organizáciami, sa považujú za usadené v nepridruženej tretej krajine.

Článok 23

Právne subjekty oprávnené na financovanie

1. Právne subjekty sú oprávnené na financovanie, ak sú usadené v členskom štáte alebo pridruženej krajine. Pri akciách s využitím súm podľa článku 15 ods. 5 sú na financovanie oprávnené iba právne subjekty usadené v jurisdikcii delegujúceho riadiaceho orgánu, ak sa daný riadiaci orgán nedohodne inak.
2. Právne subjekty usadené v nepridruženej tretej krajine znášajú náklady spojené so svojou účasťou. Právny subjekt usadený v nepridružených tretích krajinách s nízkym až stredným príjmom a výnimočne v iných nepridružených tretích krajinách je však oprávnený na financovanie v rámci akcie, ak:
 - a) je daná tretia krajina uvedená v pracovnom programe prijatom Komisiou alebo
 - b) Komisia alebo príslušný financujúci orgán považuje účasť dotknutého právneho subjektu za kľúčovú z hľadiska implementácie akcie.
3. Prepojené subjekty sú oprávnené na financovanie v rámci akcie, ak sú usadené v členskom štáte, pridruženej krajine alebo v tretej krajine uvedenej v pracovnom programe prijatom Komisiou.
4. Komisia pravidelne sprístupňuje Európskemu parlamentu a Rade informácie o výške finančných príspevkov Únie poskytnutých právnym subjektom usadeným v pridružených a nepridružených tretích krajinách. V prípade pridružených krajín uvedené informácie zahŕňajú aj informácie o ich finančnej bilancii.

Článok 24

Výzvy na predkladanie návrhov

1. Obsah výziev na predkladanie návrhov je v prípade všetkých akcií uvedený v pracovnom programe.
2. Výzvy na predkladanie návrhov, ak je to nevyhnutné na dosiahnutie ich cieľov, sa vo výnimočných prípadoch môžu obmedziť na účely vývoja dodatočných činností alebo doplnenia ďalších partnerov k existujúcim akciám. Okrem toho sa môže v pracovnom programe stanoviť možnosť pre právne subjekty z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, aby sa zapojili do už vybraných výskumných a inovačných akcií založených na spolupráci, a to pod podmienkou súhlasu príslušného konzorcia a za predpokladu, že právne subjekty z takých krajín sa na nich ešte nezúčastňujú.

3. Výzva na predkladanie návrhov sa nevyžaduje pri koordinačných a podporných akciách alebo akciách na spolufinancovanie programu, ktoré:

- a) má vykonávať JRC alebo právne subjekty určené v pracovnom programe;
- b) nepatria do rozsahu pôsobnosti výzvy na predkladanie návrhov v súlade s článkom 195 písm. e) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

4. V pracovnom programe sa stanovujú výzvy na predkladanie návrhov, pre ktoré sa môžu udeliť Znamky excelentnosti. Ak s tým žiadateľ vopred súhlasí, údaje o jeho žiadosti, ako aj hodnotenie možno poskytnúť zainteresovaným financujúcim orgánom pod podmienkou uzavretia dohody o zachovaní dôvernosti.

Článok 25

Spoločné výzvy na predkladanie návrhov

Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu vydať spoločnú výzvu na predkladanie návrhov spolu s:

- a) tretími krajinami vrátane ich vedeckých a technických organizácií alebo agentúr;
- b) medzinárodnými organizáciami;
- c) neziskovými právnymi subjektmi.

V prípade spoločnej výzvy na predkladanie návrhov žiadatelia musia splniť požiadavky uvedené v článku 22 a stanovujú sa spoločné postupy výberu a hodnotenia návrhov. Súčasťou takýchto postupov je vyvážená skupina expertov vymenovaných každou stranou.

Článok 26

Obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím a verejné obstarávanie inováčných riešení

1. Akcie môžu zahŕňať alebo mať ako svoj primárny cieľ obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím alebo verejné obstarávanie inováčných riešení, ktoré ako prijímatelia vykonávajú verejní obstarávatelia alebo obstarávatelia vymedzení v smerniciach Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ⁽²⁹⁾ a 2014/25/EÚ⁽³⁰⁾.

2. Postupy obstarávania:

- a) musia byť v súlade s pravidlami hospodárskej súťaže a so zásadami transparentnosti, nediskriminácie, rovnakého zaobchádzania, správneho finančného riadenia a proporcionality;
- b) môžu povoľovať zadanie viacerých zákaziek v rámci toho istého postupu (využitie viacerých zdrojov);
- c) umožňujú zadávať zákazky ponukám, ktoré predstavujú najvýhodnejší pomer medzi kvalitou a cenou, pričom sa musí zabrániť konfliktom záujmov.

V prípade obstarávania vo fáze pred komerčným využitím môže byť vo vhodných prípadoch a bez toho, aby boli dotknuté zásady uvedené v písmene a), postup obstarávania zjednodušený alebo zrýchlený a môže obsahovať osobitné podmienky, ako je napríklad obmedzenie miesta výkonu obstarávaných činností na územie členských štátov a pridružených krajín.

3. Dodávateľ, ktorý vytvára výsledky v rámci obstarávania vo fáze pred komerčným využitím, musí byť prinajmenšom vlastníkom práv duševného vlastníctva, ktoré sú spojené s uvedenými výsledkami. Verejní obstarávatelia majú aspoň práva na bezplatný prístup k výsledkom na vlastné využitie a právo na udelenie nevýhradných licencií tretím stranám na využívanie výsledkov v mene verejného obstarávateľa za spravodlivých a primeraných podmienok bez akéhokoľvek práva na udelenie sublicencie, alebo právo požadovať od zúčastnených dodávateľov, aby takéto nevýhradné licencie udelili. Ak dodávateľ v stanovenom období po obstarávaní vo fáze pred komerčným využitím, ktoré je uvedené v zmluve, výsledky komerčne nevyužije, verejní obstarávatelia môžu po konzultácii s dodávateľom o dôvodoch nevyužitia výsledkov od neho požadovať, aby previedol každé vlastníctvo výsledkov na verejných obstarávateľov.

⁽²⁹⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65).

⁽³⁰⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243).

Článok 27

Finančná kapacita žiadateľov

1. Ako dodatok k výnimkám uvedeným v článku 198 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa overí len finančná kapacita koordinátora, a to iba ak sa na akciu požadujú finančné prostriedky zo zdrojov Únie v hodnote 500 000 EUR alebo viac.
2. Bez ohľadu na odsek 1, ak existujú dôvodné pochybnosti o finančnej kapacite žiadateľa alebo ak existuje vyššie riziko z dôvodu účasti na viacerých prebiehajúcich akciách financovaných z programov Únie pre výskum a inovácie, Komisia alebo príslušný financujúci orgán tiež overia finančnú kapacitu ostatných žiadateľov alebo koordinátorov aj v prípade, keď požadované finančné prostriedky sú pod prahovou hodnotou uvedenou v odseku 1.
3. Ak je finančná kapacita systematicky zaručená iným právnym subjektom, overí sa jeho finančná kapacita.
4. V prípade, ak je finančná kapacita žiadateľa slabá, Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu podmieniť účasť žiadateľa poskytnutím vyhlásenia o spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti zo strany prepojeného subjektu.
5. Príspevok do mechanizmu stanoveného v článku 37 tohto nariadenia sa považuje za dostatočnú záruku podľa článku 152 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Od prijímateľov sa nesmie prijať, ani sa im nesmie uložiť žiadna ďalšia záruka alebo zábezpeka.

Článok 28

Kritériá na vyhodnotenie a výber návrhov

1. Návrh sa hodnotí na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:
 - a) excelentnosť;
 - b) vplyv;
 - c) kvalita a efektívnosť vykonávania.
2. Na návrhy týkajúce sa akcií Európskej rady pre výskum v oblasti výskumu na hraniciach poznania sa uplatňuje len kritérium uvedené v odseku 1 písm. a).
3. V pracovnom programe sa stanovujú ďalšie podrobnosti týkajúce sa uplatňovania kritérií na vyhodnotenie návrhov stanovených v odseku 1 vrátane akýchkoľvek váh, prahových hodnôt, a v relevantnom prípade pravidiel zaobchádzania s návrhmi *ex-aequo*, pričom sa zohľadnia ciele výzvy na predkladanie návrhov. Podmienky zaobchádzania s návrhmi *ex-aequo* môžu okrem iného zahŕňať tieto kritériá: MSP, rod a geografickú rozmanitosť.
4. Komisia a ďalšie financujúce orgány zohľadnia možnosť dvojfázového postupu predkladania návrhov a hodnotenia a vo vhodnom prípade sa môžu v prvej fáze hodnotenia na základe jedného alebo viacerých kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v odseku 1 hodnotiť anonymizované návrhy.

Článok 29

Hodnotenie

1. Návrhy vyhodnocuje hodnotiaci výbor, ktorý sa skladá z nezávislých externých expertov.

V prípade činností EIC, misí a v riadne odôvodnených prípadoch uvedených v pracovnom programe, ktorý prijala Komisia, sa môže hodnotiaci výbor skladať čiastočne, alebo v prípade koordinačných a podporných akcií čiastočne alebo úplne, zo zástupcov inštitúcií alebo orgánov Únie uvedených v článku 150 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Na proces hodnotenia môžu dohliadať nezávislí pozorovatelia.

2. V náležitých prípadoch hodnotiaci výbor stanoví poradie návrhov, ktoré dosiahli príslušné prahové hodnoty, podľa:
 - a) bodového hodnotenia;
 - b) ich príspevku k dosiahnutiu osobitných cieľov politiky vrátane vytvorenia konzistentného portfólia projektov, konkrétne v prípade činností nástroja Prieskumník, misíí a v iných riadne odôvodnených prípadoch, ktoré sa v pracovnom programe prijatom Komisiou podrobne uvádzajú.

V prípade činností EIC, misíí a v iných riadne odôvodnených prípadoch, ktoré sa v pracovnom programe prijatom Komisiou podrobne uvádzajú, môže hodnotiaci výbor tiež navrhnúť úpravy návrhov, pokiaľ sú uvedené úpravy potrebné na zabezpečenie konzistentnosti prístupu na základe portfólia. Uvedené úpravy musia byť v súlade s podmienkami účasti a so zásadou rovnakého zaobchádzania. Programový výbor musí byť o takýchto prípadoch informovaný.

3. Proces hodnotenia je navrhnutý tak, aby sa zabránilo konfliktom záujmov a zaujatosti. Zaručuje sa transparentnosť hodnotiacich kritérií a metódy bodového hodnotenia návrhov.
4. V súlade s článkom 200 ods. 7 nariadenia o rozpočtových pravidlách žiadatelia dostanú spätnú väzbu vo všetkých fázach procesu hodnotenia a ak je návrh zamietnutý, dôvody zamietnutia.
5. Právne subjekty usadené v krajinách s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, ktoré sa úspešne zúčastnili na zložke „Rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti“, dostanú na požiadanie záznam o ich účasti, ktorý sa môže priložiť k návrhom týkajúcim sa častí programu založených na spolupráci, ktoré koordinujú.

Článok 30

Postup preskúmania hodnotenia, otázky a sťažnosti

1. Žiadateľ môže požiadať o preskúmanie hodnotenia, ak sa domnieva, že pri jeho návrhu nebol správne uplatnený príslušný postup hodnotenia ⁽³¹⁾.
2. Predmetom žiadosti o preskúmanie hodnotenia môžu byť len procesné aspekty hodnotenia. Hodnotenie prínosu návrhu nie je predmetom preskúmania hodnotenia.
3. Žiadosť o preskúmanie hodnotenia sa vzťahuje na konkrétny návrh a musí sa predložiť do 30 dní od oznámenia výsledkov hodnotenia.

Výbor pre preskúmanie hodnotenia vydá stanovisko k procesným aspektom hodnotenia a zahŕňa zamestnancov Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu, ktorí neboli zapojení do hodnotenia návrhov, pričom mu predsedá zamestnanec Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu. Výbor pre preskúmanie hodnotenia môže odporučiť jeden z týchto krokov:

- a) prehodnotenie návrhu, ktoré majú vykonať najmä hodnotitelia, ktorí sa nezúčastnili na predchádzajúcom hodnotení; alebo
 - b) potvrdenie počiatočného hodnotenia.
4. Preskúmaním hodnotenia nesmie dôjsť k oneskoreniu v procese výberu tých návrhov, ktoré nie sú predmetom uvedeného preskúmania.

5. Komisia zabezpečí, aby pre účastníkov existoval postup na priame predkladanie otázok a sťažností týkajúcich sa ich účasti na programe. Informácie o spôsobe predkladania otázok alebo sťažností sa sprístupnia online.

⁽³¹⁾ Postup sa vysvetlí v dokumente, ktorý sa uverejní pred začiatkom procesu hodnotenia.

Článok 31

Lehota na udelenie grantu

1. Odchylné od článku 194 ods. 2 prvého pododseku nariadenia o rozpočtových pravidlách sa uplatňujú tieto lehoty:
 - a) na informovanie všetkých žiadateľov o výsledku hodnotenia ich žiadosti maximálna lehota piatich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov;
 - b) na podpísanie dohôd o grante so žiadateľmi maximálna lehota ôsmich mesiacov od konečného termínu na predloženie úplných návrhov.
2. V pracovnom programe sa môžu stanoviť kratšie lehoty než tie, ktoré sú stanovené v odseku 1.
3. Popri výnimkách stanovených v článku 194 ods. 2 druhom pododseku nariadenia o rozpočtových pravidlách sa môžu prekročiť lehoty uvedené v odseku 1 tohto článku v prípade akcií ERC, misií a ak sú akcie podrobené etickému hodnoteniu alebo bezpečnostnej previerke.

Článok 32

Implementácia grantu

1. Ak si prijímateľ neplní svoje povinnosti, pokiaľ ide o technickú implementáciu akcie, ostatní prijímatelia si musia plniť tieto povinnosti bez akéhokoľvek dodatočného financovania z prostriedkov Únie, pokiaľ nie sú od uvedenej povinnosti výslovne oslobodení. Finančná zodpovednosť každého prijímateľa sa obmedzuje iba na jeho vlastný dlh s výhradou ustanovení týkajúcich sa mechanizmu.
2. Dohodou o grante sa môžu stanoviť míľniky a súvisiace zálohové platby. Ak sa míľniky nedosiahli, akciu možno pozastaviť, zmeniť alebo v riadne odôvodnených prípadoch ukončiť.
3. Akciu možno ukončiť aj vtedy, keď očakávané výsledky stratili svoj význam pre Úniu z vedeckých alebo technologických dôvodov alebo v prípade nástroja Akcelerátor aj z hospodárskych dôvodov, alebo v prípade EIC a misií aj z dôvodu ich významu ako súčasť portfólia akcií. V súlade s článkom 133 nariadenia o rozpočtových pravidlách Komisia pred prijatím rozhodnutia o ukončení akcie vykoná postup s koordinátorom akcie a v náležitom prípade s nezávislými externými expertmi.

Článok 33

Dohody o grante

1. Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi vypracuje vzorové dohody o grante medzi Komisiou alebo príslušným financujúcim orgánom a prijímateľmi v súlade s týmto nariadením. Ak je potrebné vzorovú dohodu o grante výrazne upraviť, okrem iného v záujme jej ďalšieho zjednodušenia pre prijímateľov, Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi podľa potreby uvedenú vzorovú dohodu o grante zreviduje.
2. V dohodách o grante sa stanovujú práva a povinnosti prijímateľov a buď Komisie, alebo príslušného financujúceho orgánu, a to v súlade s týmto nariadením. Stanovia sa v nich aj práva a povinnosti právnych subjektov, ktoré sa v priebehu vykonávania akcie stanú prijímateľmi, ako aj úloha a činnosť koordinátora.

Článok 34

Miery financovania

1. Na všetky činnosti, ktoré sa financujú v rámci akcie, sa uplatňuje jednotná miera financovania. Maximálna miera na akciu sa stanoví v pracovnom programe.

2. Až 100 % celkových oprávnených nákladov na akciu v rámci programu sa môže uhradiť s výnimkou:
 - a) inovačných akcií, v prípade ktorých sa môže uhradiť až 70 % celkových oprávnených nákladov okrem nákladov neziskových právnych subjektov, v prípade ktorých sa môže uhradiť až 100 % celkových oprávnených nákladov;
 - b) akcií na spolufinancovanie programu, v prípade ktorých sa môže uhradiť najmenej 30 % a v identifikovaných a riadne odôvodnených prípadoch až 70 % celkových oprávnených nákladov.
3. Miery financovania stanovené v tomto článku sa uplatňujú aj na akcie, pri ktorých sa pre celú akciu alebo jej časť stanoví financovanie paušálnou sadzbou, jednotkovými nákladmi alebo jednorazovou platbou.

Článok 35

Nepriame náklady

1. Nepriame oprávnené náklady predstavujú 25 % celkových priamych oprávnených nákladov s výnimkou priamych oprávnených nákladov na subdodávky, finančnej podpory tretím stranám a jednotkových nákladov alebo jednorazových platieb, ktoré zahŕňajú nepriame náklady.

Ak je to vhodné, nepriame náklady zahrnuté v jednotkových nákladoch alebo jednorazových platbách sa vypočítajú použitím paušálnej sadzby uvedenej v prvom pododseku s výnimkou jednotkových nákladov na vnútropodnikovo fakturované tovary a služby, ktoré sa vypočítajú na základe skutočných nákladov v súlade s bežným postupom nákladového účtovníctva prijímateľa.

2. Bez ohľadu na odsek 1 možno nepriame náklady vykázať v podobe jednorazovej platby alebo jednotkových nákladov, ak sa tak stanovuje v pracovnom programe.

Článok 36

Oprávnené náklady

1. Popri kritériách uvedených v článku 186 nariadenia o rozpočtových pravidlách sú náklady na zamestnancov v prípade prijímateľov s projektovým odmeňovaním oprávnené až do výšky odmeny, ktorá by sa osobe vyplátila za prácu vo výskumných a inovačných projektoch financovaných z vnútroštátnych schém vrátane odvodov do systému sociálneho zabezpečenia a iných nákladov súvisiacich s odmenou zamestnancov zapojených do akcie, ktoré vyplývajú z vnútroštátneho práva alebo pracovnej zmluvy.
2. Odchylné od článku 190 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách náklady na prostriedky, ktoré poskytl tretie strany vo forme nefinančných príspevkov, sú oprávnené do výšky priamych oprávnených nákladov tretej strany.
3. Odchylné od článku 192 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa príjmy vytvorené využívaním výsledkov nepovažujú za príjmy akcie.
4. Prijímatelia môžu použiť svoje bežné účtovné postupy na určenie a vykazovanie nákladov, ktoré vznikli v súvislosti s akciou, a to pri dodržaní všetkých podmienok stanovených v dohode o grante, v súlade s týmto nariadením a článkom 186 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
5. Odchylné od článku 203 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách je osvedčenie o finančných výkazoch povinné pri platbe zostatku, ak suma vykázaná ako skutočné náklady a jednotkové náklady vypočítané v súlade s bežnými postupmi nákladového účtovníctva sú v hodnote 325 000 EUR alebo viac.

Osvedčenia o finančných výkazoch môže v súlade s článkom 203 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách vystaviť schválený externý audítor alebo v prípade verejných subjektov ich môže vydať oprávnená a nezávislá úradná osoba.

6. Ak je to vhodné, v prípade akcií zameraných na odbornú prípravu a mobilitu v rámci MSCA sa v príspevku Únie primerane zohľadnia všetky dodatočné náklady prijímateľa súvisiace s materskou dovolenkou, rodičovskou dovolenkou, pracovnou neschopnosťou, mimoriadnou dovolenkou alebo so zmenou najímajúcej hostiteľskej organizácie alebo zmenou rodinného stavu výskumného pracovníka počas doby platnosti dohody o grante.

7. Náklady súvisiace s otvoreným prístupom vrátane plánov správy údajov sú oprávnené na úhradu, ako sa ďalej stanovuje v dohode o grante.

Článok 37

Vzájomný poisťovací mechanizmus

1. Týmto sa zriaďuje vzájomný poisťovací mechanizmus (ďalej len „mechanizmus“), ktorý nahrádza fond zriadený v súlade s článkom 38 nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a je jeho nástupcom. Mechanizmus kryje riziká spojené s nevyhnutím súm splatných zo strany prijímateľov:

- a) Komisii na základe rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES ⁽³²⁾;
- b) Komisii a orgánom Únie v rámci programu „Horizont 2020“;
- c) Komisii a financujúcim orgánom v rámci programu.

Krytie rizika pre financujúce orgány uvedené v prvom pododseku písm. c) možno realizovať systémom nepriameho krytia rizika stanoveným v príslušnej dohode a s prihliadnutím na povahu financujúceho orgánu.

2. Mechanizmus spravuje Únia, ktorú zastupuje Komisia konajúca ako výkonný zástupca. Komisia určí osobitné pravidlá fungovania mechanizmu.

3. Prijímatelia poskytnú príspevok vo výške 5 % financovania z Únie na akciu. Na základe pravidelných transparentných hodnotení môže Komisia uvedený príspevok zvýšiť až na 8 % alebo ho znížiť pod 5 %. Príspevok prijímateľov do mechanizmu sa odpočíta z počiatočnej zálohovej platby a zaplatí sa do mechanizmu v mene prijímateľov. Uvedený príspevok nesmie presiahnuť sumu počiatočnej zálohovej platby.

4. Príspevok prijímateľov sa vráti pri platbe zostatku.

5. Prípadný finančný výnos vytvorený mechanizmom sa doplní do mechanizmu. Ak je výnos nedostatočný, mechanizmus nezasiahne a Komisia alebo príslušný financujúci orgán vymáha všetky dlžné sumy priamo od prijímateľov alebo tretích strán.

6. Vrátené sumy predstavujú príjem pripísaný v prospech mechanizmu v zmysle článku 21 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách. Po skončení všetkých grantov, ktorých riziko priamo alebo nepriamo kryje mechanizmus, Komisia vymôže všetky nezaplatené sumy a vráti ich do rozpočtu Únie podľa rozhodnutí legislatívneho orgánu.

7. Mechanizmus môže byť rozšírený na prijímateľov akýchkoľvek iných programov Únie s priamym riadením. Komisia prijme podmienky účasti prijímateľov iných programov.

Článok 38

Vlastníctvo a ochrana

1. Prijímatelia sú vlastníkami výsledkov, ktoré vytvoria. Musia zabezpečiť, aby práva ich zamestnancov alebo iných strán v súvislosti s výsledkami mohli byť uplatňované spôsobom zlučiteľným s povinnosťami prijímateľov v dohode o grante.

Dvaja alebo viacerí prijímatelia spoločne vlastnia výsledky, ak:

- a) ich spoločne vytvorili; a

⁽³²⁾ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 o siedmom rámcovom programe Európskeho spoločenstva v oblasti výskumu, technického rozvoja a demonštračných činností (2007 – 2013) (Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1).

b) nie je možné:

- i) určiť príslušný príspevok každého prijímateľa; alebo
- ii) rozdeliť tieto výsledky pri podávaní žiadosti o ich ochranu, získaní alebo zachovaní tejto ochrany.

Spoluvlastníci sa písomne dohodnú na rozdelení spoluvlastníctva a podmienkach jeho uplatňovania. Ak nie je v dohode o konzorciu alebo dohode o spoluvlastníctve dohodnuté inak, každý spoluvlastník môže udeliť tretím stranám nevýhradné licencie na využívanie výsledkov v spoluvlastníctve (bez práva udeľovať sublicencie), ak s tým vopred oboznámi ostatných spoluvlastníkov a ak títo dostanú spravodlivú a primeranú náhradu. Spoluvlastníci sa môžu písomne dohodnúť na uplatnení iného režimu, než je spoluvlastníctvo.

2. Prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, musia primerane chrániť svoje výsledky, ak je ochrana možná a odôvodnená, s prihliadnutím na všetky príslušné aspekty vrátane vyhliadok na komerčné využitie a akýchkoľvek iných oprávnených záujmov. Pri rozhodovaní o ochrane prijímateľa zohľadňujú aj oprávnené záujmy ostatných prijímateľov v akcii.

Článok 39

Využívanie a šírenie výsledkov

1. Každý prijímateľ, ktorý získal finančné prostriedky Únie, sa musí čo najviac usilovať využiť výsledky, ktoré vlastní, alebo umožniť ich využitie inému právnomu subjektu. Využitie môže byť priame zo strany prijímateľov alebo nepriame, najmä prostredníctvom prevodu a udelenia licencie na využívanie výsledkov v súlade s článkom 40.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie povinnosti týkajúce sa využívania.

Ak napriek maximálnemu úsiliu prijímateľa o priame alebo nepriame využitie jeho výsledkov nedôjde v určenej lehote stanovenej v dohode o grante k využívaniu výsledkov, prijímateľ použije pri hľadaní záujemcov o využívanie uvedených výsledkov príslušnú online platformu uvedenú v dohode o grante. Od uvedenej povinnosti možno upustiť na základe odôvodnenej žiadosti prijímateľa.

2. Prijímatelia šíria svoje výsledky hneď, ako je to možné, vo verejne dostupnom formáte s výhradou akýchkoľvek obmedzení vyplývajúcich z ochrany duševného vlastníctva, pravidiel bezpečnosti alebo oprávnených záujmov.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie povinnosti týkajúce sa šírenia, pričom sa musia chrániť hospodárske a vedecké záujmy Únie.

3. Prijímatelia zabezpečia, aby sa na vedecké publikácie vzťahoval otvorený prístup v súlade s podmienkami stanovenými v dohode o grante. Prijímatelia najmä zabezpečia, aby si oni sami alebo autori zachovali práva duševného vlastníctva dostatočne na splnenie požiadaviek na zabezpečenie otvoreného prístupu.

Otvorený prístup k výskumným údajom je všeobecným pravidlom za podmienok stanovených v dohode o grante, pričom sa zabezpečí možnosť uplatnenia výnimiek v súlade so zásadou „čo najotvorenejší, ale obmedzený podľa potreby“ a s prihliadnutím na oprávnené záujmy prijímateľov vrátane obchodného využitia a na ostatné obmedzenia, ako sú pravidlá ochrany osobných údajov, súkromie, dôvernosc, obchodné tajomstvá, záujmy Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pravidlá bezpečnosti alebo práva duševného vlastníctva.

V pracovnom programe sa môžu stanoviť ďalšie stimuly alebo povinnosti na účel dodržiavania postupov otvorenej vedy.

4. Prijímatelia spravujú všetky výskumné údaje získané v akcii v rámci programu v súlade so zásadami FAIR a v súlade s dohodou o grante a vypracujú plán správy údajov.

V pracovnom programe sa môžu v odôvodnených prípadoch stanoviť ďalšie povinnosti využívať európsky cloud pre otvorenú vedu (EOSC - European Open Science Cloud) na ukladanie výskumných údajov a poskytovanie prístupu k nim.

5. Prijímatelia, ktorí majú v úmysle šíriť svoje výsledky, o tom vopred informujú ostatných prijímateľov v akcii. Ktorýkoľvek z ostatných prijímateľov môže vzniesť námietku, ak preukáže, že šírenie výsledkov by podstatne ohrozilo jeho oprávnené záujmy vo vzťahu k jeho výsledkom alebo podkladom. V takýchto prípadoch sa výsledky nesmú šíriť, pokiaľ sa neprijmú náležité opatrenia na ochranu uvedených oprávnených záujmov.

6. Ak sa v pracovnom programe nestanovuje inak, návrhy musia obsahovať plán využívania a šírenia výsledkov. Ak očakávané využívanie výsledkov zahŕňa vývoj, vytvorenie, výrobu a uvedenie na trh výrobku alebo procesu, alebo vytvorenie a poskytovanie služby, plán musí obsahovať stratégiu takéhoto využívania. Ak sa v pláne stanovuje využívanie výsledkov predovšetkým v nepridružených tretích krajinách, právne subjekty vysvetlia, ako je uvedené využívanie stále považované v záujme Únie.

Prijímatelia aktualizujú plán využívania a šírenia výsledkov počas trvania akcie i po jej skončení v súlade s dohodou o grante.

7. Na účely monitorovania a šírenia, ktoré vykonáva Komisia alebo príslušný financujúci orgán, prijímatelia poskytnú všetky požadované informácie týkajúce sa využívania a šírenia ich výsledkov v súlade s dohodou o grante. S výhradou oprávnených záujmov prijímateľov sa takéto informácie sprístupnia verejnosti.

Článok 40

Prevod a udelenie licencie

1. Prijímatelia môžu previesť vlastníctvo svojich výsledkov. Musia zabezpečiť, aby sa ich povinnosti vzťahovali aj na nového vlastníka a aby tento mal povinnosť preniesť tieto povinnosti pri akomkoľvek následnom prevode.

2. Ak nie je v prípade konkrétne uvedených tretích strán vrátane prepojených subjektov písomne dohodnuté inak alebo ak to nie je znemožnené podľa uplatniteľného práva, prijímatelia, ktorí majú v úmysle previesť vlastníctvo výsledkov, to vopred oznámia akýmkoľvek iným prijímateľom, ktorí stále vlastnia prístupové práva k výsledkom. Toto oznámenie musí obsahovať dostatočné informácie o novom vlastníkovi, aby prijímateľ mohol posúdiť účinok prevodu na jeho prístupové práva.

Ak nie je v prípade konkrétne uvedených tretích strán vrátane prepojených subjektov písomne dohodnuté inak, prijímateľ môže namietať proti prevodu vlastníctva výsledkov uskutočňovanému iným prijímateľom, ak preukáže, že prevod by nepriaznivo ovplyvnil jeho prístupové práva. V tomto prípade sa prevod nesmie uskutočniť dovtedy, kým sa nedosiahne dohoda medzi príslušnými prijímateľmi. Lehoty v tejto súvislosti sa stanovujú v dohode o grante.

3. Prijímatelia môžu udeliť licencie k svojim výsledkom alebo iným spôsobom poskytnúť právo na ich využívanie, a to aj výhradné právo, ak to nemá vplyv na plnenie ich povinností. Výhradné licencie na výsledky sa môžu udeliť pod podmienkou súhlasu všetkých ostatných dotknutých prijímateľov, že sa vzdávajú svojich prístupových práv k týmto výsledkom.

4. V odôvodnených prípadoch sa v dohode o grante stanoví právo Komisie alebo príslušného financujúceho orgánu namietať proti prevodom vlastníctva výsledkov alebo udeleniu výhradnej licencie k výsledkom, ak:

- a) prijímatelia, ktorí vytvorili výsledky, získali finančné prostriedky Únie;
- b) ide o prevod alebo udelenie licencie právnomu subjektu usadenému v nepridruženej tretej krajine; a
- c) prevod alebo udelenie licencie nie je v súlade so záujmami Únie.

Ak je stanovené právo na námietku, prijímateľ musí vopred oznámiť svoj zámer previesť vlastníctvo výsledkov alebo udeliť výhradnú licenciu k výsledkom. Práva na námietku proti prevodu alebo udeleniu licencií konkrétne určeným právnym subjektom sa možno vzdať písomne, ak sú zavedené opatrenia chrániace záujmy Únie.

Článok 41

Prístupové práva

1. Žiadosti o uplatnenie prístupových práv a vzdanie sa prístupových práv sa predkladajú písomne.
2. Ak nie je inak dohodnuté s udeľovateľom, prístupové práva nezahŕňajú právo udeliť sublicenciu.
3. Prijímatelia sa pred pristúpením k dohode o grante navzájom informujú o akomkoľvek obmedzení udelenia prístupu k ich podkladom.
4. Ak prijímateľ už nie je zapojený do akcie, nemá to vplyv na jeho povinnosť udeliť prístup.
5. Ak si jeden z prijímateľov neplní svoje povinnosti, prijímatelia sa môžu dohodnúť, že uvedený prijímateľ už nemá prístupové práva.
6. Prijímatelia udedia prístup k:
 - a) svojim výsledkom bez poplatku akýmkoľvek iným prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na plnenie vlastných úloh;
 - b) svojim podkladom akýmkoľvek prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na plnenie vlastných úloh, pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3; tento prístup sa udeľuje bez poplatku, ak sa prijímatelia pred pristúpením k dohode o grante nedohodnú inak;
 - c) svojim výsledkom a pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3 k svojim podkladom ktorýmkoľvek iným prijímateľom v akcii, ktorí ich potrebujú na využívanie vlastných výsledkov; tento prístup sa udeľuje za spravodlivých a primeraných podmienok, ktoré sa dohodnú.
7. Ak sa prijímatelia nedohodnú inak, udedia tiež prístup k svojim výsledkom a pri dodržaní prípadných obmedzení uvedených v odseku 3 k svojim podkladom právneho subjektu, ktorý:
 - a) je usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine;
 - b) je pod priamou alebo nepriamou kontrolou iného prijímateľa, alebo je pod rovnakou priamou alebo nepriamou kontrolou ako uvedený prijímateľ, alebo priamo alebo nepriamo kontroluje uvedeného prijímateľa; a
 - c) potrebuje prístup na využívanie výsledkov uvedeného prijímateľa v súlade s povinnosťami prijímateľa týkajúcimi sa využívania.

Prístup sa udeľuje za spravodlivých a primeraných podmienok, ktoré sa dohodnú.

8. Žiadosť o prístup na účely využívania sa môže predložiť do jedného roka po ukončení akcie, pokiaľ sa prijímatelia nedohodnú na inej lehote.
9. Prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, udedia prístup k svojim výsledkom bez poplatku inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie na účely vypracovania, implementácie a monitorovania ich politik alebo programov v tejto oblasti. Prístup je obmedzený na nekomerčné a nekonkurenčné využitie.

Takéto prístupové práva sa nevzťahujú na podklady prijímateľov.

Pokiaľ ide o akcie v rámci klastra „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“, prijímatelia, ktorí získali finančné prostriedky Únie, udedia prístup k svojim výsledkom bez poplatku aj vnútroštátnym orgánom členských štátov na účely vypracovania, implementácie a monitorovania ich politik alebo programov v tejto oblasti. Prístup je obmedzený na nekomerčné a nekonkurenčné využitie a je predmetom dvojstrannej dohody stanovujúcej konkrétne podmienky na zabezpečenie toho, aby sa uvedené prístupové práva využívali len na určený účel a aby sa zaviedli primerané povinnosti, pokiaľ ide o dôvernosť informácií. Žiadajúci členský štát, inštitúcia, orgán, úrad alebo agentúra Únie informujú o takýchto žiadostiach všetky členské štáty.

10. V pracovnom programe sa môžu v náležitom prípade stanoviť ďalšie prístupové práva.

Článok 42

Osobitné ustanovenia

1. Na akcie ERC, akcie zamerané na odbornú prípravu a mobilitu, akcie zamerané na obstarávanie vo fáze pred komerčným využitím, akcie zamerané na verejné obstarávanie inovačných riešení, akcie na spolufinancovanie programu a na koordinačné a podporné akcie sa môžu vzťahovať osobitné ustanovenia týkajúce sa vlastníctva, využívania a šírenia, prevodu a udeľovania licencie, ako aj prístupových práv.
2. Osobitné ustanovenia uvedené v odseku 1 sa stanovujú v dohode o grante a nesmú sa nimi meniť zásady a povinnosti týkajúce sa otvoreného prístupu.

Článok 43

Ceny

1. Ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak, motivačné ocenenie alebo cena ako vyjadrenie uznania v rámci programu sa udeľuje a riadi v súlade s hlavou IX nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Ak sa v pracovnom programe alebo pravidlách súťaže nestanovuje inak, na súťaži sa môže zúčastniť akýkoľvek právny subjekt bez ohľadu na to, kde je usadený.
3. Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu v náležitom prípade organizovať súťaže o ceny s:
 - a) inými orgánmi Únie;
 - b) tretími krajinami vrátane ich vedeckých a technologických organizácií alebo agentúr;
 - c) medzinárodnými organizáciami alebo
 - d) neziskovými právnymi subjektmi.
4. Povinnosti týkajúce sa komunikácie a v náležitom prípade využívania a šírenia, vlastníctva a prístupových práv vrátane ustanovení o udeľovaní licencií sa uvedú v pracovných programoch alebo v pravidlách súťaže.

KAPITOLA III

Obstarávanie

Článok 44

Obstarávanie

1. Ak sa v tejto kapitole nestanovuje inak, obstarávanie v rámci programu sa vykonáva v súlade s hlavou VII nariadenia o rozpočtových pravidlách.
2. Obstarávanie môže mať aj formu obstarávania vo fáze pred komerčným využitím alebo verejného obstarávania inovačných riešení, ktoré vykonáva Komisia alebo príslušný financujúci orgán vo svojom mene alebo spoločne s verejnými obstarávateľmi z členských štátov a pridružených krajín. V takýchto prípadoch sa uplatňujú pravidlá stanovené v článku 26.

KAPITOLA IV

Operácie kombinovaného financovania a kombinované financovanie

Článok 45

Operácie kombinovaného financovania

Operácie kombinovaného financovania v rámci programu sa implementujú v súlade s programom InvestEU a hlavou X nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 46

Kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC

1. Na zložky kombinovaného financovania z programu Horizont Európa a kombinovaného financovania EIC, ktorými sú grant a vratný preddavok, sa vzťahujú články 34 až 37.
2. Kombinované financovanie EIC sa implementuje v súlade s článkom 48 tohto nariadenia. Podporu na základe kombinovaného financovania EIC možno udeliť, kým akciu možno financovať ako operáciu kombinovaného financovania alebo ako operáciu financovania a investovania, plne krytú zárukou Únie v rámci programu InvestEU. Odchylné od článku 209 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa v čase udelenia kombinovaného financovania EIC neuplatňujú podmienky stanovené v odseku 2 uvedeného článku, a najmä v jeho písmenách a) a d).
3. Kombinované financovanie z programu Horizont Európa možno poskytnúť na akciu na spolufinancovanie programu, keď sa v spoločnom programe členských štátov a pridružených krajín predpokladá nasadenie finančných nástrojov na podporu vybraných akcií. Hodnotenie a výber takýchto akcií prebieha v súlade s článkami 15, 23, 24, 27, 28 a 29. Podmienky implementácie kombinovaného financovania z programu Horizont Európa musia byť v súlade s článkom 32, analogicky s článkom 48 ods. 10 a akýmkoľvek ďalšími a odôvodnenými podmienkami stanovenými v pracovnom programe.
4. Vrátené platby vrátane vratných preddavkov a príjmov kombinovaného financovania z programu Horizont Európa a kombinovaného financovania EIC sa považujú za vnútorné pripísané príjmy v súlade s článkom 21 ods. 3 písm. f) a článkom 21 ods. 4 nariadenia o rozpočtových pravidlách.
5. Kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC sa poskytujú tak, aby podporovali konkurencieschopnosť Únie a nenarúšali pritom hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

Článok 47

Nástroj Prieskumník

1. Nástroj Prieskumník poskytuje granty pre vysokorizikové špičkové projekty vykonávané konzorciami alebo jednotlivými prijímateľmi s cieľom rozvíjať radikálne inovácie a nové trhové príležitosti. Nástroj Prieskumník poskytuje podporu pre počiatočné fázy vedeckého, technologického a špičkového technologického výskumu a vývoja vrátane overenia koncepcie a prototypov na technologickú validáciu.

Nástroj Prieskumník sa vykonáva najmä prostredníctvom otvorenej výzvy na predkladanie návrhov na návrhy zdola nahor s pravidelnými uzávierkami za rok a stanovuje tiež konkurenčné výzvy na rozvoj kľúčových strategických cieľov vyžadujúcich špičkové technologické a radikálne myslenie.

2. Prechodné činnosti v rámci nástroja Prieskumník pomáhajú všetkým typom výskumných pracovníkov a inovátorov nájsť cestu ku komerčnému rozvoju v Únii, ako sú demonštračné činnosti a štúdie uskutočniteľnosti na posúdenie potenciálnych obchodných prípadov, a podporujú vytvorenie spin-off podnikov a startupov.

Spustenie a obsah výziev na predkladanie návrhov na prechodné činnosti v rámci nástroja Prieskumník sa stanoví so zreteľom na ciele a rozpočet určené v pracovnom programe vo vzťahu k portfóliu predmetných akcií.

Dodatočné granty s pevne stanovenou sumou najviac 50 000 EUR možno udeliť každému návrhu, ktorý už bol vybraný v rámci nástroja Prieskumník a v relevantnom prípade v rámci prechodných činností nástroja Prieskumník na základe výzvy na predkladanie návrhov na účely vykonávania doplnkových činností vrátane naliehavých koordinačných a podporných akcií, na účely posilnenia komunity prijímateľov v rámci portfólia, ako je posúdenie možných spin-off podnikov, potenciálnych inovácií vytvárajúcich trhové príležitosti alebo vytvárania obchodného plánu. Programový výbor zriadený v osobitnom programe bude o týchto prípadoch informovaný.

3. Na nástroj Prieskumník sa vzťahujú kritériá na vyhodnotenie návrhov uvedené v článku 28.

Článok 48

Nástroj Akcelerátor

1. Nástroj Akcelerátor sa zameriava v podstate na podporu inovácií vytvárajúcich trhové príležitosti. Podporuje len jednotlivých prijímateľov a poskytuje najmä kombinované financovanie. Za určitých podmienok sa môže tiež poskytnúť podpora len vo forme grantov a len vo forme kapitálu.

V rámci nástroja Akcelerátor sa poskytujú tieto druhy podpory:

- podpora vo forme kombinovaného financovania pre MSP vrátane startupov a vo výnimočných prípadoch malých spoločností so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré realizujú prelomové a disruptívne inovácie, ktoré nie sú financovateľné bankami;
- podpora len vo forme grantov pre MSP vrátane startupov, ktoré realizujú akýkoľvek druh inovácie počnúc prírastkovou až po prelomovú a disruptívnu inováciu a majú za cieľ následné rozširovanie;
- podpora len vo forme kapitálu pre MSP vrátane startupov, ktoré nie sú financovateľné bankami a už dostali podporu len vo forme grantu, sa môže tiež poskytnúť.

Podpora len vo forme grantu v rámci nástroja Akcelerátor sa poskytuje len vtedy, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- projekt zahŕňa informácie o kapacite a ochote žiadateľa týkajúcej sa rozširovania;
- prijímateľ je startup alebo MSP;
- podpora len vo forme grantu v rámci nástroja Akcelerátor sa prijímateľovi počas obdobia vykonávania programu poskytne len raz, a to v maximálnej výške 2,5 milióna EUR.

2. Prijímateľom v rámci nástroja Akcelerátor je právny subjekt, ktorý spĺňa podmienky na označenie ako startup, MSP alebo vo výnimočných prípadoch ako malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou, ktorá má v úmysle rozširovať sa, usadený v členskom štáte alebo pridruženej krajine. Návrh môže predložiť buď prijímateľ alebo na základe predchádzajúceho súhlasu prijímateľa jedna či viaceré fyzické osoby alebo právne subjekty, ktoré majú v úmysle zriadiť alebo podporovať uvedeného prijímateľa. V druhom uvedenom prípade sa dohoda o financovaní podpíše len s prijímateľom.

3. Na všetky formy príspevku Únie poskytovaného v rámci kombinovaného financovania EIC sa vzťahuje jediné rozhodnutie o udelení, ktorým sa poskytuje financovanie.

4. Návrhy hodnotia na základe ich individuálneho prínosu nezávislí externí experti a vyberajú sa na financovanie prostredníctvom otvorenej výzvy na predkladanie návrhov s dátumami uzávierok, a to na základe článkov 27, 28 a 29, v súlade s odsekom 5 tohto článku.

5. Predložené návrhy sa hodnotia na základe týchto kritérií na vyhodnotenie návrhov:

- excelentnosť;
- vplyv;
- úroveň rizika akcie, ktorá by zabráňovala investíciám, kvalita a efektívnosť vykonávania a potreba podpory Únie.

6. Komisia alebo financujúce orgány vykonávajúce program (vrátane znalostných a inovačných spoločenstiev EIT) môžu so súhlasom dotknutých žiadateľov podrobiť návrh inovačnej akcie alebo akcie trhového nasadenia, ktorý už spĺňa kritériá na vyhodnotenie návrhov uvedené v odseku 5 písm. a) a b), hodnoteniu priamo na základe kritéria na vyhodnotenie návrhov uvedeného v odseku 5 písm. c), a to ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- a) návrh vychádza z akejkoľvek inej akcie financovanej z programu Horizont 2020, z programu alebo, s výhradou prieskumnej pilotnej fázy, ktorá sa má spustiť v rámci prvého pracovného programu, z celoštátnych a/alebo regionálnych programov, pričom prvým krokom bude zmapovanie dopytu po takejto schéme, ktorej podrobnosti sa stanovujú v osobitnom programe uvedenom v článku 1 ods. 2 písm. a);
- b) návrh je založený na preskúmaní projektu, ktoré sa vykonalo v predchádzajúcich dvoch rokoch, hodnotiacom excelentnosť a vplyv návrhu a dodržiava podmienky a postupy podrobne uvedené v pracovnom programe.

7. Známkou excelentnosti možno udeliť, ak sú splnené tieto kumulatívne podmienky:

- a) prijímateľ je startup, MSP alebo malá spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou;
- b) návrh bol oprávnený a splnil príslušné prahové hodnoty kritérií na vyhodnotenie návrhov uvedených v odseku 5 písm. a) a b);
- c) činnosť by mohla byť oprávnená v rámci inovačnej akcie.

8. V prípade návrhu, ktorý prešiel hodnotením, nezávislí externí experti navrhujú zodpovedajúcu podporu z nástroja Akcelerátor na základe vzniknutého rizika a potrebných zdrojov a času na uvedenie a nasadenie inovácie na trh.

Komisia môže z opodstatnených dôvodov vrátane z dôvodu nesúladu s cieľmi politik Únie zamietnuť návrh, ktorý si osvojili nezávislí externí experti. Programový výbor musí byť o dôvodoch takéhoto zamietnutia informovaný.

9. Zložka podpory z nástroja Akcelerátor, ktorá zodpovedá grantu alebo vratnému preddavku, nepresahuje 70 % celkových oprávnených nákladov vybranej inovačnej akcie.

10. Podmienky implementácie zložiek podpory z nástroja Akcelerátor, ktorými sú vlastný kapitál a splatná podpora, sú stanovené v rozhodnutí (EÚ) 2021/764

11. V zmluve o vybranej akcii sa stanovujú konkrétne merateľné míľniky a zodpovedajúce predbežné financovanie a platby z podpory z nástroja Akcelerátor vo forme splátok.

V prípade kombinovaného financovania EIC je možné začať vykonávať činnosti zodpovedajúce inovačnej akcii a vyplatiť prvú zálohovú platbu grantu alebo vratný preddavok pred implementáciou ostatných zložiek udeleného kombinovaného financovania EIC. Implementácia uvedených zložiek je podmienená dosiahnutím špecifických míľnikov stanovených v zmluve.

12. V súlade so zmluvou sa akcia pozastaví, zmení alebo v riadne odôvodnených prípadoch ukončí, ak nie sú dosiahnuté merateľné míľniky. Akcia sa môže takisto ukončiť, ak nie je možné, najmä v Únii, dosiahnuť očakávané trhové nasadenie.

Vo výnimočných prípadoch a na základe odporúčania rady EIC môže Komisia pod podmienkou preskúmania projektu nezávislými externými expertmi rozhodnúť o zvýšení podpory z nástroja Akcelerátor. Programový výbor musí byť o takýchto prípadoch informovaný.

KAPITOLA V

Experti

Článok 49

Vymenovanie nezávislých externých expertov

1. Nezávislí externí experti sa určujú a vyberajú na základe výziev na vyjadrenie záujmu od jednotlivcov a prostredníctvom výziev adresovaných príslušným organizáciám, ako sú napríklad výskumné agentúry, výskumné inštitúcie, univerzity, normalizačné organizácie, organizácie občianskej spoločnosti alebo podniky, s cieľom vytvoriť databázu kandidátov.

Odchyľne od článku 237 ods. 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán vo výnimočných a riadne odôvodnených prípadoch transparentným spôsobom vybrať akéhokoľvek jednotlivého experta s vhodnými zručnosťami, ktorý v databáze nie je uvedený, ak sa na základe výzvy na vyjadrenie záujmu neurčili vhodní nezávislí externí experti.

Takíto experti musia deklarovat svoju nezávislosť a schopnosť podporovať ciele programu.

2. V súlade s článkom 237 ods. 2 a 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách sú nezávislí externí experti odmeňovaní na základe štandardných podmienok. V odôvodnených a výnimočných prípadoch možno priznať primeranú výšku odmeny nad rámec štandardných podmienok založených na trhových štandardoch, a to najmä pokiaľ ide o špecifických expertov s vysokou úrovňou odborných znalostí. Takéto náklady sa uhrádzajú z programu.

3. Popri informáciách uvedených v článku 38 ods. 2 a 3 nariadenia o rozpočtových pravidlách sa mená a odborná oblasť nezávislých externých expertov hodnotiacich žiadosti o grant, ktorí sú vymenovaní na základe osobnej spôsobilosti, uverejňujú aspoň raz ročne na webovom sídle Komisie alebo financujúceho orgánu. Takéto informácie sa zhromažďujú, spracúvajú a uverejňujú v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725⁽³³⁾.

4. Komisia alebo príslušný financujúci orgán prijme vhodné opatrenia na predchádzanie konfliktom záujmov, pokiaľ ide o zapojenie nezávislých externých expertov v súlade s článkom 61 a článkom 150 ods. 5 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Komisia alebo príslušný financujúci orgán zabezpečí, aby expert, ktorý čelí konfliktu záujmov súvisiacemu so záležitosťou, ku ktorej má tento expert poskytnúť svoje stanovisko, nevykonával v súvislosti s touto osobitnou záležitosťou hodnotenia a neposkytoval poradenstvo ani pomoc.

5. Pri vymenúvaní nezávislých externých expertov vykoná Komisia alebo príslušný financujúci orgán vhodné opatrenia na dosiahnutie vyváženého zloženia skupín expertov a hodnotiacich komisií, pokiaľ ide o zručnosti, skúsenosti, vedomosti vrátane špecializácie, najmä v oblasti spoločenských a humanitných vied, a o geografickú a rodovú rozmanitosť, a to pri zohľadnení situácie v oblasti akcie.

6. Pre každý návrh sa v relevantných prípadoch zabezpečí primeraný počet nezávislých externých expertov, aby sa zaručila kvalita hodnotenia.

7. Informácie o výške odmeny všetkých nezávislých externých expertov sa sprístupnia Európskemu parlamentu a Rade.

HLAVA III

MONITOROVANIE PROGRAMU, KOMUNIKÁCIA, HODNOTENIE A KONTROLA

Článok 50

Monitorovanie a podávanie správ

1. Komisia priebežne monitoruje riadenie a vykonávanie programu, osobitného programu uvedeného v článku 1 ods. 2 písm. a) a činností EIT. V záujme posilnenia transparentnosti sa údaje zároveň zverejňujú prístupným spôsobom na webovom sídle Komisie podľa poslednej aktualizácie. Do jednej databázy sa zahrnú predovšetkým údaje týkajúce sa projektov financovaných v rámci ERC, európskych partnerstiev, misií, EIC a EIT.

⁽³³⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39).

Databáza obsahuje:

- a) časovo viazané ukazovatele na účely každoročného podávania správ o pokroku programu pri dosahovaní cieľov stanovených v článku 3 a uvedené v prílohe V spolu so spôsobmi dosahovania vplyvu;
- b) informácie o úrovni začlenenia spoločenských a humanitných vied, pomere medzi nižšími a vyššími úrovňami technickej pripravenosti vo výskume založenom na spolupráci, pokroku v účasti krajín, ktorých sa týka rozširovanie účasti, geografickom zložení konzorcií v rámci projektov spolupráce, vývoji platov výskumných pracovníkov, používaní dvojfázového postupu podávania a hodnotenia návrhov, opatreniach zameraných na uľahčenie prepojení týkajúcich sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií, využívaní preskúmania hodnotenia a počte a typoch sťažností, miere začleňovania problematiky klímy a súvisiacich výdavkoch, účasti MSP, účasti súkromného sektora, účasti z rodového hľadiska na financovaných akciách, hodnotiacich komisiách, výboroch a poradných skupinách, Známkach excelentnosti, európskych partnerstvách, ako aj miere spolufinancovania, doplnkovom a kumulatívnom financovaní z iných programov Únie, výskumných infraštruktúrach, čase medzi podaním žiadosti a udelením grantu, úrovni medzinárodnej spolupráce, zapojení občanov a účasti občianskej spoločnosti;
- c) úrovne výdavkov rozčlenené na úrovni projektov s cieľom umožniť osobitnú analýzu, a to aj pre jednotlivé oblasti intervencie;
- d) úrovne nadmerného podávania návrhov, najmä počet návrhov a počet návrhov na jednu výzvu na predkladanie návrhov, ich priemerné bodové hodnotenie, podiel návrhov nad a pod kvalitatívnymi prahovými hodnotami.

2. Na zabezpečenie účinného posúdenia pokroku programu pri dosahovaní jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 55 s cieľom zmeniť prílohu V, pokiaľ ide o ukazovatele spôsobu dosahovania vplyvu, ak sa to považuje za potrebné, a stanovenie východiskových a cieľových hodnôt, ako aj o doplnenie tohto nariadenia o ustanovenia o vytvorení rámca pre monitorovanie a hodnotenie.

3. Systémom podávania správ o výkonnosti sa zabezpečí, aby sa údaje na monitorovanie vykonávania a výsledkov programu získavali efektívne, účinne a včas bez zvyšovania administratívneho zaťaženia prijímateľov. Na uvedený účel sa príjmom finančných prostriedkov Únie, a to aj na úrovni výskumných pracovníkov zapojených do akcií, aby bolo možné sledovať ich kariéru a mobilitu, a v náležitých prípadoch členským štátom ukladajú primerané požiadavky na podávanie správ.

4. Kvantitatívne údaje sa v čo najvyššej miere doplnia kvalitatívnou analýzou vypracovanou Komisiou a financujúcimi orgánmi Únie alebo vnútroštátnymi financujúcimi orgánmi.

5. Opatrenia zamerané na uľahčovanie prepojení týkajúcich sa spolupráce v rámci európskeho výskumu a inovácií sa monitorujú a preskúmavajú v kontexte pracovných programov.

Článok 51

Informovanie, komunikácia, publicita a šírenie a využívanie

1. Prijemcovia finančných prostriedkov Únie priznajú pôvod uvedených finančných prostriedkov a zabezpečia viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov (a to aj v prípade cien) tým, že poskytujú koherentné, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.

2. Komisia implementuje informačné a komunikačné akcie v súvislosti s programom, akciami vykonávanými v rámci programu a s dosiahnutými výsledkami. Navyše poskytuje včasné a podrobné informácie členským štátom a prijímateľom. Sprostredkovateľské služby, ktoré vychádzajú z dôkazov a získavajú informácie prostredníctvom analýz a blízkosti kontaktov, sa poskytujú zainteresovaným subjektom na účely vytvárania konzorcií pre projekty spolupráce, pričom osobitná pozornosť sa venuje identifikácii príležitostí na nadviazovanie kontaktov pre právne subjekty z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií. Na základe takejto analýzy sa môžu usporadúvať ciele sprostredkovateľské podujatia na účely konkrétnych výziev na predkladanie návrhov.

3. Komisia tiež vytvorí stratégiu šírenia a využívania s cieľom zvýšiť dostupnosť a prenikanie výskumných a inovačných výsledkov a vedomostí vytvorených v rámci programu, aby sa urýchlilo ich využívanie smerujúce k uplatneniu na trhu a aby sa posilnil vplyv programu.

4. Finančné zdroje vyčlenené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, ako aj k činnostiam informovania, komunikácie, publicity, šírenia a využívania, pokiaľ sa uvedené priority týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 52

Hodnotenie programu

1. Hodnotenia programu sa vykonávajú včas, aby sa mohli využiť v rozhodovacom procese týkajúcom sa programu, nasledujúceho rámcového programu a ďalších relevantných výskumných a inovačných iniciatív.
2. Priebežné hodnotenie programu sa vykonáva s pomocou nezávislých expertov, vybratých transparentným procesom hneď, ako sú k dispozícii dostatočné informácie o vykonávaní programu, najneskôr však štyri roky po začatí uvedeného vykonávania. Zahŕňa analýzu portfólia a posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich rámcových programov a predstavuje základ pre prípadnú úpravu alebo preorientovanie programu. Posudzuje účinnosť programu, jeho efektívnosť, relevantnosť, koherentnosť a pridanú hodnotu Únie.
3. Na konci vykonávania programu, najneskôr však štyri roky po uplynutí obdobia uvedeného v článku 1, Komisia dokončí záverečné hodnotenie programu. Zahŕňa posúdenie dlhodobého vplyvu predchádzajúcich rámcových programov.
4. Komisia uverejní a oznámi závery týchto hodnotení spolu so svojimi pripomienkami a predloží ich Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 53

Audity

1. Systémom kontroly programu sa zabezpečuje primeraná rovnováha medzi dôverou a kontrolou s prihliadnutím na administratívne a iné náklady na kontroly na všetkých úrovniach, a to najmä pre prijímateľov. Pravidlá auditu musia byť jasné, konzistentné a koherentné v celom programe.
2. Stratégia auditu programu vychádza z finančného auditu reprezentatívnej vzorky výdavkov programu ako celku. Táto reprezentatívna vzorka sa doplní o výber založený na posúdení rizika súvisiaceho s výdavkami. Akcie, ktoré prijímajú spoločné financovanie z rôznych programov Únie, sa podrobujú auditu iba raz, pričom jeho súčasťou sú všetky dotknuté programy a ich príslušné uplatniteľné pravidlá.
3. Komisia alebo príslušný financujúci orgán okrem toho môžu využiť systémové a procesné audity na úrovni prijímateľov. Uvedené audity sú pre niektoré typy prijímateľov voliteľné a preverujú systémy a procesy prijímateľov a sú doplnené o audit transakcií. Vykonáva ich spôsobilý nezávislý audítor kvalifikovaný na vykonávanie štatutárnych auditov účtovných dokladov v súlade so smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES⁽³⁴⁾. Komisia alebo príslušný financujúci orgán môžu využiť systémové a procesné audity, aby sa z celkového hľadiska uistili o správnom finančnom riadení výdavkov a aby prehodnotili úroveň *ex post* auditov a osvedčení o finančných výkazoch.
4. V súlade s článkom 127 nariadenia o rozpočtových pravidlách môže Komisia alebo príslušný financujúci orgán využiť audity použitia príspevkov Únie vykonávané inými nezávislými a kompetentnými osobami alebo subjektmi vrátane tých, ktoré neboli poverené inštitúciami alebo orgánmi Únie.
5. Audity možno vykonávať až do dvoch rokov od platby zostatku.

⁽³⁴⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES zo 17. mája 2006 o štatutárnom audite ročných účtovných závierok a konsolidovaných účtovných závierok, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS a ktorou sa zrušuje smernica Rady 84/253/EHS (Ú. v. EÚ L 157, 9.6.2006, s. 87).

6. Komisia uverejní usmernenia pre audit s cieľom zabezpečiť spoľahlivé a jednotné uplatňovanie a výklad postupov a pravidiel auditu počas celého trvania programu.

Článok 54

Ochrana finančných záujmov Únie

Ak sa prostredníctvom rozhodnutia prijatého podľa medzinárodnej dohody alebo na základe akéhokoľvek iného právneho nástroja zúčastňuje na programe tretia krajina, táto tretia krajina udelí potrebné práva a prístup zodpovednému povolujuúcemu úradníkovi, OLAF-u a Dvoru audítorov na riadne vykonávanie ich príslušných právomocí. V prípade OLAF-u tieto práva zahŕňajú právo viesť vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste, ako sa stanovuje v nariadení (EÚ, Euratom) č. 883/2013.

Článok 55

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 50 ods. 2 sa Komisii udeľuje do 31. decembra 2028.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 50 ods. 2 môže Európsky parlament alebo Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia pred prijatím delegovaného aktu konzultuje s expertmi určenými jednotlivými členskými štátmi v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva.
5. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po jeho prijatí súčasne Európskemu parlamentu a Rade.
6. Delegovaný akt prijatý podľa článku 50 ods. 2 nadobudne účinnosť, len ak Európsky parlament alebo Rada voči nemu nevzniesli námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Európskemu parlamentu a Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Európsky parlament a Rada informovali Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Európskeho parlamentu alebo Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

HLAVA IV

PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 56

Zrušenie

Nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013 sa zrušujú s účinnosťou od 1. januára 2021.

Článok 57

Prechodné ustanovenia

1. Toto nariadenie nemá vplyv na pokračovanie ani zmenu akcií začatých podľa nariadení (EÚ) č. 1290/2013 a (EÚ) č. 1291/2013, ktoré sa na uvedené akcie aj naďalej vzťahujú až do ich ukončenia. Pracovné plány a akcie uvedené v pracovných plánoch prijatých podľa nariadenia (EÚ) č. 1290/2013 a podľa základných aktov príslušných financujúcich orgánov tiež až do ich skončenia naďalej upravuje nariadenie (EÚ) č. 1290/2013 a uvedené základné akty.
2. Z finančného krytia na program sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc, potrebné na zabezpečenie prechodu medzi programom a opatreniami prijatými podľa nariadenia (EÚ) č. 1291/2013.

Článok 58

Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom jeho uverejnenia v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 28. apríla 2021

Za Európsky parlament
predseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
predsedníčka
A. P. ZACARIAS

PRÍLOHA I

HLAVNÉ SMERY ČINNOSTÍ

Všeobecné a špecifické ciele stanovené v článku 3 tohto nariadenia sa v rámci programu dosahujú prostredníctvom oblastí intervencie a hlavných smerov činností opísaných v tejto prílohe a v prílohe II k tomuto nariadeniu, ako aj v prílohe I k rozhodnutiu (EÚ) 2021/764.

1. Pilier I „Excelentná veda“

Prostredníctvom nasledujúcich činností tento pilier v súlade s článkom 4 podporuje vedeckú excelentnosť, priláha najtalentovanejších ľudí do Európy, poskytuje primeranú podporu začínajúcim výskumným pracovníkom a podporuje vznik a šírenie vedeckej excelentnosti, vysokokvalitných vedomostí, metódik a zručností, technológií a riešení globálnych sociálnych, environmentálnych a hospodárskych výziev. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3.

- a) Európska rada pre výskum (ERC): poskytuje atraktívne a flexibilné financovanie s cieľom umožniť talentovaným a kreatívnym jednotlivým výskumným pracovníkom, s dôrazom na začínajúcich výskumných pracovníkov, a ich tímom realizovať najslubnejšie výskumné projekty na hraniciach vedy bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť a krajinu pôvodu a na základe súťaže v rámci celej Únie založenej výhradne na kritériu excelentnosti.

Oblasť intervencie: veda na hraniciach poznania.

- b) Akcie Marie Curie-Sklodowskej (MSCA): prinášajú výskumným pracovníkom nové vedomosti a zručnosti prostredníctvom mobility a cezhraničnej, medziodvetvovej a interdisciplinárnej expozície, posilňujú systémy odbornej prípravy a kariérneho rastu a štruktúrujú a zlepšujú nábor na inštitucionálnej a vnútroštátnej úrovni, a to pri zohľadnení Európskej charty výskumných pracovníkov a kódexu správania pre nábor výskumných pracovníkov; MSCA tak pomáhajú položiť základy európskeho prostredia excelentného výskumu v celej Európe, prispievajú k zvyšovaniu zamestnanosti, rastu a investícií a k riešeniu súčasných a budúcich spoločenských výziev.

Oblasti intervencie: pestovanie excelentnosti prostredníctvom cezhraničnej, medziodvetvovej a interdisciplinárnej mobility výskumných pracovníkov; podpora nových zručností prostredníctvom excelentnej odbornej prípravy výskumných pracovníkov; posilnenie rozvoja ľudských zdrojov a zručností v celom európskom výskumnom priestore; zlepšenie a uľahčenie synergii; podpora šírenia informácií verejnosti.

- c) Výskumné infraštruktúry: poskytujú Európe udržateľné výskumné infraštruktúry svetovej úrovne, ktoré sú otvorené a prístupné najlepším výskumným pracovníkom z Európy aj mimo nej. Podporujú využívanie existujúcich výskumných infraštruktúr vrátane infraštruktúr financovaných z fondov politiky súdržnosti Únie. Tým sa popri činnostiach týkajúcich sa politik Únie a medzinárodnej spolupráce zväčšuje potenciál výskumnej infraštruktúry podporovať vedecký pokrok a inovácie a umožňovať otvorenú a excelentnú vedu, a to v súlade so zásadami FAIR.

Oblasti intervencie: konsolidácia a rozvoj prostredia európskych výskumných infraštruktúr; otvorenie, integrácia a vzájomné prepojenie výskumných infraštruktúr; inovačný potenciál európskych výskumných infraštruktúr a činnosti v záujme inovácií a odbornej prípravy; posilňovanie európskej politiky v oblasti výskumných infraštruktúr a medzinárodnej spolupráce.

2. Pilier II „Globálne výzvy a konkurencieschopnosť európskeho priemyslu“

Prostredníctvom nasledujúcich činností tento pilier v súlade s článkom 4 podporuje nadobúdanie a lepšie šírenie nových vysokokvalitných vedomostí, technológií a udržateľných riešení a posilňuje konkurencieschopnosť európskeho priemyslu, posilňuje vplyv výskumu a inovácií pri tvorbe, podpore a vykonávaní politik Únie a podporuje nasadzovanie inovačných riešení v priemysle, najmä v rámci MSP a startupov, a v spoločnosti na účely riešenia globálnych výziev. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3.

Spoločenské a humanitné vedy sú v plnej miere integrované vo všetkých klastroch vrátane osobitných a cielených činností.

Na maximalizáciu vplyvu, flexibility a synergií sa výskumné a inovačné činnosti organizujú v šiestich klastroch, vzájomne prepojených prostredníctvom celoeurópskych výskumných infraštruktúr, ktoré samostatne aj spoločne stimulujú interdisciplinárnu, medziodvetvovú, cezhraničnú a medzinárodnú spoluprácu prekračujúcu hranice jednotlivých politík. Na činnosti zo širokého spektra úrovni technickej pripravenosti vrátane nižších úrovni technickej pripravenosti sa vzťahuje pilier II programu.

Každý klastor prispieva k plneniu viacerých cieľov udržateľného rozvoja a mnohé ciele udržateľného rozvoja sú podporované viacerými klastrami.

Výskumné a inovačné činnosti sa vykonávajú v rámci týchto klastrov a naprieč nimi:

- a) Klastor „Zdravie“: zlepšovanie a ochrana zdravia a životných podmienok občanov každého veku prostredníctvom získavania nových vedomostí, rozvoja inovačných riešení, v relevantnom prípade zabezpečenia začleňovania rodového hľadiska na účely prevencie, diagnostiky, monitorovania, liečby a vyliečenia chorôb, ako aj rozvoja zdravotníckych technológií; zmierňovanie zdravotných rizík; ochrana obyvateľstva a podpora dobrého zdravia a životných podmienok, a to aj na pracoviskách; zvyšovanie nákladovej efektívnosti, spravodlivosti a udržateľnosti verejných systémov zdravotnej starostlivosti; predchádzanie ochoreniam spojeným s chudobou a riešenie tohto problému; a podpora pacientov a umožnenie ich účasti a samostatnej starostlivosti.

Oblasti intervencie: zdravie počas celého života; environmentálne a sociálne determinanty zdravia; neprenosné a zriedkavé choroby; infekčné choroby vrátane ochorení spojených s chudobou a zanedbávaných ochorení; nástroje, technológie a digitálne riešenia pre zdravie a zdravotnú starostlivosť vrátane personalizovanej medicíny; systémy zdravotnej starostlivosti.

- b) Klastor „Kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť“: posilnenie demokratických hodnôt vrátane právneho štátu a základných práv; ochrana nášho kultúrneho dedičstva; preskúvanie potenciálu kultúrneho a kreatívneho priemyslu a podpora sociálno-ekonomickej transformácie, ktorá prispieva k inklúzii a rastu, vrátane riadenia migrácie a integrácie migrantov.

Oblasti intervencie: demokracia a správa vecí verejných; kultúra, kultúrne dedičstvo a kreativita; sociálna a hospodárska transformácia.

- c) Klastor „Civilná bezpečnosť pre spoločnosť“: reakcia na výzvy, ktoré vyplývajú z pretrvávajúcich bezpečnostných hrozieb vrátane kybernetickej kriminality, ako aj prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou.

Oblasti intervencie: spoločnosť odolná voči katastrofám; ochrana a bezpečnosť; kybernetická bezpečnosť.

- d) Klastor „Digitalizácia, priemysel a vesmír“: posilnenie kapacít a zabezpečenie sebestačnosti Európy v oblasti kľúčových podporných technológií pre digitalizáciu a výrobu, ako aj v oblasti vesmírnych technológií v rámci celého hodnotového reťazca; vybudovanie konkurencieschopného, digitálneho, nízkouhlíkového a obehového priemyslu; zabezpečenie udržateľných dodávok surovín; vývoj progresívnych materiálov a poskytnutie základu pre pokrok a inovácie vo vzťahu k celosvetovým spoločenským výzvam.

Oblasti intervencie: výrobné technológie; kľúčové digitálne technológie vrátane kvantových technológií; vznikajúce podporné technológie; progresívne materiály; umelá inteligencia a robotika; internet ďalšej generácie; vyspelá výpočtová technika a veľké dáta (big data); obehový priemysel; nízkouhlíkový a ekologický priemysel; vesmír vrátane pozorovania Zeme.

- e) Klastor „Klíma, energetika a mobilita“: boj proti zmene klímy lepším pochopením jej príčin, vývoja, rizík, vplyvov a súvisiacich príležitostí, zabezpečením toho, aby boli odvetvia energetiky a dopravy šetrnejšie ku klíme a životnému prostrediu, účinnejšie a konkurencieschopnejšie, bezpečnejšie a odolnejšie a aby sa posilnil ich inteligentný charakter, podporovaním využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti, zlepšením odolnosti Únie voči vonkajším šokom a prispôbením sociálneho správania vzhľadom na ciele udržateľného rozvoja.

Oblasti intervencie: klimatológia a riešenia v oblasti klímy; zásobovanie energiou; energetické systémy a siete; budovy a priemyselné zariadenia v priebehu energetickej transformácie; obce a mestá; konkurencieschopnosť priemyslu v oblasti dopravy; ekologická, bezpečná a dostupná doprava a mobilita; inteligentná mobilita; uskladňovanie energie.

- f) Klastor „Potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie“: ochrana životného prostredia, obnova, udržateľné hospodárenie s prírodnými a biologickými zdrojmi na pevnine, vo vnútrozemských vodách a v mori a ich využívanie na ukončenie narušovania biodiverzity, na riešenie potravinovej a výživovej bezpečnosti pre všetkých a prechod na nízkouhlíkové, obehové hospodárstvo efektívne využívajúce zdroje a udržateľné biohospodárstvo.

Oblasti intervencie: pozorovanie životného prostredia; biodiverzita a prírodné zdroje; poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo a vidiecke oblasti; moria, oceány a vnútrozemské vody; potravinové systémy; systémy inovácií na biologickej báze v biohospodárstve Únie; obehové systémy.

- g) Nejadrové priame akcie JRC: poskytovanie kvalitných vedeckých dôkazov v záujme účinných a cenovo dostupných dobrých verejných politík. Pre nové iniciatívy a návrhy právnych aktov Únie je nevyhnutné citlivé vypracovanie transparentných, komplexných a vyvážených dôkazov, zatiaľ čo pre vykonávanie politík je nevyhnutné meranie a monitorovanie dôkazov. Nezávislé vedecké dôkazy a technickú podporu počas celého politického cyklu pre politiky Únie poskytuje JRC. JRC svoj výskum zameriava na politické priority Únie.

Oblasti intervencie: posilňovanie znalostnej základne pre tvorbu politík; globálne výzvy (zdravie; kultúra, kreativita a inkluzívna spoločnosť; civilná bezpečnosť pre spoločnosť; digitalizácia, priemysel a vesmír; klíma, energetika a mobilita; potraviny, biohospodárstvo, prírodné zdroje, poľnohospodárstvo a životné prostredie); inovácie, hospodársky rozvoj a konkurencieschopnosť; vedecká excelentnosť; územný rozvoj a podpora členských štátov a regiónov.

3. Pilier III „Inovatívna Európa“

Tento pilier podporuje prostredníctvom nasledujúcich činností v súlade s článkom 4 všetky formy inovácií vrátane netechnologických inovácií, predovšetkým v rámci MSP vrátane startupov, a to uľahčením technologického rozvoja, demonstračných činností a prenosu vedomostí a posilňovaním zavádzania inovačných riešení. Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3. EIC sa vykonáva najmä prostredníctvom dvoch nástrojov: nástroja Prieskumník, vykonávaného najmä prostredníctvom kolaboratívneho výskumu, a nástroja Akcelerátor.

- a) EIC: zameriava sa najmä na prelomové a disruptívne inovácie s osobitným dôrazom na inovácie vytvárajúce trhové príležitosti, pričom zároveň podporuje všetky typy inovácií vrátane prírastkových inovácií.

Oblasti intervencie: nástroj Prieskumník pre pokročilý výskum – podpora budúcich a vznikajúcich prelomových technológií, technológií vytvárajúcich trhové príležitosti a/alebo špičkových technológií; nástroj Akcelerátor – preklenutie medzery vo financovaní medzi záverečnými fázami výskumných a inovačných činností a využívaním na trhu s cieľom efektívne zavádzať prelomové inovácie vytvárajúce trhové príležitosti a rozširovať spoločnosti v prípadoch, keď trh neposkytuje životaschopné financovanie; dodatočné činnosti EIC, ako sú ocenenia a štipendiá, ako aj služby pre podniky s pridanou hodnotou.

- b) Európske inovačné ekosystémy

Oblasti intervencie: činnosti zahŕňajúce najmä prepojenie – v relevantnom prípade v spolupráci s EIT – s vnútroštátnymi a regionálnymi aktérmi v oblasti inovácií a podporu vykonávania spoločných cezhraničných inovačných programov členskými štátmi, regiónmi a pridruženými krajinami, a to od výmeny postupov a vedomostí v oblasti riadenia inovácií až po zlepšovanie mäkkých inovačných zručností, výskumné a inovačné činnosti vrátane otvorených inovácií alebo inovácií z hľadiska použitia s cieľom zvýšiť účinnosť európskeho inovačného systému. To by sa malo vykonávať v synergii okrem iného s podporou Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ďalej len „EFRR“) pre inovačné ekosystémy a medziregionálne partnerstvá, ktoré sa sústreďujú okolo tém inteligentnej špecializácie.

- c) Európsky inovačný a technologický inštitút

Oblasti intervencie (vymedzené v prílohe II): udržateľné inovačné ekosystémy v celej Európe; inovácie a podnikateľské zručnosti z perspektívy celoživotného vzdelávania vrátane zvyšovania kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe; nové riešenia pre trh na zvládanie globálnych výziev; synergie a pridaná hodnota v rámci programu.

4. Časť „Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru“

Táto časť prostredníctvom nasledujúcich činností sleduje špecifické ciele stanovené v článku 3 ods. 2 písm. d). Prispieva aj k plneniu ostatných špecifických cieľov programu stanovených v článku 3. Táto časť, ktorá je základom celého programu, zároveň podporuje činnosti, ktoré prispievajú k prilákaniu talentov, podpore cirkulácie mozgov a zabráneniu ich úniku, inovačnejšej Európe viac založenej na vedomostiach, v ktorej majú ženy a muži rovnaké postavenie a ktorá je na čele globálnej hospodárskej súťaže, ako aj k posilňovaniu nadnárodnej spolupráce, a tým k optimalizácii národných silných stránok a potenciálu v rámci celej Európy v dobre fungujúcom Európskom výskumnom priestore, v ktorom sa vedomosti a vysokokvalifikovaná pracovná sila môžu voľne a vyváženým spôsobom pohybovať a v ktorom sa výsledky výskumu a inovácií vo veľkom rozsahu šíria medzi informovanými občanmi, ktorí ich chápu a dôverujú im, pričom tieto výsledky sú prínosom pre spoločnosť ako celok, a v ktorom sa politika Únie, najmä politika v oblasti výskumu a inovácií, zakladá na kvalitných vedeckých dôkazoch.

Táto časť podporuje aj činnosti zamerané na zlepšovanie kvality návrhov právnych subjektov z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií, ako sú napríklad profesionálne predbežné kontroly návrhov a poradenstvo, ako aj na posilnenie činnosti národných kontaktných bodov na účely podpory nadväzovania kontaktov na medzinárodnej úrovni, ako aj činnosti zamerané na podporu právnych subjektov z krajín s nízkou úrovňou výkonnosti v oblasti výskumu a inovácií zapájať sa do už vybraných projektov spolupráce, na ktorých sa právne subjekty z takýchto krajín nezúčastňujú.

Oblasti intervencie: rozširovanie účasti a šírenie excelentnosti, a to aj prostredníctvom tímovej spolupráce, partnerstiev, zapojenia vedúcich výskumných pracovníkov Európskeho výskumného priestoru, európskej spolupráce v oblasti vedy a techniky (ďalej len „COST“), iniciatív zameraných na excelentnosť a činností určených na podporu cirkulácie mozgov; reforma a zlepšenie európskeho systému výskumu a inovácií, napríklad aj prostredníctvom podpory reformy národnej politiky v oblasti výskumu a inovácií, poskytovania atraktívnych kariérnych možností a podpory rodovej rovnosti a občianskej vedy.

PRÍLOHA II

EURÓPSKY INOVAČNÝ A TECHNOLOGICKÝ INŠTITÚT (EIT)

Pri vykonávaní činností programu EIT sa uplatňujú tieto pravidlá:

1. Zdôvodnenie

Ako sa uvádza v správe skupiny na vysokej úrovni o maximalizácii vplyvu výskumu a inovácií Únie (Lamyho skupina na vysokej úrovni), ďalší krok je „vzdelávať pre budúcnosť a investovať do ľudí, ktorí prinesú zmenu“. Najmä európske inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sa vyzývajú k podpore podnikania, odstráneniu hraníc medzi odborními a inštitucionalizácii úzkej interdisciplinárnej spolupráce medzi akademickou obcou a priemyslom. Podľa nedávnych prieskumov je prístup k talentovaným ľuďom zďaleka najdôležitejším faktorom, ktorý ovplyvňuje voľbu miesta pri zakladaní európskych startupov. Podnikateľské vzdelanie, príležitosti odbornej prípravy a rozvoj tvorivých zručností zohrávajú kľúčovú úlohu, pokiaľ ide o výchovu budúcich inovátorov a rozvíjanie schopností tých existujúcich, aby mohli úspešnejšie rozvíjať vlastné podniky. Prístup k podnikateľským talentom spolu s prístupom k profesionálnym službám, kapitálu a trhom na úrovni Únie a združovanie kľúčových inovačných aktérov okolo spoločného cieľa sú kľúčovými zložkami rozvoja inovačného ekosystému. Je potrebné koordinovať úsilie v rámci Únie na vytvorenie kritického množstva prepojených celoúnijských podnikateľských klastrov a ekosystémov.

EIT je v súčasnosti najväčší integrovaný inovačný ekosystém v Európe, ktorý združuje partnerov z oblasti obchodu, výskumu, vzdelávania a ďalších oblastí. EIT naďalej podporuje svoje znalostné a inovačné spoločenstvá, čo sú rozsiahle európske partnerstvá na riešenie osobitných globálnych výziev, a posilňuje inovačné ekosystémy okolo týchto spoločenstiev. Uskutočňuje to podporovaním integrácie vzdelávania, výskumu a inovácií najvyšších štandardov, čím vytvára prostredia nábádajúce k inováciám, a presadzovaním a podporovaním novej generácie podnikateľov a podnecovaním vytvárania inovačných podnikov v úzkej súčinnosti a na základe komplementarity s EIC.

V rámci celej Európy je naďalej potrebné sa usilovať o rozvoj ekosystémov, v ktorých môžu výskumní pracovníci, inovátori, priemyselné odvetvia a vlády ľahko spolupracovať. Inovačné ekosystémy v skutočnosti stále nedosahujú optimálny výkon z mnohých dôvodov, napríklad pretože:

- a) organizačné, regulačné a kultúrne prekážky stále bránia interakcii medzi inovačnými aktérmi;
- b) úsilie na posilnenie inovačných systémov potrebuje koordináciu a jasné zameranie na špecifické ciele a vplyv.

S cieľom riešiť budúce spoločenské výzvy, využiť možnosti nových technológií a prispieť k ekologickému a udržateľnému hospodárskemu rastu, pracovným miestam, konkurencieschopnosti a blahobytu európskych občanov je potrebné ďalej posilňovať inovačnú schopnosť Európy: posilňovaním existujúcich a podporou vytvárania nových prostredí, ktoré vedú k spolupráci a inováciám; posilnením inovačných schopností akademickej obce a výskumného sektora; podporou novej generácie podnikateľov; stimuláciou zakladania a rozvoja inovačných podnikov, ako aj zvyšovaním viditeľnosti a uznávania výskumných a inovačných činností financovaných Úniou, najmä financovania EIT v radoch širšej verejnosti.

Vzhľadom na povahu a rozsah výziev v oblasti inovácií je potrebné spojiť a mobilizovať aktérov a zdroje na európskej úrovni posilnením cezhraničnej spolupráce. Je potrebné odstrániť prekážky medzi disciplínami a pozdĺž hodnotových reťazcov a podporiť vytváranie priaznivého prostredia pre účinnú výmenu vedomostí a odborných znalostí, ako aj na rozvoj a prilákanie podnikateľských talentov. Strategický inovačný program EIT zabezpečí koherentnosť s výzvami programu, ako aj komplementaritu s EIC.

2. Oblasti intervencie

2.1. Udržateľné inovačné ekosystémy v celej Európe

V súlade s nariadením o EIT a so strategickým inovačným programom EIT zohráva EIT významnejšiu úlohu pri posilňovaní udržateľných a na výzvy orientovaných inovačných ekosystémov v celej Európe. EIT naďalej funguje najmä prostredníctvom svojich znalostných a inovačných spoločenstiev a rozsiahlych európskych partnerstiev na riešenie osobitných spoločenských výziev. Pokračuje v posilňovaní súvisiacich inovačných ekosystémov ich otvorením a podporou integrácie výskumu, inovácií a vzdelávania. Okrem toho EIT posilňuje inovačné ekosystémy v celej Európe rozšírením svojho regionálneho inovačného programu (RIS). EIT pracuje s inovačnými ekosystémami, ktoré vykazujú vysoký inovačný potenciál, na základe stratégie, tematického zosúladenia a očakávaného vplyvu v úzkej súčinnosti so stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a príslušnými platformami.

Hlavné smery

- a) posilnenie účinnosti existujúcich znalostných a inovačných spoločenstiev a ich otvorenosti pre nových partnerov, čím sa umožní prechod k sebestačnosti v dlhodobom horizonte, a analyzovanie potreby vytvárania nových znalostných a inovačných spoločenstiev s cieľom riešiť globálne výzvy. Osobitné tematické oblasti sú vymedzené v strategickom inovačnom programe EIT s ohľadom na strategické plánovanie;
- b) urýchlenie regionálneho rozvoja na účely dosiahnutia excelentnosti v krajinách, ktoré sú uvedené v strategickom inovačnom programe EIT, v úzkej spolupráci so štrukturálnymi fondmi a vo vhodnom prípade ďalšími príslušnými programami Únie.

2.2. Inovácie a podnikateľské zručnosti z perspektívy celoživotného vzdelávania vrátane zvyšovania kapacít inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe

Vzdelávacie činnosti EIT sa posilňujú na podporu inovácií a podnikania prostredníctvom účelného vzdelávania a odbornej prípravy. Väčší dôraz na rozvoj ľudského kapitálu je založený na rozšírení existujúcich vzdelávacích programov znalostných a inovačných spoločenstiev EIT s cieľom ďalej ponúkať študentom a odborníkom kvalitné učebné plány vypracované so zreteľom na inovácie, kreativitu a podnikavosť v súlade so stratégiou Únie v oblasti priemyslu a zručností. Môže sa to týkať výskumných pracovníkov a inovátorov podporovaných z iných častí programu, konkrétne MSCA. EIT podporuje aj modernizáciu inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v celej Európe a ich začlenenie do inovačných ekosystémov tým, že podnieti a zvýši ich podnikateľský potenciál a schopnosti a motivuje ich k lepšiemu predvídaníu nových požiadaviek na zručnosti.

Hlavné smery

- a) vypracovanie inovačných učebných plánov s prihliadnutím na budúce potreby spoločnosti a priemyslu a prierezové programy pre študentov, podnikateľov a odborníkov v celej Európe a mimo nej, pričom dochádza k spojeniu odborných vedomostí a vedomostí špecifických pre dané odvetvie so zručnosťami zameranými na inovácie a s podnikateľskými zručnosťami, ako sú napríklad zručnosti v oblasti špičkových technológií súvisiace s digitálnymi a udržateľnými kľúčovými podpornými technológiami;
- b) posilnenie a rozšírenie značky EIT s cieľom zlepšiť viditeľnosť a uznávanie vzdelávacích programov EIT na základe partnerstiev medzi rôznymi inštitúciami vysokoškolského vzdelávania, výskumnými centrami a spoločnosťami pri súčasnom zvyšovaní jej celkovej kvality ponúkaním učebných plánov v zmysle „učenie sa v praxi“ a účelného podnikateľského vzdelávania spolu s medzinárodnou, medziorganizačnou a medziodvetvovou mobilitou;
- c) rozvíjanie inovačných a podnikateľských schopností v sektore vysokoškolského vzdelávania vďaka využívaniu a podporovaniu odborných znalostí spoločenstva EIT pri prepájaní vzdelávania, výskumu a podnikania;
- d) posilnenie úlohy komunity absolventov EIT ako vzoru pre nových študentov a spoľahlivého nástroja na informovanie o vplyve EIT.

2.3. Nové riešenia pre trh na zvládanie globálnych výziev

EIT umožňuje, podporuje a oceňuje spoluprácu podnikateľov, inovátorov, výskumných pracovníkov, pedagógov, študentov a iných inovačných aktérov pri súčasnom zabezpečení uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti v interdisciplinárnych tímoch s cieľom prinášať nápady a premieňať ich na prírastkové a disruptívne inovácie. Činnosti sa vyznačujú prístupom otvorených inovácií a cezhraničným prístupom so zameraním na zahrnutie relevantných činností vedomostného trojuholníka, ktoré sú dôležité pre ich úspech (napríklad predkladatelia projektov môžu zlepšiť svoj prístup k špecifickým odborne spôsobilým absolventom, hlavným používateľom, startupom s inovačnými nápadi, zahraničným firmám s príslušnými doplnkovými aktívami atď.).

Hlavné smery

- a) podpora vývoja nových výrobkov, služieb a trhových príležitostí, pričom aktéri vedomostného trojuholníka spolupracujú na vypracovaní riešení globálnych výziev;
- b) plná integrácia celého hodnotového reťazca inovácií: od študenta po podnikateľa, od myšlienky po výrobok, od laboratória po zákazníka. Zahŕňa to podporu startupov a rozširujúcich sa podnikov;

- c) poskytovanie služieb na vysokej úrovni a podpora inovačných podnikov vrátane technickej pomoci pri doлаđovaní výrobkov alebo služieb, dôkladného mentorstva, podpory pri ochrane cieľových zákazníkov a získavaní kapitálu v záujme rýchleho uvedenia na trh a urýchlenia ich tempa rastu.

2.4. Synergie a pridaná hodnota v rámci programu

EIT intenzívnejšie využíva synergie a komplementárnosť medzi existujúcimi znalostnými a inovačnými spoločnosťami a s rôznymi aktérmi a iniciatívami na úrovni Únie a globálnej úrovni a rozšíri svoju sieť spolupracujúcich organizácií na strategickej aj operačnej úrovni, pričom zabráni zdvojovaniu.

Hlavné smery

- a) úzka spolupráca s EIC a programom InvestEU pri zefektívnení podpory (najmä financovanie a služby) ponúkanej inovačným podnikom vo fáze startupu aj rozširovania, najmä prostredníctvom znalostných a inovačných spoločností;
- b) plánovanie a vykonávanie činností EIT s cieľom maximalizovať synergie a komplementárnosť s ďalšími časťami programu;
- c) spolupráca s členskými štátmi na národnej aj regionálnej úrovni, nadviazanie štruktúrovaného dialógu a koordinácia úsilia s cieľom umožniť synergie s vnútroštátnymi a regionálnymi iniciatívami vrátane stratégií pre inteligentnú špecializáciu, a to aj pri zohľadnení možnosti vytvorenia európskych inovačných ekosystémov, aby mohli identifikovať, vymieňať si a šíriť najlepšie postupy a poznatky;
- d) výmena a šírenie inovačných postupov a poznatkov v celej Európe i mimo nej s cieľom prispievať k inovačnej politike v Európe v koordinácii s inými časťami programu;
- e) poskytovanie vstupov do diskusií o inovačnej politike a prínos ku koncipovaniu a k vykonávaniu politických priorít Únie nepretržitou spolupracou so všetkými príslušnými útvarmi Komisie, inými programami Únie a ich zainteresovanými stranami a ďalším využívaním príležitostí v rámci iniciatív na vykonávanie politik;
- f) využívanie synergií s inými programami Únie vrátane programov na podporu rozvoja ľudského kapitálu a inovácií (napríklad COST, ESF+, EFRR, Erasmus +, Kreatívna Európa a COSME Plus/jednotný trh, program InvestEU);
- g) vytváranie strategických spojeníctiev s kľúčovými aktérmi v oblasti inovácie na úrovni Únie a medzinárodnej úrovni a podpora znalostných a inovačných spoločností pri rozvoji spolupráce a prepojenia s kľúčovými partnermi vedomostného trojuholníka z tretích krajín s cieľom otvoriť nové trhy pre riešenia podporované znalostnými a inovačnými spoločnosťami a prilákať financovanie a talenty zo zahraničia. Podporuje sa účasť tretích krajín so zreteľom na zásady reciprocity a vzájomného prospechu.

PRÍLOHA III

EURÓPSKE PARTNERSTVÁ

Európske partnerstvá sa vyberajú, implementujú, monitorujú, hodnotia, postupne ukončujú alebo obnovujú na základe týchto kritérií:

1. Výber

Preukázanie, že európske partnerstvo je efektívnejšie pri dosahovaní príslušných cieľov programu prostredníctvom účasti a záväzkov partnerov, a to predovšetkým pri dosahovaní jasných vplyvov pre Úniu a jej občanov, najmä pokiaľ ide o riešenie globálnych výziev a plnenie výskumných a inovačných cieľov, zabezpečovanie konkurencieschopnosti Únie, udržateľnosť a prispievanie k posilňovaniu Európskeho výskumného priestoru, a v relevantnom prípade k plneniu medzinárodných záväzkov.

V prípade inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zriadených v súlade s článkom 185 ZFEÚ je povinná účasť najmenej 40 % členských štátov:

- a) koherentnosť a synergie európskeho partnerstva vo výskumnom a inovačnom prostredí Únie, pričom pravidlá programu sa majú dodržiavať v čo najväčšom rozsahu;
- b) transparentnosť a otvorenosť európskeho partnerstva, pokiaľ ide o určenie priorít a cieľov z hľadiska očakávaných výsledkov a vplyvov a pokiaľ ide o zapojenie partnerov a zainteresovaných strán z celého hodnotového reťazca, z rôznych odvetví, prostredí a disciplín, a to aj na medzinárodnej úrovni, ak je to relevantné, a nezasahujúcich do európskej konkurencieschopnosti; jasné postupy na podporu účasti MSP a šírenie a využívanie výsledkov, najmä zo strany MSP, a to aj prostredníctvom sprostredkovateľských organizácií;
- c) *ex-ante* preukázanie doplnkovosti a zameranosti európskeho partnerstva vrátane spoločnej strategickej vízie účelu európskeho partnerstva. Uvedená vízia zahŕňa najmä:
 - i) určenie merateľných očakávaných výstupov, výsledkov a vplyvov v rámci konkrétnych lehôt vrátane kľúčovej hospodárskej a/alebo spoločenskej hodnoty pre Úniu;
 - ii) preukázanie očakávaných kvalitatívnych a podstatných kvantitatívnych pákových efektov vrátane metódy na meranie kľúčových ukazovateľov výkonnosti;
 - iii) prístupy k zabezpečeniu flexibility implementácie a k prispôbeniu sa meniacim sa politickým, spoločenským a/alebo trhovým potrebám či vedeckému pokroku s cieľom zvýšiť koherentnosť politík na regionálnej a vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni Únie;
 - iv) stratégie vystúpenia z programu a opatrenia na jeho postupné ukončenie;
- d) *ex-ante* preukázanie dlhodobého záväzku partnerov vrátane minimálneho podielu verejných a/alebo súkromných investícií.

V prípade inštitucionalizovaných európskych partnerstiev vytvorených v súlade s článkom 185 alebo 187 ZFEÚ dosahujú finančné a/alebo nefinančné príspevky od partnerov iných ako Únia aspoň 50 % a môžu dosiahnuť až 75 % celkových rozpočtových záväzkov európskeho partnerstva. Podiel príspevkov partnerov iných ako Únia bude mať v prípade všetkých takýchto inštitucionalizovaných európskych partnerstiev formu finančných príspevkov. Pre partnerov iných ako Únia a zúčastnené štáty by sa mali finančné príspevky zameriavať predovšetkým na pokrytie administratívnych nákladov, ako aj na koordináciu a podporu a iné nekonkurenčné činnosti.

2. Implementácia:

- a) systematický prístup zabezpečujúci aktívnu a včasnú účasť členských štátov a dosahovanie očakávaných vplyvov európskeho partnerstva prostredníctvom flexibilnej implementácie spoločných akcií s vysokou pridanou hodnotou Únie aj nad rámec spoločných výziev na predkladanie návrhov na výskumné a inovačné činnosti vrátane tých, ktoré sa týkajú prijatia na trhu a regulačného alebo politického využitia;
- b) primerané opatrenia na zabezpečenie nepretržitej otvorenosti iniciatívy a transparentnosti počas implementácie, najmä pokiaľ ide o stanovenie priorít a účasť na výzvach na predkladanie návrhov, informovanie o fungovaní riadenia, zviditeľnenie Únie, komunikačné a osvetové opatrenia, šírenie a využívanie výsledkov vrátane jasnej stratégie zameranej na otvorený prístup/používateľa v celom hodnotovom reťazci; vhodné opatrenia na informovanie MSP a podporu ich účasti;

- c) koordinácia alebo spoločné činnosti s inými relevantnými výskumnými a inovačnými iniciatívami na zaistenie optimálnej úrovne vzájomných prepojení a zabezpečenie účinných synergii, okrem iného s cieľom prekonať prípadné prekážky implementácie na vnútroštátnej úrovni a zvýšiť nákladovú účinnosť;
- d) záväzky všetkých partnerov, pokiaľ ide o finančné a/alebo nefinančné príspevky, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi počas trvania iniciatívy;
- e) v prípade inštitucionalizovaného európskeho partnerstva prístup k výsledkom a iným informáciám súvisiacim s akciou pre Komisiu na účely vytvárania, implementácie a monitorovania politik alebo programov Únie.

3. Monitorovanie:

- a) monitorovací systém v súlade s článkom 50 na sledovanie pokroku v dosahovaní špecifických cieľov politiky, výsledkov a kľúčových ukazovateľov výkonnosti na posúdenie výsledkov, vplyvov a potenciálnej potreby nápravných opatrení v priebehu času;
- b) pravidelné podávanie osobitných správ o kvantitatívnych a kvalitatívnych pákových efektoch vrátane prisľúbených a skutočne poskytovaných finančných a nefinančných príspevkov, viditeľnosti a pozície v medzinárodnom kontexte, vplyvu na riziká investícií zo súkromného sektora súvisiace s výskumom a inováciami;
- c) podrobné informácie o procese hodnotenia a výsledkoch všetkých výziev na predkladanie návrhov v rámci európskych partnerstiev, ktoré sa majú sprístupniť včas a v dostupnej forme v spoločnej elektronickej databáze.

4. Hodnotenie, postupné ukončenie a obnovenie:

- a) hodnotenie vplyvov dosiahnutých na úrovni Únie a vnútroštátnej úrovni, pokiaľ ide o vymedzené cieľové hodnoty a kľúčové ukazovatele výkonnosti, ktoré sa využije v hodnotení programu uvedenom v článku 52 vrátane posúdenia najúčinnnejšieho spôsobu politickej intervencie pri budúcich akciách; a pozícia prípadného obnoveného európskeho partnerstva v celkovom prostredí európskych partnerstiev, ako aj jeho politické priority;
- b) v prípade neobnovenia, vhodné opatrenia, ktorými sa zabezpečí postupné ukončenie financovania z programu podľa podmienok a harmonogramu dohodnutých *ex-ante* s právne zaviazanými partnermi bez toho, aby bolo dotknuté prípadné pokračovanie nadnárodného financovania z vnútroštátnych programov alebo iných programov Únie a bez toho, aby boli dotknuté súkromné investície a prebiehajúce projekty.

PRÍLOHA IV

SYNERGIE S INÝMI PROGRAMAMI ÚNIE

Synergie s inými programami Únie sú založené na komplementárnosti návrhu programu a cieľov, ako aj na zlučiteľnosti pravidiel financovania a procesov na úrovni implementácie.

Financovanie z programu sa použije len na financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií. Strategickým plánovaním sa zabezpečí zosúladenie priorít pre rôzne programy Únie a zabezpečia sa koherentné možnosti financovania v rôznych fázach cyklu výskumu a inovácií. Misie a európske partnerstvá budú okrem iného ťažiť zo synergií s inými programami a politikami Únie.

Využívanie výsledkov výskumu a inovačných riešení vytvorených v programe sa uľahčí podporou iných programov Únie, najmä prostredníctvom stratégií šírenia a využívania, prenosu vedomostí, zdrojov doplnkového a kumulatívneho financovania a súvisiacich politických opatrení. Financovanie činností v oblasti výskumu a inovácií využije harmonizované pravidlá, ktorých účelom je zabezpečiť pridanú hodnotu Únie, zabrániť prekryvaniu s rôznymi programami Únie a dosiahnuť maximálnu účinnosť a administratívne zjednodušenie.

Bližšie podrobnosti, ako sa synergie uplatnia medzi programom a rôznymi programami Únie, sú uvedené v nasledujúcich bodoch:

1. Synergiami s Európskym poľnohospodárskym záručným fondom (EPZF) a Európskym poľnohospodárskym fondom pre rozvoj vidieka (EPFRV) v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky (SPP) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa napríklad v rámci európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť určili výskumné a inovačné potreby poľnohospodárskeho odvetvia a vidieckych oblastí v Únii a zohľadnili sa v rámci strategického plánovania programu, ako aj v pracovných programoch;
 - b) SPP optimálne využívala výsledky výskumu a inovácií a podporovala využívanie, implementáciu a zavádzanie inovačných riešení vrátane tých, ktoré sú výsledkom projektov financovaných z rámcových programov pre výskum a inovácie, európskeho partnerstva v oblasti inovácií zameraného na poľnohospodársku produktivitu a udržateľnosť a príslušných znalostných a inovačných spoločenstiev EIT;
 - c) EPFRV podporoval využívanie a šírenie vedomostí a riešení, ktoré plynú z výsledkov programu a ktoré vedú k dosiahnutiu dynamickejšieho poľnohospodárskeho odvetvia a k vytvoreniu nových príležitostí na rozvoj vidieckych oblastí.
2. Synergiami s Európskym námorným, rybolovným a akvakultúrnym fondom (ENRAF) sa zabezpečí, aby:
 - a) program a ENRAF boli úzko vzájomne prepojené, keďže sa výskumné a inovačné potreby Únie v oblasti morskej a integrovanej námornej politiky premietajú prostredníctvom strategického plánovania programu;
 - b) ENRAF podporoval zavádzanie nových technológií a inovačných výrobkov, procesov a služieb, najmä tých, ktoré sú výsledkom tohto programu v oblasti morskej a integrovanej námornej politiky; ENRAF podporoval aj zber údajov z terénu, ich spracúvanie a monitorovanie a šíril výsledky relevantných akcií podporovaných týmto programom, čím sa zase prispieje k vykonávaniu spoločnej rybárskej politiky, integrovanej námornej politiky EÚ, medzinárodnej správy oceánov a medzinárodných záväzkov.
3. Synergiami s Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa mechanizmami alternatívneho a kumulatívneho financovania z EFRR a programu s cieľom posilňovať Európsky výskumný priestor a prispievať k dosahovaniu cieľov udržateľného rozvoja podporovali činnosti, ktorými sa zabezpečuje prepojenie najmä medzi stratégiami pre inteligentnú špecializáciu a excelentnosťou v oblasti výskumu a inovácií vrátane spoločných medziregionálnych/nadnárodných programov a celoeurópskych výskumných infraštruktúr;
 - b) sa EFRR zameriaval okrem iného na rozvoj a posilňovanie regionálnych a miestnych výskumných a inovačných ekosystémov, sietí a priemyselnej transformácie vrátane podpory budovania výskumných a inovačných kapacít, ako aj využívania výsledkov a zavádzania nových technológií a inovačných riešení, ktoré sú šetrné voči klíme, z rámcových programov pre výskum a inovácie prostredníctvom EFRR.

4. Synergiami s Európskym sociálnym fondom plus (ESF+) sa zabezpečí, aby:
 - a) ESF+ mohol prostredníctvom národných alebo regionálnych programov vo všeobecnosti zavádzať inovačné učebné plány podporované programom a prispievať k ich rozšíreniu s cieľom zabezpečiť, aby ľudia získali zručnosti a kompetencie potrebné z dôvodu vyvíjajúcich sa požiadaviek na pracovnom trhu;
 - b) sa mechanizmy alternatívneho a kombinovaného financovania z ESF+ mohli s cieľom posilňovať Európsky výskumný priestor použiť na podporu činností programu, ktorými sa presadzuje rozvoj ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácií;
 - c) sa prostredníctvom ESF+ zavádzali inovačné technológie a nové obchodné modely a riešenia, najmä tie, ktoré sú výsledkom programu, s cieľom prispieť k dosiahnutiu inovačných, účinných a udržateľných systémov zdravotnej starostlivosti a európskym občanom uľahčiť prístup k lepšej a bezpečnejšej zdravotnej starostlivosti.
5. Synergiami s programom EU4Health sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby Únie v oblasti zdravia;
 - b) program EU4Health prispel k zabezpečeniu najlepšieho využitia výsledkov výskumu, najmä tých, ktoré vyplývajú z programu.
6. Synergiami s Nástrojom na prepájanie Európy (NPE) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby v oblastiach dopravy, energetiky a v odvetví digitálnych technológií v Únii;
 - b) NPE podporil rozsiahle zavádzanie a nasadenie inovačných nových technológií a riešení v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych fyzických infraštruktúr, najmä tých, ktoré sú výsledkom rámcových programov pre výskum a inovácie;
 - c) sa uľahčila výmena informácií a údajov medzi programom a projektmi NPE, napríklad tým, že sa zdôraznia technológie z programu, ktoré sa vyznačujú vysokým stupňom pripravenosti na uvedenie na trh a ktoré by sa mohli ďalej zavádzať prostredníctvom NPE.
7. Synergiami s programom Digitálna Európa sa zabezpečí, aby:
 - a) sa typy akcií, ktoré sa majú podporovať, ich očakávané výsledky a ich intervenčná logika navzájom odlišovali a dopĺňali, keďže viacero tematických oblastí, ktoré sa riešia v rámci tohto programu a programu Digitálna Európa, navzájom súvisí;
 - b) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby súvisiace s aspektmi digitálnych technológií programu; patria medzi ne napríklad výskum a inovácie v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky, umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti, technológie distribuovaných záznamov, kvantových technológií, ktoré kombinujú digitálne technológie s inými podpornými technológiami a netechnologickými inováciami; podpora rozšírenia spoločností zavádzajúcich prelomové inovácie (z ktorých mnohé kombinujú digitálne a fyzické technológie); a podpora infraštruktúr digitálneho výskumu;
 - c) sa program Digitálna Európa sústredil na budovanie rozsiahlej digitálnej kapacity a infraštruktúry, napríklad v oblasti vysokovýkonnej výpočtovej techniky, umelej inteligencie, kybernetickej bezpečnosti, technológie distribuovaných záznamov, kvantových technológií a pokročilých digitálnych zručností so zameraním na široké využívanie a zavádzanie kritických existujúcich alebo testovaných inovačných digitálnych riešení v celej Únii v medziach niektorého z rámcov Únie v oblastiach verejného záujmu (ako napríklad zdravotníctvo, verejná správa, spravodlivosť a vzdelávanie) alebo v prípade zlyhania trhu (ako napríklad digitalizácia podnikov, najmä MSP); aby sa program Digitálna Európa implementoval hlavne prostredníctvom koordinovaných a strategických investícií s členskými štátmi, najmä prostredníctvom spoločného verejného obstarávania, do digitálnych kapacít, ktoré sa majú spoločne využívať v celej Únii, a do akcií v celej Únii, ktorými sa podporuje interoperabilita a normalizácia ako súčasť rozvoja Jednotného digitálneho trhu;
 - d) sa kapacity a infraštruktúry programu Digitálna Európa sprístupnili výskumnej a inovačnej komunite, a to aj na činnosti podporované v rámci programu vrátane testovania, pokusov a demonštračných činností vo všetkých odvetviach a odboroch;
 - e) sa nové digitálne technológie, ktoré sa vyvinuli prostredníctvom programu, postupne využívali a zavádzali prostredníctvom programu Digitálna Európa;
 - f) sa iniciatívy programu na vypracovanie učebných plánov na zlepšovanie zručností a kompetencií vrátane tých, ktoré sa realizujú v príslušných znalostných a inovačných spoločenstvách EIT, doplnili budovaním kapacít pokročilých digitálnych zručností podporovaných z programu Digitálna Európa;
 - g) pre oba programy existovali silné koordinačné mechanizmy strategického programovania, prevádzkových postupov a riadiacich štruktúr.

8. Synergiami s Programom pre jednotný trh sa zabezpečí, aby:
- sa Programom pre jednotný trh riešili zlyhania trhu, ktoré ovplyvňujú MSP, a podporovalo podnikanie a zakladanie a rast spoločností, a existovala komplementárnosť medzi Programom pre jednotný trh a akciami EIT i EIC zameranými na inovačné spoločnosti, ako aj v oblasti podporných služieb pre MSP, a to najmä v prípadoch, keď trh neposkytuje životaschopné financovanie;
 - sieť Enterprise Europe Network mohla popri iných existujúcich štruktúrach, ktorými sa podporujú MSP (napríklad národné kontaktné body, inovačné agentúry, centrá digitálnych inovácií, kompetenčné centrá, inkubátory), slúžiť na poskytovanie podporných služieb v rámci programu vrátane EIC.
9. Synergiami s LIFE – Programom pre životné prostredie a ochranu klímy (LIFE) sa zabezpečí, aby:
- sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby na riešenie problémov v oblasti životného prostredia, klímy a energetiky v Únii;
 - LIFE naďalej pôsobil ako katalyzátor pri vykonávaní politiky a právnych predpisov Únie v oblasti životného prostredia, klímy a príslušnej politiky a právnych predpisov v oblasti energetiky, a to aj prostredníctvom prijatia a uplatňovania výsledkov výskumu a inovácií z programu a pomoci pri ich zavádzaní na vnútroštátnej, medziregionálnej a regionálnej úrovni, kde môže pomôcť pri riešení problémov v oblasti životného prostredia, klímy alebo otázok prechodu na čistú energiu. Predovšetkým sa programom LIFE naďalej stimulujú synergie s programom tak, že sa počas hodnotenia budú udeľovať bonusové body návrhom, v ktorých sa plánuje využívanie výsledkov programu;
 - sa štandardnými projektmi akcií v rámci programu LIFE podporoval vývoj, testovanie alebo názorné predvádzanie technológií alebo metódik financovaných z iných zdrojov vrátane tohto programu, ktoré sú vhodné na vykonávanie politiky Únie v oblasti životného prostredia a klímy a ktoré môžu byť následne zavedené v širokom rozsahu. EIT, ako aj EIC môžu poskytnúť podporu pri šírení a komercializácii nových prelomových nápadov, ktoré môžu byť výsledkom implementácie projektov programu LIFE.
10. Synergiami s programom Erasmus+ sa zabezpečí, aby:
- sa kombinované zdroje z programu, okrem iného z EIT, a programu Erasmus+ používali na podporu činností určených na posilnenie, modernizáciu a transformáciu európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania. Programom sa v náležitom prípade dopĺňa podpora z programu Erasmus+ pre iniciatívu „Európske univerzity“ v jej výskumnom rozmere, ako súčasť rozvoja nových spoločných a integrovaných dlhodobých a udržateľných stratégií vzdelávania, výskumu a inovácií založených na interdisciplinárnych a medziodvetvových prístupoch s cieľom zaviesť do praxe vedomostný trojuholník. Činnosti EIT by mohli dopĺňať stratégie, ktoré sa majú implementovať v rámci iniciatívy „Európske univerzity“;
 - sa programom a programom Erasmus+ podnecovala integrácia vzdelávania a výskumu tým, že napomôžu inštitúciám vysokoškolského vzdelávania formulovať a zavádzať spoločné stratégie a siete vzdelávania, výskumu a inovácií prostredníctvom informovania vzdelávacích systémov, vyučujúcich a školiteľov o najnovších výskumných objavoch a postupoch a poskytnutia všetkým študentom a vysokoškolským pracovníkom, a najmä výskumným pracovníkom, možnosti aktívnej výskumnej skúsenosti, a aby sa podporili ďalšie činnosti, ktorými sa integruje vysokoškolské vzdelávanie a výskum a inovácie.
11. Synergiami s Vesmírnym programom Únie sa zabezpečí, aby:
- sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby Vesmírneho programu Únie a dodávateľského a odberateľského sektora v rámci Únie; sa akcie v oblasti vesmírneho výskumu implementované prostredníctvom programu implementovali vzhľadom na obstarávanie a oprávnenosť právnych subjektov v náležitom prípade v súlade s Vesmírnym programom Únie;
 - sa vesmírne údaje a služby, ktoré sa prostredníctvom Vesmírneho programu Únie sprístupnili ako verejný statok, používali v oblasti výskumu a inovácií na vývoj prelomových riešení, a to aj v programe, najmä pokiaľ ide o udržateľné potraviny a prírodné zdroje, monitorovanie klímy, atmosféru, pevninu, pobrežné a morské prostredie, inteligentné mestá, prepojenú a automatizovanú mobilitu, bezpečnosť a zvládanie katastrof;
 - služby prístupu k údajom a informáciám programu Copernicus prispievali k európskemu cloudu pre otvorenú vedu (EOSC), a tým uľahčovali prístup k údajom programu Copernicus pre výskumných pracovníkov, vedcov a inovátorov; výskumné infraštruktúry, najmä siete na pozorovanie *in situ*, tvorili podstatné prvky infraštruktúry na pozorovanie *in situ*, ktorou sa podporujú služby programu Copernicus, pričom budú mať prospech z informácií vytváraných službami programu Copernicus.

12. Synergiami s Nástrojom susedstva a rozvojevej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) a nástrojom predvstupovej pomoci (IPA III) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja určili výskumné a inovačné potreby v oblasti NDICI a IPA III;
 - b) sa v rámci výskumných a inovačných činností programu, na ktorých sa zúčastňujú tretie krajiny, a cielených akcií medzinárodnej spolupráce vynakladalo na základe spoločného vymedzenia potrieb a oblastí intervencie úsilie o dosiahnutie súladu a koherentnosti s paralelnými líniami akcií v rámci NDICI a IPA III, ktoré sa zameriavajú na využívanie riešení na trhu a budovanie kapacít.
13. Synergiami s Fondom pre vnútornú bezpečnosť a nástrojom pre riadenie hraníc ako súčasti Fondu pre integrované riadenie hraníc sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili a stanovili výskumné a inovačné potreby v oblasti bezpečnosti a oblasti integrovaného riadenia hraníc;
 - b) sa z Fondu pre vnútornú bezpečnosť a Fondu pre integrované riadenie hraníc podporovalo zavádzanie nových inovačných technológií a riešení, najmä tých, ktoré sú výsledkami rámcových programov pre výskum a inovácie v oblasti výskumu týkajúceho sa bezpečnosti.
14. Synergiami s programom InvestEU sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom programu poskytovalo kombinované financovanie z programu Horizont Európa a kombinované financovanie EIC pre inovátorov, ktorí sa vyznačujú vysokým stupňom rizika a pre ktorých trh neposkytuje dostatočné životaschopné financovanie; programom sa zároveň podporuje účinné poskytovanie a riadenie súkromnej časti kombinovaného financovania prostredníctvom fondov a sprostredkovateľov podporovaných z programu InvestEU a ďalších zdrojov;
 - b) sa finančné nástroje pre výskum a inovácie a MSP zoskupili v rámci programu InvestEU, a to najmä prostredníctvom špecializovaného tematického nástroja pre výskum a inovácie a prostredníctvom produktov zavedených v rámci špecializovaného nástroja pre MSP, čím sa prispeje k dosiahnutiu cieľov oboch programov a medzi oboma programami sa vytvoria silné komplementárne väzby;
 - c) sa v relevantnom prípade prostredníctvom programu poskytovala primeraná podpora s cieľom pomôcť presmerovať projekty, ktoré sú financovateľné bankami, ale nie sú vhodné na financovanie z EIC, do programu InvestEU.
15. Synergiami s inovačným fondom systému obchodovania s emisiami (inovačný fond) sa zabezpečí, aby:
 - a) sa inovačný fond osobitne zamerlal na inovácie v oblasti nízkouhlíkových technológií a procesov vrátane environmentálne bezpečného zachytávania a využívania uhlíka, ktorým sa podstatne prispieva k zmierneniu zmeny klímy, ako aj výrobkov, ktorými sa nahrádzajú výrobky s vysokou uhlíkovou náročnosťou, aby pomáhal stimulovať vytváranie a prevádzku projektov, ktorých cieľom je environmentálne bezpečné zachytávanie a geologické ukládanie oxidu uhličitého, ako aj rozvoj inovačných technológií na získavanie energie z obnoviteľných zdrojov a jej uskladňovanie, a aby podporoval a stimuloval „zelenšie“ výrobky;
 - b) sa z programu, najmä prostredníctvom činností v rámci jeho piliera II a piliera III, financoval rozvoj a názorné predvádzanie technológií vrátane prelomových riešení, ktorými sa môžu dosiahnuť ciele Únie v oblasti klimateckej neutrality a energetickej a priemyselnej transformácie;
 - c) inovačný fond mohol pod podmienkou splnenia kritérií na výber a vyhodnotenie návrhov podporovať demonštračnú fázu oprávnených projektov, ktoré môžu získať podporu z programu, pričom sa medzi oboma programami vytvoria silné komplementárne väzby.
16. Synergiami s Mechanizmom spravodlivej transformácie sa zabezpečí, aby:
 - a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili výskumné a inovačné potreby na podporu spravodlivej transformácie smerom ku klimateckej neutralite;
 - b) sa propagovalo využívanie a zavádzanie inovačných riešení šetrných ku klíme, najmä riešení vyplývajúcich z programu.
17. Synergiami s výskumným a vzdelávacím programom Euratomu sa zabezpečí, aby:
 - a) sa v programe a vo výskumnom a vzdelávacom programe Euratomu vypracovali komplexné akcie na podporu vzdelávania a odbornej prípravy (vrátane MSCA) s cieľom zachovať a rozvíjať príslušné zručnosti v Európe;

- b) sa v programe a vo výskumnom a vzdelávacom programe Euratomu vypracovali spoločné výskumné akcie so zameraním na prierezové aspekty bezpečného a zabezpečeného využívania aplikácií ionizujúceho žiarenia nesúvisiacich s výrobou elektrickej energie v odvetviach, ako sú napríklad medicína, priemysel, poľnohospodárstvo, vesmír, zmena klímy, bezpečnosť a pripravenosť na núdzové situácie, ako aj na príspevok jadrovej vedy.
18. Potenciálne synergie s Európskym obranným fondom sú prínosom pre civilný a obranný výskum s cieľom zabráňovať zbytočnej duplicitě a sú v súlade s článkom 5 a článkom 7 ods. 1.
19. Synergie s programom Kreatívna Európa sa podporia tým, že sa prostredníctvom strategického plánovania programu určujú výskumné a inovačné potreby v oblasti kultúrnych a kreatívnych politík.
20. Synergiami s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti sa zabezpečí, aby:
- a) sa prostredníctvom strategického plánovania programu určili výskumné a inovačné potreby na podporu zvýšenia odolnosti hospodárstiev a spoločnosti členských štátov a ich lepšej pripravenosti na budúcnosť;
- b) sa podporilo využívanie a zavádzanie inovačných riešení, najmä riešení vyplývajúcich z programu.
-

PRÍLOHA V

KLÚČOVÉ UKAZOVATELE SPÔSOBU DOSAHOVANIA VPLYVU

Monitorovanie pokroku pri plnení cieľov programu stanovených v článku 3 musí byť štruktúrované podľa spôsobov dosahovania vplyvu a súvisiacich kľúčových ukazovateľov spôsobu dosahovania vplyvu. Spôsoby dosahovania vplyvu sú závislé od času a odrážajú tri doplnkové kategórie vplyvu, v ktorých sa prejavuje nelineárna povaha investícií do výskumu a inovácií: vedecký, sociálny a technologický alebo hospodársky. V prípade všetkých uvedených kategórií vplyvu sa na sledovanie pokroku používajú zástupné ukazovatele rozlišujúce medzi krátkodobým, strednodobým a dlhodobým vplyvom, a to aj nad rámec trvania programu, s možnosťami rozčlenení vrátane rozčlenenia podľa členských štátov a pridružených krajín. Uvedené ukazovatele sa zostavujú pomocou kvantitatívnych a kvalitatívnych metód. K uvedeným ukazovateľom prispievajú jednotlivé časti programu v rôznej miere a prostredníctvom rôznych mechanizmov. Na monitorovanie jednotlivých častí programu možno v relevantnom prípade použiť dodatočné ukazovatele.

Mikroudaje pre kľúčové ukazovatele spôsobu dosahovania vplyvu sa zbierajú za všetky časti programu a za všetky mechanizmy jeho plnenia centrálnou riadeným a harmonizovaným spôsobom a na vhodnej úrovni podrobnosti pri zachovaní minimálneho zaťaženia prijímateľov v súvislosti s ich zasielaním.

Popri kľúčových ukazovateľoch spôsobu dosahovania vplyvu a okrem nich sa ako súčasť údajov o vykonávaní a riadení uvedených v článku 50 v takmer reálnom čase zhromažďujú a nahlasujú údaje o optimalizovanom dosahovaní cieľov programu v záujme posilnenia Európskeho výskumného priestoru, podporenia účasti na programe na základe excelentnosti zo všetkých členských štátov, ako aj uľahčenia prepojení týkajúcich sa spolupráce v oblasti európskeho výskumu a inovácií. To zahŕňa monitorovanie prepojení, ktoré sa týkajú spolupráce, analýzy sietí, údajov o návrhoch, žiadostiach, účasti, projektoch, žiadateľoch a účastníkoch (vrátane údajov o druhu organizácie, ako sú napríklad organizácie občianskej spoločnosti, MSP a súkromný sektor), krajiny (napríklad špecifická klasifikácia podľa skupín krajín, ako sú členské štáty, pridružené krajiny a tretie krajiny), rodovej príslušnosti, úlohy v projekte, vedeckej disciplíny alebo odvetvia vrátane spoločenských a humanitných vied), a monitorovanie miery začleňovania problematiky klímy a súvisiacich výdavkov.

Ukazovatele spôsobu dosahovania vedeckého vplyvu

Vedecký vplyv programu by sa mal prejavovať tak, že vytvorí kvalitné nové poznatky, posilní ľudský kapitál v oblasti výskumu a inovácií a podporí šírenie poznatkov a otvorenú vedu. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 1

Dosahovanie vedeckého vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Vytváranie kvalitných nových poznatkov	Publikácie – počet recenzovaných vedeckých publikácií, ktoré sú výsledkom programu	Citácie – vážený index citácií recenzovaných vedeckých publikácií v danom odbore, ktoré sú výsledkom programu	Veda svetovej úrovne – počet a podiel recenzovaných publikácií, ktoré sú výsledkom projektov financovaných programom, ktoré predstavujú kľúčový príspevok k jednotlivým vedeckým odborom
Posilňovanie ľudského kapitálu v oblasti výskumu a inovácií	Zručnosti – počet výskumných pracovníkov zapojených do činností zameraných na zvyšovanie úrovne zručností (odborná príprava, mentorstvo/ inštruktorstvo, mobilita a prístup k výskumným a inovačným infraštruktúram) v projektoch financovaných programom	Kariérny rast – počet a podiel výskumných pracovníkov zapojených do programu, ktorým sa počas programu zvýšila kvalifikácia a dosiahli väčší individuálny vplyv vo svojom výskumnom a inovačnom odbore	Pracovné podmienky – počet a podiel výskumných pracovníkov zapojených do programu, ktorým sa počas programu zvýšila kvalifikácia a zlepšili pracovné podmienky vrátane platiev výskumných pracovníkov

Dosahovanie vedeckého vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Podpora šírenia poznatkov a otvorenej vedy	Spoločne využívané vedomosti – podiel výskumných výstupov (otvorené údaje/publikácie/software atď.), ktoré sú výsledkom programu, zdieľaných prostredníctvom otvorených vedomostných infraštruktúr	Šírenie vedomostí – podiel aktívne využívaných/citovaných výskumných výstupov s otvoreným prístupom, ktoré sú výsledkom programu	Nové prípady spolupráce – podiel prijímateľov programu, ktorí vytvorili nové interdisciplinárne/medziodvetvové spôsoby spolupráce s používateľmi svojich verejne prístupných výskumných výstupov, ktoré sú výsledkom programu

Ukazovatele spôsobu dosahovania spoločenského vplyvu

Spoločenský vplyv programu by sa mal prejavovať v riešení politických priorít Únie a globálnych výziev vrátane cieľov udržateľného rozvoja v súlade so zásadami Agendy 2030 a cieľmi Parížskej dohody prostredníctvom výskumu a inovácií, v prínosoch a vplyve, ktoré bude mať plnenie výskumných a inovačných misí a využívanie európskych partnerstiev, a v posilnení uplatňovania inovácií v spoločnosti, čo v konečnom dôsledku prispeje k blahobytu ľudí. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 2

Dosahovanie spoločenského vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Riešenie politických priorít Únie a globálnych výziev prostredníctvom výskumu a inovácií	Výsledky – počet a podiel výsledkov zameraných na riešenie identifikovaných politických priorít Únie a globálnych výziev (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: počtu a podielu výsledkov súvisiacich s klímou a zameraných na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody	Riešenia – počet a podiel inovačných a výskumných výstupov, ktorými sa riešia identifikované politické priority Únie a globálne výzvy (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: počtu a podielu inovácií a výskumných výstupov súvisiacich s klímou a zameraných na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody	Prínosy – celkové odhadované účinky využívania výsledkov financovaných programom na riešenie identifikovaných politických priorít Únie a globálnych výziev (vrátane cieľov udržateľného rozvoja) vrátane prínosu k cyklu tvorby politik a právnych predpisov (ako sú normy a štandardy) (viacrozmerné: pre každú identifikovanú prioritu) Vrátane: celkových odhadovaných účinkov využívania výsledkov financovaných programom s významom pre klímu na plnenie záväzku Únie podľa Parížskej dohody vrátane prínosu k cyklu tvorby politik a právnych predpisov (ako sú normy a štandardy)
Dosahovanie prínosov a vplyvu prostredníctvom výskumných a inovačných misí	Výsledky výskumných a inovačných misí – výsledky konkrétnych výskumných a inovačných misí (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)	Výstupy výskumných a inovačných misí – výstupy konkrétnych výskumných a inovačných misí (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)	Dosiahnuté ciele výskumných a inovačných misí – dosiahnuté ciele konkrétnych výskumných a inovačných misí (viacrozmerné: pre každú identifikovanú misiu)

Dosahovanie spoločenského vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Posilňovanie uplatňovania výskumu a inovácií v spoločnosti	Spoluvytváranie – počet a podiel projektov financovaných programom, v ktorých občania Únie a koncoví používatelia prispievajú k spoluvytváraniu výskumného a inovačného obsahu	Zapojenie – počet a podiel zúčastnených právnych subjektov, ktoré majú zavedené mechanizmy zapojenia občanov a koncových používateľov po ukončení projektov financovaných programom	Uplatňovanie výskumu a inovácií v spoločnosti – uplatňovanie a dosah spoluvytvorených vedeckých výsledkov a inovačných riešení, ktoré boli vytvorené v rámci programu

Ukazovatele spôsobu dosahovania technologického a hospodárskeho vplyvu

Technologický a hospodársky vplyv programu by sa mal prejaviť najmä v rámci Únie v účinku na zakladanie a rast podnikov, predovšetkým MSP vrátane startupov, vo vytváraní priamych a nepriamych pracovných miest najmä v rámci Únie a vo zvyšovaní investícií do výskumu a inovácií. Pokrok pri dosahovaní tohto vplyvu sa monitoruje prostredníctvom zástupných ukazovateľov stanovených podľa týchto troch kľúčových spôsobov dosahovania vplyvu.

Tabuľka 3

Dosahovanie technologického/ hospodárskeho vplyvu	Krátkodobé hľadisko	Strednodobé hľadisko	Dlhodobé hľadisko
Vytváranie rastu založeného na inováciách	Inovačné výsledky – počet inovačných výrobkov, procesov alebo metód, ktoré sú výsledkom programu (podľa typu inovácie) a prihlášok práv duševného vlastníctva	Inovácie – počet inovácií, ktoré sú výsledkom projektov financovaných programom (podľa typu inovácie) vrátane inovácií z udelených práv duševného vlastníctva	Hospodársky rast – zakladanie, rast a trhové podiely podnikov, ktoré vytvorili inovácie v rámci programu
Vytváranie väčšieho počtu a lepších pracovných miest	Podporované zamestnávanie – počet vytvorených pracovných miest na plný úväzok a pracovných miest, ktoré zúčastnené právne subjekty udržiavajú pre projekt financovaný programom (podľa druhu práce)	Trvalé zamestnávanie – zvýšenie počtu pracovných miest na plný úväzok v zúčastnených právnych subjektoch v nadväznosti na projekt financovaný programom (podľa druhu práce)	Celkové zamestnávanie – počet priamych a nepriamych pracovných miest vytvorených alebo udržaných v dôsledku šírenia výsledkov z programu (podľa druhu práce)
Zvýšenie investícií do výskumu a inovácií	Spoločné investície – objem verejných a súkromných investícií mobilizovaných prostredníctvom počiatkovej investície z programu	Rozšírenie – výška verejných a súkromných investícií mobilizovaných na využívanie alebo rozšírenie výsledkov z programu (vrátane zahraničných priamych investícií)	Príspevok k dosiahnutiu cieľa 3 % – pokrok Únie dosiahnutý pri plnení cieľa 3 % HDP v dôsledku programu

PRÍLOHA VI

**OBLASTI MOŽNÝCH MISÍ A MOŽNÝCH INŠTITUCIONALIZOVANÝCH EURÓPSKÝCH PARTNERSTIEV,
KTORÉ SA MAJÚ ZRIADIŤ NA ZÁKLADE ČLÁNKU 185 ALEBO 187 ZFEÚ**

V súlade s článkami 8 a 12 tohto nariadenia sa v tejto prílohe stanovujú oblasti možných misí a možných európskych partnerstiev, ktoré sa majú zriadiť podľa článku 185 alebo 187 ZFEÚ.

I. Oblasti možných misí:

- Oblasť misí 1: adaptácia na zmenu klímy vrátane spoločenskej transformácie.
- Oblasť misí 2: rakovina.
- Oblasť misí 3: zdravé oceány, moria, pobrežné a vnútrozemské vody.
- Oblasť misí 4: klimaticky neutrálne a inteligentné mestá.
- Oblasť misí 5: zdravie pôdy a potraviny.

Každá misia postupuje podľa zásad stanovených v článku 8 ods. 4 tohto nariadenia.

II. Oblasti možných inštitucionalizovaných európskych partnerstiev na základe článku 185 alebo 187 ZFEÚ:

- Oblasť partnerstva 1: rýchlejší rozvoj a bezpečnejšie využívanie inovácií v oblasti zdravotníctva pre európskych pacientov a celosvetové zdravie.
- Oblasť partnerstva 2: pokrok v oblasti kľúčových digitálnych a podporných technológií a ich využitia vrátane napríklad nových technológií, akými sú umelá inteligencia, fotonika a kvantové technológie.
- Oblasť partnerstva 3: vedúce postavenie Európy v metrologii vrátane integrovaného metrologického systému.
- Oblasť partnerstva 4: zrýchlenie posilnenia konkurencieschopnosti, bezpečnosti a environmentálnych vlastností letovej prevádzky, letectva a železníc v Únii.
- Oblasť partnerstva 5: udržateľné, inkluzívne a obehové riešenia na biologickom základe.
- Oblasť partnerstva 6: vodíkové technológie a technológie uskladňovania energie z udržateľných zdrojov s menšou environmentálnou stopou a energeticky menej náročnou výrobou.
- Oblasť partnerstva 7: ekologické, prepojené, kooperatívne, autonómne a automatizované riešenia budúceho dopytu v oblasti mobility, pokiaľ ide o ľudí a tovar.
- Oblasť partnerstva 8: inovačné a na výskum a vývoj zamerané MSP.

Postup posudzovania potreby inštitucionalizovaného európskeho partnerstva v jednej z uvedených oblastí partnerstva môže vyústiť do legislatívneho návrhu v súlade s právom iniciatívy Komisie. Príslušná oblasť partnerstva tiež môže byť predmetom európskeho partnerstva podľa článku 10 ods. 1 písm. a) alebo b) tohto nariadenia alebo sa môže vykonávať prostredníctvom iných výziev na predkladanie návrhov v rámci programu.

Keďže možné oblasti inštitucionalizovaných európskych partnerstiev zahŕňajú široké tematické oblasti, môžu sa vykonávať prostredníctvom viac než jedného európskeho partnerstva na základe posúdenia potrieb.